AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DAXİLİ İŞLƏR NAZİRLİYİ

QƏRAR

№ Q2-001-12

Bakı şəhəri | 19 yanvar 2012-ci il

«Yol-patrul xidməti haqqında
Təlimatın təsdiq edilməsi barədə»

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 30 iyun tarixli 518 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş «Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi haqqında Əsasnamə»nin 4.1.9-cu yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə

QƏRARA ALIRAM:

1. «Yol-patrul xidməti haqqında Təlimat» təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Naxçıvan MR Daxili İşlər Naziri, Bakı şəhər BPİ-nin, şəhər-rayon polis orqanlarının rəisləri, DYP-nin nizami hissə komandirləri bu Təlimatın şəxsi heyət tərəfindən öyrənilməsini və xidməti fəaliyyətdə tətbiq edilməsini təmin etsinlər.

3. DİN Baş DYP İdarəsinin rəisi:

3.1. Təlimatda nəzərdə tutulmuş jurnal və blankların hazırlanmasını təmin etsin;

3.2. DYP-nin şəxsi heyətinə bu Təlimatın tələblərinin izah olunması məqsədilə metodiki seminarlar keçirilməsi və nəticəsi üzrə məqbullar qəbul edilməsini təşkil etsin.

4. DİN-in 02.02.2001-ci il tarixli 50 nömrəli əmri ləğv edilsin.

5. Bu Qərar Azərbaycan Respublikasının Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edilməsi üçün 3 gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə təqdim edilsin.

6. Qərar aidiyyatı üzrə elan olunsun.

Nazir
general-polkovnik | **Ramil Usubov**

YOL-PATRUL XİDMƏTİ HAQQINDA TƏLİMAT

1. Ümumi müddəalar

1.1. Yol-patrul xidməti (bundan sonra «YPX» adlandırılacaq) Daxili İşlər Nazirliyi (bundan sonra «DİN» adlandırılacaq) Dövlət Yol Polisinin (bundan sonra «DYP» adlandırılacaq) tərkib hissəsi olaraq, yol hərəkəti təhlükəsizliyinə nəzarəti həyata keçirir.

1.2. Yollarda hərəkət təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə nəzarət YPX əməkdaşları tərəfindən stasionar və digər postlarda, eləcə də xüsusi avadanlığı olan nəqliyyat vasitələrində və ya xüsusi texniki vasitələrin tətbiqi ilə həyata keçirilir.[1]

1.3. YPX öz fəaliyyətində «Polis haqqında» və «Yol hərəkəti haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanunlarını, Azərbaycan Respublikasının digər qanunlarını, ölkə Prezidentinin aktlarını, Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, DİN-in qərar, əmr və göstərişlərini, digər normativ aktların tələblərini, eləcə də bu Təlimatı rəhbər tutur.

1.4. YPX-nin əsas vəzifələri aşağıdakılardır:

1) yol hərəkətinə nəzarət etmək və yol hərəkəti təhlükəsizliyi qaydalarının pozulması hallarının qarşısını almaq;

2) yol hərəkətini tənzimləmək;

3) yol-nəqliyyat hadisələrinin baş verdiyi yerlərdə təxirəsalınmaz tədbirləri həyata keçirmək;

4) yol-nəqliyyat qəzaları yerində zərər çəkmiş şəxslərə ilk tibbi yardım göstərmək;

5) ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsində və cinayətkarlığa qarşı mübarizə tədbirlərində iştirak etmək;

6) xüsusi təyinatlı nəqliyyat vasitələrinin təhlükəsiz hərəkətini təmin etmək, bu cür nəqliyyat vasitələrini, habelə mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsini müəyyən edilmiş qaydada müşayiət etmək;

7) yol hərəkəti iştirakçılarına onların hüquqlarının təmin olunmasında yardım etmək, avtomobil yollarında hərəkətin məhdudlaşdırılması və ya qadağan edilməsi səbəbləri barədə məlumat vermək;

8) ətraf mühitin mühafizəsi tədbirlərində iştirak etmək;

9) yol hərəkəti təhlükəsizliyi qaydalarını pozan şəxsləri qanunvericiliyə uyğun olaraq inzibati məsuliyyətə cəlb etmək;

10) inzibati məsuliyyətə cəlb olunmuş şəxslərin uçotunu aparmaq;

11) nəqliyyat vasitələrinin sürücüləri tərəfindən qeydiyyat qaydalarına əməl olunmasına nəzarət etmək;

12) yollarda nəqliyyat vasitələrinin texniki vəziyyətinə nəzarət etmək;

13) küçə-yol şəbəkəsinin texniki tənzimləmə vasitələrinin vəziyyətinə və onların saz halda saxlanılmasına, avtomobil yollarında və küçələrdə təmir-tikinti işlərinin aparılmasında müəyyən edilmiş qaydalara riayət olunmasına nəzarət etmək;

14) yol şəraiti hərəkət üçün ciddi təhlükə yaratdıqda, fövqəladə və digər hallarda yol hərəkətini müvafiq qaydada müvəqqəti məhdudlaşdırmaq və ya qadağan etmək;

15) qanunvericiliklə nəzərdə tutulan hallarda nəqliyyat vasitələrinin istismarını qadağan etmək;

16) küçə və yollarda hərəkətə maneçilik törətməklə dayanma və ya durma qaydalarını pozan nəqliyyat vasitələrini duracağa göndərmək;

17) nəqliyyat vasitələrindən kommersiya məqsədi ilə istifadə edildikdə lisenziya və ya yol (marşrut) vərəqələrinin olmasına nəzarət etmək.

1.5. YPX-nin fəaliyyəti qanunçuluq, insan hüquqlarına hörmət və aşkarlıq prinsipləri əsasında qurulur. YPX öz qarşısında duran vəzifələri polisin digər xidmətləri, hərbi yol müfəttişliyi, dövlət orqanları, idarə, təşkilat, müəssisə, qeyri-hökumət təşkilatları, əmək kollektivləri və vətəndaşlarla birgə qarşılıqlı fəaliyyət əsasında həyata keçirir.

1.6. YPX-nin əməkdaşları xüsusi peşə hazırlığı keçməli, xidməti vəzifələrini yerinə yetirərkən intizamlı və sayıq olmalı, cəsarət və qətiyyətlilik göstərməli, yüksək mənəvi keyfiyyətlərə malik olmalıdır.

1.7. DYP-nin YPX-nin tərkibinə alay, bölük, taqım (bundan sonra «nizami polis hissələri» adlandırılacaq) və ərazi DYP şöbə, bölmə və qruplarının (bundan sonra «DYP bölümləri» adlandırılacaq) naryadları daxildir.

2. Planlaşdırma, uçot və analiz

2.1. YPX-nin fəaliyyəti daxili işlər orqanlarında müəyyən olunmuş qaydada tərtib olunmuş nizami hissənin və DYP bölümünün iş planlarına müvafiq olaraq həyata keçirilir.

2.2. Planlaşdırma mövcud qüvvə və vasitələri nəzərə almaqla, xidməti ərazidə əməliyyat şəraitinin, qəzalılıq vəziyyətinin, ictimai asayişin qorunması, cinayətkarlıqla mübarizə, DYP orqanlarında nizam-intizam, qanunlara riayət olunmasının təhlili və proqnozlaşdırılması əsasında həyata keçirilir.

2.3. İş planlarına DİN-in və Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin (bundan sonra «BDYPİ» adlandırılacaq) yol hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üzrə qərar, əmr və göstərişlərinin tələblərinin yerinə yetirilməsi ilə bağlı tədbirlər, eləcə də xidməti fəaliyyətin təkmilləşdirilməsi, onun effektivliyinin artırılması, korrupsiya, hüquq pozuntularının qarşısının alınması məsələləri daxil olmalıdır. İş planları yarımillik (baş idarə, idarə), rüblük (şöbə, alay, bölük) və aylıq (taqım, bölmə, qrup) tərtib edilir.[2]

2.4. Nizami polis hissələrinin iş planları yol polisi idarələrinin (şöbələrinin) rəisi tərəfindən təsdiq olunur. Planı təsdiq etmiş şəxsin razılığı ilə iş planlarına nizami polis hissəsinin komandiri və ya DYP bölümünün rəisləri tərəfindən dəyişiklik və əlavələr edilə bilər.

2.5. Plan dövrü sona çatdıqdan sonra planlaşdırılmış tədbirlərin yerinə yetirilməsi haqqında arayış tərtib edilir və planı təsdiq etmiş rəhbər şəxsə məruzə edilir. Planın hər hansı bəndinin yerinə yetirilmədiyi halda arayışda bunun səbəbi və zəruri olduqda isə onun yeni icra olunma müddəti göstərilir. Planların yerinə yetirilməsinin nəticələrinə əməliyyat müşavirələrində nizami hissənin komandirinin (DYP bölümlərinin rəislərinin) iştirakı ilə baxılır.

2.6. Planların yerinə yetirilməsinə nəzarəti nizami hissələrin komandirləri (qərargah rəisləri), eləcə də, DYP bölümlərinin rəisləri həyata keçirir.

2.7. Nizami polis hissələrində və DYP bölümlərində xidmətin qarşısında duran əsas vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün əhəmiyyətli olan məlumatların qeydiyyatı, uçotu və analizi aparılır. Yol hərəkəti sahəsində yol-nəqliyyat hadisələri, cinayətlər və inzibati hüquq pozuntuları və onları törədən şəxslər haqqında məlumatlar, onların qarşısının alınması üçün görülən tədbirlər, yol patrul xidməti əməkdaşları tərəfindən nizam-intizama və qanunçuluğa riayət olunmasının vəziyyəti haqqında məlumatlar, təşkilatlar, ictimai birliklər və vətəndaşların müraciətləri, eləcə də yol patrul xidmətinin yol hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üzrə fəaliyyətinə dair digər məlumatlar qeydiyyata alınmalı və təhlil edilməlidir.

2.8. Nizami hissənin komandiri, DYP bölümünün rəisi bilavasitə nizami hissədə və bölümdə uçot-qeydiyyat işini və məlumatların analizini təşkil edir və onun aparılmasının vəziyyətinə nəzarəti həyata keçirir.

2.9. Uçot-analiz işinin yerinə yetirilməsində operativliyin artırılması üçün nizami polis hissələri və DYP bölümləri kompüter texnikası ilə təchiz olunur.

3. Qüvvə və vasitələrin yerləşdirilməsi

3.1. YPX-nin fəaliyyəti qüvvə və vasitələrin mövcudluğundan, onların gərgin yol şəraiti ilə xarakterizə olunan yerlərdə cəmlənməsi prinsipindən asılı olaraq təşkil olunur. Bu zaman xidməti ərazidə qəzalılıq, cinayətkarlıq və hüquq pozuntuları ilə bağlı vəziyyət, avtomobil yollarının uzunluğu və bu yollarda hərəkət şəraitinin xüsusiyyətləri, sutkanın müxtəlif saatları, həftənin günləri və ilin müxtəlif fəsillərində nəqliyyat və piyadaların hərəkət intensivliyi nəzərə alınır.

3.2. YPX-nin fəaliyyətində aşağıdakılar təşkil olunur:

1) yol-patrul xidməti naryadı – patrul post və marşrutlarında xidmət aparmaq üçün təyin olunmuş yol polisi əməkdaşı və ya bir neçə əməkdaş;

2) patrul marşrutu – yol polisi əməkdaşlarının üzərinə qoyulmuş vəzifələrini yerinə yetirdikləri dislokasiya ilə müəyyən olunmuş avtomobil yolu hissəsi;

3) yol-patrul xidməti postu – yol polisi əməkdaşlarının onların üzərinə qoyulmuş vəzifələrini yerinə yetirdikləri dislokasiya ilə müəyyən olunmuş konkret yer;

4) stasionar yol-patrul xidməti postu – yol polisi naryadlarının xidmət apardığı əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələr, mühəndis və digər qurğularla təchiz olunmuş xüsusi xidməti binalarla təmin edilmiş yer, eləcə də posta təhkim olunmuş xidməti ərazi.

3.3. YPX-nin qüvvə və vasitələrinin bölgüsü sutkalıq naryad təyininin orta normasına uyğun olaraq post və marşrutların dislokasiyasına müvafiq olaraq həyata keçirilir.

3.4. Naryadların təyin olunmasının orta norması nizami bölmə üçün bir illik, YPX-nin inspektor tərkibinin ştat sayının şəxsi heyətin 8 saatlıq növbə üçün 2.1 təşkil edən tələbat əmsalına bölünməsi yolu ilə müəyyən edilir. Növbə 8 saatdan artıq olduğu halda əmsal hər bir əlavə saat üçün 0,26 qədər artırılır (reyd tədbirlərinin keçirilməsi, fövqəladə hallar zamanı).

3.5. Post və marşrutların dislokasiyasına daxildir (Təlimata 1 saylı əlavə):

- muxtar respublika, ~~vilayət,~~ şəhər, rayon avtomobil yollarının sxemi;

- YPX əməkdaşlarının və patrul nəqliyyatının çıxarılmasının mütləq norması; patrul, o cümlədən əlavə, operativ vəziyyətin çətinləşdiyi dövrdə bağlanmalı olan post və marşrutların siyahısı;

- naryad növləri, onların qarşılıqlı hərəkət və əlaqə qaydası, xüsusi vəzifələr, eləcə də digər zəruri məlumatlar (daxili işlər orqanları və onların bölmələrinin, tibb müəssisələrinin, nəqliyyat vasitələrinə texniki xidmət stansiyalarının, təşkil olunmuş nəqliyyat dayanacaqlarının və digər servis obyektlərinin yeri və telefon nömrələri).

3.6. Dislokasiya operativ şərait və qəzalılıq vəziyyətinin təhlili əsasında, avtomobil yollarındakı şəraiti, nəqliyyat vasitələri və piyadaların axınının epizodik olaraq artmasını şərtləndirən müəssisələr, tədris müəssisələri, ticarət mərkəzləri, servis obyektlərinin iş rejimini nəzərə almaqla işlənib hazırlanır.

3.7. Dislokasiyada patrul post və marşrutlarının sayı onların naryadlarının sutkalıq mütləq çıxarılma normalarına əsasən hesablanmış sayından artıq ola bilməz. Qüvvə və vasitələrlə manevr edilməsi haqqında qərar nizami polis hissəsinin komandiri, DYP bölümünün rəisi tərəfindən qəbul edilir və post cədvəlləri kitabında (Təlimata 4 saylı əlavə) qeydə alınır. [3]

3.8. Post və marşrutların dislokasiyası nizami polis hissələrinin komandiri, DYP bölümlərinin rəisi tərəfindən 1-3 il müddətinə hazırlanaraq nizami polis hissəsinin və yaxud DYP bölümünün daxil olduğu daxili işlər orqanının rəhbəri ilə razılaşdırılaraq təsdiq edilməsi üçün müvafiq olaraq DİN-in, Baş Polis İdarəsinin və polis idarə və şöbələrinin rəislərinə təqdim edilir.

3.9. Nizami hissənin xidmət apardığı yollar bir neçə şəhər-rayon ərazisindən keçdikdə dislokasiyadan çıxarışlar həmin şəhər və rayonun polis orqanına göndərilir.

3.10. Hər bir patrul postu, marşrutu üçün iki nüsxədə post (patrul marşrutu) vərəqi tərtib olunur (Təlimata 2 saylı əlavə). Vərəqin bir nüsxəsi nizami hissənin növbətçi hissəsində saxlanılır, ikincisi isə xidmət apardığı vaxtda YPX inspektoruna təqdim edilir.

3.11. Nizami hissənin və DYP bölümünün iş rejimi gündəlik cədvəl və hər bir yol polisi əməkdaşının xidmət aparma gün və saatlarının (növbəsinin), eləcə də onun istirahət günlərinin göstərildiyi qrafiklə müəyyən olunur. Gündəlik cədvəl və iş qrafiki nizami bölmə komandiri, DYP bölümünün rəisi tərəfindən təsdiq edilir (Təlimata 3 saylı əlavə).

3.12. Növbədə xidmət müddətini nizami hissə komandiri (DYP bölümünün rəisi) «Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında» Əsasnaməyə müvafiq olaraq müəyyən edir. Hərəkətin təhlükəsizliyinin təmin olunması ilə bağlı əlavə xidmətin aparılması zərurəti yarandıqda nizami polis hissəsinin komandiri (DYP bölümünün rəisi) öz əmri ilə yol polisi əməkdaşlarının iş vaxtının müddətini uzada bilər.

3.13. YPX aşağıdakılar ilə təmin olunur:

1) xidməti-əməliyyat nəqliyyat vasitələri ilə (patrul, əməliyyat, təxliyyə, qəza yerinə çıxış avtomobilləri və patrul motosikletləri və digər);

2) xidməti-əməliyyat vertolyotları (helikopter);

3) xüsusi-texniki vasitələri ilə (nəqliyyatın axınına nəzarət, yol hərəkəti qaydalarını (bundan sonra «YHQ» adlandırılacaq) pozma hallarını qeydə alan, yol-nəqliyyat hadisələri (bundan sonra «YNH» adlandırılacaq) yerinə baxış, sərxoşluq vəziyyətini, nəqliyyat vasitələrinin tullantılarında çirkləndirici maddələrin miqdarını, avtomobillərin şüşələrinin işıqburaxma qabiliyyətini müəyyən edən cihazlar və digər);

4) müəyyən edilmiş qaydada odlu silah, xüsusi əməliyyat, rabitə və texniki vasitələrlə;

5) informasiya kommunikasiya texnologiyalarından istifadə etmək üçün müvafiq vasitələrlə.

4. Yol hərəkətinə nəzarətin forma və metodları

4.1. YPX-nin aparılmasının əsas formaları aşağıdakılardır:

1) avtomobil və motosikletdə xidmət aparma;

2) piyada xidmət aparma;

3) postlarda, o cümlədən stasionar postlarda xidmət aparma;

4) vertolyotla xidmət aparma.

4.2. Patrul və əməliyyat-xidməti nəqliyyat vasitələri ilə aparılan nəzarət aşkar, gizli və qarışıq olmaqla üç növə bölünür:

1) hərəkətə aşkar nəzarət - YPX inspektorunun müəyyən olunmuş geyim formasında olmaqla, dövlət standartına uyğun rəng qrafikasına malik avtomobildə və ya motosikletdə xidmət aparmaqla, hərəkət iştirakçılarına yaxşı görünən yerdə durmasıdır. Xidmətin aparılmasının bu növü YPX-nın əsas funksiyası olaraq preventiv xarakter daşımaqla yol hərəkəti iştirakçılarını hüquqazidd hərəkətlər etməkdən çəkindirir.

2) gizli nəzarət - xüsusi rəng qrafikası olmayan xidməti-əməliyyat və digər nəqliyyat vasitələrində mülki geyimdə və ya xidməti geyim formasında olan YPX inspektorları tərəfindən, əsasən sutkanın işıqlı vaxtında aparılır. Bu zaman aşkar olunan qayda pozuntuları barədə YPX inspektoru raport (Təlimata 14 saylı əlavə) tərtib edir ki, bu da nəqliyyat vasitəsinin dövlət qeydiyyatı üzrə uçota alındığı ərazinin DYP orqanına göndərilir;

3) qarışıq nəzarət - xüsusi rəng qrafikası olan və olmayan (iki) patrul və əməliyyat-xidməti nəqliyyat vasitəsindən istifadə olunmaqla polis geyim formasında olan və olmayan YPX inspektorları tərəfindən həyata keçirilir. Hər iki nəqliyyat vasitəsinin heyətləri bir-birilə radio-cihaz vasitəsi ilə əlaqə saxlayaraq aşkar etdikləri qayda pozuntuları barədə məlumat verir və müvafiq tədbir görürlər.

4.3. Ümumi istifadədə olan nəqliyyat vasitələrinin sürücüləri tərəfindən yol hərəkəti qaydalarına riayət olunmasına gizli nəzarət formalarından biri YPX inspektorunun mülki geyimdə nəqliyyat vasitəsinin salonunda son dayanacağa qədər gedib, hərəkət yolunda sürücü tərəfindən yol verilən pozuntuların qeydə alınmasıdır. Zəruri olduqda, marşrutun sonunda və ya şəhərkənarı yollarda stasionar YPX postunda inspektor tərəfindən inzibati xəta haqqında protokol tərtib olunur.

4.4. Gizli nəzarətin həyata keçirilməsi haqqında qərarı nizami hissənin komandiri, yol polis idarəsinin (şöbəsinin) rəisi və ya onu əvəz edən şəxslə razılaşdırmaqla qəbul edir.

4.5. Yol hərəkətinə bütün nəzarət hallarında xüsusi rəng qrafikalı patrul avtomobili və YPX inspektoru yol hərəkəti iştirakçıları üçün kifayət edəcək məsafədən görünən olmalıdır. YPX avtomobillərinin görüntünü məhdudlaşdıran hər hansı bir maneələrin (ağaclar, bina və qurğular, reklam lövhələri və s.) arxasında, o cümlədən «Yol hərəkəti haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə dayanma və ya durmanın qadağan edildiyi yerlərdə yerləşdirilməsi qadağandır, eyni tələb piyada naryadlarına da aiddir.

4.6. Xüsusi rəngləmə sxemi, xüsusi səs və qırmızı və ya göy sayrışan işıq siqnalı ilə təchiz edilmiş patrul avtomobili və motosikletlərindən istifadə etməklə YPX aparılan zaman aşağıdakı əsas metodlar tətbiq edilir:

1) nəqliyyat vasitələri axınında hərəkət – YHQ pozuntularının qarşısının alınması və aşkar olunması məqsədilə sürücülərin davranışına nəzarət etmək üçün, o cümlədən sutkanın qaranlıq vaxtında şəhərkənarı yollarda ~~mütəmadi olaraq~~ qırmızı və ya göy sayrışan işıq siqnalından istifadə etməklə;[4]

2) müəyyən olunmuş sürət həddinin artırılmasının qarşısının alınması məqsədilə nəqliyyat axınının önündə hərəkət etməklə;

3) qəza baxımından təhlükəli yerlərdə dayanma – təhlükənin aradan qaldırılması, eləcə də sürücü və piyadalar tərəfindən yol hərəkəti qaydalarının pozulmasının qarşısının alınması üçün, o cümlədən sutkanın qaranlıq vaxtında isə qırmızı və ya göy sayrışan işıq siqnalından istifadə etməklə;

4) bütün hərəkət iştirakçıları üçün yaxşı görünən yerlərdə patrul avtomobilinin və ya motosikletinin saxlanması və eyni zamanda YPX inspektorunun hərəkət intensivliyinin yüksək olduğu sahələrdə piyada hərəkət etməsi.

4.7. Bu və ya digər metodun tətbiqi, onların növbələşməsi və hərəkət sürətinin seçimi təlimatda qoyulmuş vəzifə və patrul marşrutunda yaranan şəraitə uyğun müəyyən edilir.

4.8. Patrul avtomobili radio-cihaz vasitəsi, qırmızı və ya göy sayırışan işıq və xüsusi səs siqnalı, kompüter, video kamera, dərman qutusu, 2 ədəd yol nişanı, fənər, yanğın söndürən vasitə, hadisə yerini bildirən işıq əks etdirən lent və digər texniki vasitələrlə təchiz olunur.

Qeyd: Patrul avtomobilində xidmət aparan YPX inspektoru tərəfindən nəqliyyat vasitəsi saxlanılarkən patrul avtomobilində quraşdırılmış video kamera daim işlək vəziyyətdə olmalı, məsafədən səs ötürən mikrofondan istifadə edilməlidir. Sürücü ilə ünsiyyət və inzibati xətanın sənədləşdirilməsi, habelə YPX inspektorunun digər hərəkətləri avtomobilin içəri hissəsində və ya kənarda kameranın görünüş dairəsində aparılmalıdır.

4.9. Piyada xidmət aparma uzunluğuna görə 1500 metrdən artıq olmayan, hərəkət intensivliyinə görə gərgin və qəza baxımından təhlükəli yol hissələrində hərəkətə nəzarət etmək üçün tətbiq edilir. Patrul nəqliyyatı vasitələri ilə xidməti ərazinin uzunluğu şəhər daxilində 2-8 km, respublika əhəmiyyətli avtomobil yollarında 30-35

km (~~müstəsna hallarda~~ hərəkət intensivliyi və qəzalılıq vəziyyəti nəzərə alınmaqla bu ərazi qısaldılır) qəbul edilir, digər yollarda buna məhdudiyyət qoyulmur.[5]

4.10. Piyada xidmət aparma zamanı yol hərəkətinə nəzarət səkinin kənarı (yolun kənarı), yolun ehtiyat hissəsi ilə hərəkət etməklə həyata keçirilir. Xidmətin aparılma yeri elə seçilməlidir ki, YPX inspektoru mümkün qədər çox sayda yol hərəkəti iştirakçısı üçün aydın görünsün və hüquq pozuntularının qarşısını vaxtında almaq imkanına malik olsun. Piyada xidmət aparan YPX inspektoruna inzibati xəta haqqında protokolun tərtib olunduğu və müəyyən olunmuş qısamüddətli istirahət vaxtı istisna olmaqla avtomobildə oturmaq qadağan olunur.

4.11. Stasionar postlar əsasən respublika əhəmiyyətli avtomobil yollarında, paytaxtın giriş və çıxışlarında BDYPİ-nin təklifi əsasında DİN rəhbərliyinin göstərişinə əsasən təşkil olunur.

4.12. Stasionar postlar mebel, rabitə vasitələri, qəza-xilasedici avadanlıqları, ilkin tibbi yardım ləvazimatları, səsgücləndirici, videomanitor və kompüterlər, nəqliyyat vasitəsinin məcburi saxlanılması üçün texniki vasitələr, qaz analizator, alkotestr, sürətölçən cihazlar və digər avadanlıqlarla təchiz olunur.

4.13. «Stasionar postda Silah, əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin təhvil verilib alınması jurnalı» «(Təlimata 6 saylı əlavə)», «Postun təhvil-təslim jurnalı» (Təlimata 7 saylı əlavə), «Daxil olmuş göstərişlərin uçotu jurnalı» (Təlimata 8 saylı əlavə), «Axtarışı elan edilmiş nəqliyyat vasitələrinin uçotu jurnalı» (Təlimata 9 saylı əlavə), «Nəqliyyat vasitəsinin saxlanca qəbul edilmə jurnalı» (Təlimata 10 saylı əlavə), «Sürətölçənin göstəricilərinin uçotu kitabı» (Təlimata 11 saylı əlavə), «Yol şəraiti, texniki tənzimləmə vasitələri və yol nişanlarının vəziyyətində müəyyən edilən çatışmamazlıqların uçotu jurnalı» (Təlimata 12 saylı əlavə) ilə təmin olunur.[6]

Qeyd: Jurnallar dolduqdan sonra 2 il müddətində saxlanılır.

4.14. Nəqliyyat vasitələrinin yoxlanmasının rahatlığı, habelə yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin olunması məqsədilə posta bitişik ərazi sutkanın qaranlıq vaxtı yaxşı işıqlandırılır.

4.15. Helikopterlə patrul əsasən yüksək hərəkət intensivliyi olan respublika əhəmiyyətli yollarda təşkil olunur. Vertolyotla xidmət aparma vertolyotla birlikdə iki və daha çox patrul avtomobilindən istifadə etmək yolu ilə həyata keçirilir. Bunun üçün helikopter naryadının tərkibinə 1 nəfər baş YPX inspektoru təyin olunur. Onun tərəfindən aşkar edilmiş YHQ pozuntusu barədə patrul avtomobillərində xidmət aparan YPX inspektoruna radio-cihaz vasitəsilə məlumat verilir.

4.16. Helikopter vasitəsilə yol hərəkətinə nəzarət, mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin müşayiəti, böyük sayda nəqliyyat vasitələrinin və insanların iştirakı ilə kütləvi tədbirlərin keçirilməsi, YNH yerindən yayınan sürücülərin, qaçırılmış və ya oğurlanmış nəqliyyat vasitələrinin axtarışı həyata keçirilir.

4.17. YPX-nin aparılmasının əsas üsulları yol hərəkəti iştirakçılarının davranışına nəzarət, onların hüquqazidd hərəkətlər etməkdən çəkindirilməsi, hüquq pozuntularının qarşısının alınması, sərəncamverici-tənzimləyici hərəkətlərin həyata keçirilməsidir.

4.18. Yol hərəkəti iştirakçılarının davranışına nəzarət - yol hərəkəti iştirakçıları tərəfindən yol hərəkəti qaydalarının və yol hərəkəti sahəsində qüvvədə olan digər

normaların tələblərinə riayət olunmasına vizual və ya xüsusi texniki vasitələrin köməyi ilə müşahidədən ibarətdir.

4.19. Sərəncamverici-tənzimləyici hərəkətlərə - hərəkətdə müvəqqəti dayanmaların, ləngimələrin baş verdiyi yerlərdə, kütləvi tədbirlərin keçirilməsi zamanı, işıqforda nasazlıqlar yarandıqda, piyadaların yolu keçməsinin təmin edilməsi və yol şəraitinin çətinləşdiyi digər hallarda YPX inspektoru tərəfindən həyata keçirilən jestlərlə tənzimləmə hərəkətləri aiddir (Təlimata 13 saylı əlavə).

4.20. Yol hərəkəti iştirakçılarının hüquqazidd hərəkətlərdən çəkindirilməsi - onların davranışına bilavasitə marşrutun ən gərgin hissəsində, hadisə və ya təbii fəlakət yerində YPX inspektorunun olması ilə təsir göstərilməsi, eləcə də sürücülərin yol hərəkəti qaydalarına əməl edilməməsi nəticəsində baş verə biləcək mümkün hadisələr haqqında xəbərdar olunmasıdır.

4.21. YHQ pozuntusunun qarşısının alınması - hadisələrin qarşısının alınması və onların mümkün nəticələrinin xəbərdar edilməsi məqsədilə yol hərəkəti iştirakçılarının qanunazidd hərəkətlərinə mütləq qaydada YPX inspektorlarının reaksiya göstərməsindən, qaydaları pozan şəxslərin qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada məsuliyyətə cəlb olunmasından ibarətdir.

4.22. Yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin olunması işinə kömək məqsədi ilə daxili işlər orqanlarından (bundan sonra «DİO» adlandırılacaq) təxris olunmuş, eləcə də bu sahədə müvafiq təcrübəsi olan şəxslər cəlb oluna bilər.

5. Xüsusi texniki vasitələrdən və evakuatordan istifadə qaydası

5.1. Nəqliyyat vasitələrinin hərəkət sürətinin müəyyən olunması üçün nəzarət ölçü cihazları, YHQ pozuntularını qeydə alan digər texniki vasitələr, nəqliyyat vasitələrinin məcburi saxlanması üçün qurğular, sürücülük vəsiqələrində, nəqliyyat vasitələrinin qeydiyyat şəhadətnamələrində saxtalaşdırmaların aşkarlanması üçün cihazlar, avtomobilin şüşələrinin işıqburaxma qabiliyyətini, nəqliyyat vasitələrinin tullantılarında çirkləndirici maddələrin miqdarını ölçən qurğular və digər texniki vasitələr onlardan istifadə qaydaları haqqında təlimata uyğun olaraq tətbiq edilir. Metroloji yoxlamadan keçməmiş və ya yoxlama şəhadətnamələrinin vaxtı keçmiş nəzarət ölçü cihazlarının tətbiqi qadağandır.

5.2. Nəqliyyat vasitələrinin hərəkət sürətini ölçərək qeyd edən radarlar müəyyən sahələrdə qəzalılıq vəziyyəti və sürücülərin intizamına təsirinin nəticələri, nəqliyyat axını intensivliyinin təhlili və onların effektiv istismar olunması nəzərə alınaraq tətbiq edilir və bu barədə də post kitabında (cədvəlində) müvafiq qeyd aparılır.

5.2-1. Yollarda nəqliyyat vasitələrinin hərəkət sürətinin ölçülməsi üçün nəzərdə tutulan mobil və ya stasionar xüsusi texniki vasitələrdən (radarlardan) qabaqda radarın mövcudluğu barədə məlumat vermək məqsədilə 6.14 «İnformasiya stendi» servis nişanı və əlavə məlumat nişanı, yaxud həmin yolda icazə verilən sürət həddini göstərən 3.24 «Maksimum sürətin məhdudlaşdırılması" nişanı quraşdırılmalıdır. Belə servis nişanı və ya 3.24 nişanı yaşayış məntəqələrindən kənarda müvafiq radardan 150-1000 metr qabaqda, yaşayış məntəqələrində isə 50-200 metr qabaqda quraşdırılır.[7]

5.3. Radarlar, yüksək hərəkət sürətli, həmçinin az hərəkət intensivliyi olan avtomobil yollarında aşağıdakı qaydada tətbiq olunur:

1) avtomatik işləyən sürət ölçən cihaz (radar) yeri dəyişilməklə xidmət ərazisində tətbiq edilir və onun göstəriciləri xidmətin sonunda çıxarılaraq müvafiq qaydada sənədləşdirilir;

2) YPX inspektoru tərəfindən cihazla məsafədən ölçülən hərəkət sürəti barədə görüntü nəqliyyat vasitəsinin sürücüsünə göstərilməli (törədilən xəta avtomatik rejimdə işləyən foto və ya video qeydiyyat funksiyalarına malik xüsusi texniki vasitələrin köməyi ilə aşkar edildikdə istisna olmaqla); o, narazı olduqda inspektor cihazın təyinatı barədə məlumat verməlidir;[8]

~~3) nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxs müəyyən edilmiş hərəkət surətinin həddini saatda 10 kilometrdən çox aşdıqda, sürətölçənin göstəricisi və pozuntunun baş verdiyi tarix barədə ölçmə cihazının göstəricilərinin uçotu kitabında müvafiq qeyd aparır (əgər sürücü müəyyən edilmiş hərəkət sürətinin həddini saatda 10 kilometrdən çox aşaraq, YPX inspektorunun nəqliyyat vasitəsini dayandırmaq barədə tələbini yerinə yetirməkdən boyun qaçırıbsa, onu məsuliyyətə cəlb etmək üçün pozuntunun yeri və tarixi, sürətölçənin göstəricisi, nəqliyyat vasitəsinin markası, rəngi və qeydiyyat nişanı göstərilməklə, bu barədə tərtib olunmuş raport nəqliyyat vasitəsinin dövlət qeydiyyatı üzrə daimi uçota alındığı yerə göndərilir).~~

4) hər bir aşkar olunmuş YHQ pozuntusu qeydə alınmalıdır.

5.3-1. İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 151.2, 151.3-1, 151.3-2, 151-1.2, 151-1.3, 151-1.4 və 158-1.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş xətalar avtomatik rejimdə işləyən foto və ya video qeydiyyat funksiyalarına malik xüsusi texniki vasitələrin köməyi ilə aşkar edildikdə, inzibati xəta haqqında protokol həmin xətanı törətmiş şəxsin iştirakı olmadan «Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada elektron sənəd formasında xətanın törədildiyi gün tərtib edilir və elektron imza ilə təsdiqlənir. [9]

5.3-2. Sürücünün əvvəllər törətdiyi və avtomatik rejimdə işləyən foto və ya video qeydiyyat funksiyalarına malik xüsusi texniki vasitələrin köməyi ilə aşkar edilmiş inzibati xətalara görə nəqliyyat vasitəsini dayandıraraq törədilmiş belə xətalara dərhal yerində baxılmasını tələb etmək qadağandır. [10]

5.4. Xüsusi texniki vasitələrlə işə onların istismar təlimatlarını öyrənmiş və onların tətbiqi qaydalarına dair məqbullar vermiş YPX inspektor heyəti buraxılır. Xüsusi texniki vasitələri istifadə üçün almış YPX inspektoru onların işlək olmasına görə fərdi məsuliyyət daşıyır.

5.5. Hər bir nəzarət ölçü cihazı üçün «Sürətölçənin göstəricilərinin uçotu kitabı» açılır (Təlimata 11 saylı əlavə) ki, bu da növbənin sonunda yol hərəkətinə nəzarət zamanı aşkar edilmiş YHQ pozuntuları barədə məlumat cihazı tətbiq etmiş YPX inspektoru tərəfindən qeyd edilir.[11]

5.6. Rabitə vasitələri (radio-rabitə, radio-cihaz, telefon) naryadların idarə olunması və onlar arasında qarşılıqlı əlaqənin təmin edilməsi üçün tətbiq edilir.

5.7. İnformasiyanın rabitə kanalları ilə ötürülməsi, rabitə sisteminin təşkili və fəaliyyəti DİN tərəfindən müəyyən olunmuş qaydada həyata keçirilir. Xidməti

vəzifələrin yerinə yetirilməsi ilə bağlı olmayan məsələlər üzrə radio-cihaz vasitəsilə danışıqların aparılması qadağandır.

5.8. YPX inspektoru «Yol hərəkəti haqqında» AR Qanununun 52-ci maddəsinin dördüncü və altıncı hissələrində nəzərdə tutulmuş hallarda nəqliyyat vasitəsini müəyyən edilmiş qaydada təxliyyə avtomobili vasitəsi ilə müvəqqəti olaraq saxlanılması üçün Daxili işlər orqanlarının və ya nizami polis hissəsinin mühafizə olunan duracağına göndərir.

5.9. Bu Təlimatın 7.20 bəndində göstərilən hallar, habelə nəqliyyat vasitəsinin qanunvericilikdə müəyyən edilmiş dayanma və ya durma qaydalarının pozulduğu hallarda YPX inspektoru tərəfindən evakuator (təxliyyə avtomobili) nəqliyyat vasitəsinin saxlanılması üçün duracağa aparılması məqsədilə aşağıdakı qaydada tətbiq edilir:

1) YPX inspektoru radio-cihaz vasitəsilə qayda pozuntusu barədə növbətçi hissəyə məlumat verir və həmin yerə evakuator çağırır;

2) YPX inspektoru nəqliyyat vasitəsinin duracağa göndəriş vərəqəsini (Təlimata 15 saylı əlavə) doldurur (avtomobilin banında görünən zədələr və nəqliyyat vasitəsinin sahibinin məlumatlandırılması üçün görülmüş tədbirlər barədə göndəriş vərəqəsində qeydlər etməklə) və evakuatorun heyətinə təqdim edir;

3) YPX inspektoru bütün imkanlardan istifadə edərək bu haqda nəqliyyat vasitəsinin sahibinin məlumatlandırılması üçün tədbirlər görür;

4) göndəriş vərəqəsinin əsasında evakuatorun heyəti nəqliyyat vasitəsini duracağa aparır;

5) duracağa gətirilmiş nəqliyyat vasitəsi onun qulluqçularına aktla («Yol hərəkəti qaydaları və yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin edilməsi qaydaları əleyhinə olan inzibati xətalar haqqında işlər üzrə icraatın təşkilinə dair» Təlimata 8 saylı əlavə) təhvil verilir;

6) duracağın qulluqçuları nəqliyyat vasitəsini DYP orqanının aktda edilmiş qeydi əsasında, onun duracağa gətirilməsi, və orada saxlanılması haqqı nəqliyyat vasitəsinin sahibi tərəfindən ödənildikdən və pozuntuya görə inzibati tənbeh tətbiq edildikdən dərhal sonra nəqliyyat vasitəsi duracaqdan buraxılır.

5.10. Bu təlimatın 5.8-ci bəndində nəzərdə tutulmuş hallarda nəqliyyat vasitəsinin evakuatora yüklənməsi əməliyyatı başlandıqda, habelə nəqliyyat vasitəsi yükləndikdən sonra nəqliyyat vasitəsinin sürücüsü həmin yerə yaxınlaşdıqda və nəqliyyat vasitəsinin qadağan olunmuş yerdən kənarlaşdıra bildikdə nəqliyyat vasitəsinin duracağa göndərilməsinə yol verilmir.

5.11. Nəqliyyat vasitəsi dayanma və durma qaydalarının pozulduğuna görə mühafizə olunan duracağa gətirilibsə, sürücü inzibati cəriməni və nəqliyyat vasitəsinin duracağa gətirilməsi və onun orada saxlanılması üçün haqqı həmin yerdə ödəyə bilər. Bu halda sürücüyə YPX inspektoru tərəfindən müəyyən edilmiş nümunədə qəbz verilir və saxlanılmış nəqliyyat vasitəsi dərhal sahibinə qaytarılır. Sürücü inzibati cəriməni nəqliyyat vasitəsinin gətirildiyi yerdə ödəməkdən imtina etdikdə inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat İnzibati Xətalar Məcəlləsi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

5.12. Evakuator yol-nəqliyyat hadisəsi nəticəsində sıradan çıxmış nəqliyyat vasitələrinin aparılması, habelə xüsusi tədbirlərin keçirildiyi ərazilərdə sahibsiz

nəqliyyat vasitələrinin yolun hərəkət hissəsindən kənarlaşdırılması məqsədilə də istifadə olunur.

5.13. «Yol hərəkəti haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununda nəzərdə tutulmuş hallarda yol hərəkətindən kənarlaşdırılmış nəqliyyat vasitəsinin sürücüsü onun avtomobilinin YPX inspektoru tərəfindən idarə olunaraq duracağa aparılmasına etiraz etdikdə onun tərəfindən təxliyyə haqqı ödənilməklə avtomobil evakuator vasitəsi ilə duracağa aparılır. ~~(Bu məqsədlə həmin yerə evakuator çağırılır. Nəqliyyat vasitəsinin sahibi ilə evakuator sürücüsü arasında təxliyə haqqının ödənilməsi ilə bağlı razılıq əldə edilərək nəqliyyat vasitəsi duracağa evakuasiya olunur.)~~ Nəqliyyat vasitəsinin saxlanılması səbəbi aradan qaldırıldığı barədə lazımi sənədlər təqdim edildikdən və ya pozuntuya görə inzibati tənbeh verildikdən, nəqliyyat vasitəsinin duracağa gətirilməsi və onun orada saxlanılması üçün haqq ödənildikdən dərhal sonra, saxlanılmış nəqliyyat vasitəsi sahibinə qaytarılır. Belə nəqliyyat vasitələrinin duracaqdan buraxılması üçün xüsusi icazə tələb olunmur. Nəqliyyat vasitəsi qanunsuz saxlanılmışdırsa və ya lazımi qaydada saxlanılmaması nəticəsində maddi zərər vurulmuşdursa, onun sahibi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada məhkəməyə müraciət edə bilər. [12]

5.14. YPX inspektoru tərəfindən xüsusi vasitələr, «Polis haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 26-cı maddəsinə müvafiq olaraq tətbiq edilir.

5.15. Sürücü öz hərəkətləri ilə insan həyatına və sağlamlığına real təhlükə yaratdıqda, nəqliyyat vasitəsini dayandırmaq barədə YPX inspektorunun tələbinə tabe olmadıqda və onun saxlanılmasına başqa imkan olmadıqda məcburi dayandırma vasitələrindən istifadə (kirpi, stasionar postlarda yerdən çıxan avtomatik idarə olunan çəpər) olunmasına icazə verilir.

5.16. YPX inspektoru alkotesteri onun istismarı üzrə təlimata müvafiq olaraq aşağıdakı qaydada tətbiq edir:

1) nəqliyyat vasitəsinin sürücüsünün alkoqoldan istifadə edilməsi nəticəsində sərxoşluq vəziyyətini müəyyənləşdirmək məqsədilə nəfəs verilməklə yoxlanılır;

2) müayinənin nəticəsi YPX inspektoru tərəfindən müayinə olunan şəxsə bildirilir;

3) müayinə olunan şəxs sərxoş halda olmasını etiraf edərək alkotesterin nəticəsi ilə razı qaldıqda bu hal qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada 2 nəfər hal şahidinin iştirakı ilə sənədləşdirilir;

4) şəxs alkotesterin göstəricisi ilə razılaşmadıqda şahidlərin iştirakı ilə protokol tərtib olunaraq təkrar tibbi müayinə olunması üçün səhiyyə müəssisəsinə aparılır (Təlimata 16 saylı əlavə).

6. YPX-nin təşkili və aparılması

6.1. YPX-nin aparılması üçün naryada təyin edilmiş əməkdaşların hazırlanması, təlimatlandırılması və yerləşdirilməsi Azərbaycan Respublikası DİN-in 212 nömrəli, 30.05.2011-ci il tarixli əmri ilə təsdiq edilmiş «Polisin post-patrul xidmətinin Nizamnaməsi» və bu Təlimata müvafiq olaraq həyata keçirilir. Naryadların təlimatlandırılması xüsusi təchiz olunmuş sinifdə və ya tikiliyə bitişik meydançada aparılır.

6.2. YPX-nin aparılması üçün naryada təyin edilmiş şəxslər təlimatlandırmanın başlanmasından ən azı 15 dəqiqə əvvəl təlimatın keçirildiyi yerə və ya daxili işlər orqanlarına gəlməli və bu barədə növbətçiyə və bilavasitə komandirinə məruzə etməlidirlər.

6.3. Təlimatlandırma nizami polis hissəsinin komandiri və ya onun müavinləri və ya nizami polis hissəsinin qərargah rəisi və DYP bölümlərinin rəisləri tərəfindən aparılır.

6.4. Xidməti gecə aparan naryadın təlimatlandırılmasını nizami hissə komandiri və ya onun müavini, baş YPX inspektoru baş növbətçi-müfəttişin (növbətçi-müfəttişin) iştirakı ilə həyata keçirir ki, bu barədə də post cədvəlləri kitabında (Təlimata 4 saylı əlavə) qeyd aparılır. Təlimatlandırma müddəti 30 dəqiqədən artıq olmamalıdır.

6.5. Təlimatlandırmanın keçirilməsi zamanı vəzifəli şəxslər:

1) YPX inspektor heyətinin xidmət aparmağa hazır olduğuna əmin olmalı və aşkarlanmış çatışmazlıqların aradan qaldırılması üçün tədbirlər görməlidir;

2) YPX inspektorunun öz hüquq və vəzifələrini, silahın, xüsusi vasitələrin tətbiqi və istifadəsi qaydalarını, şəxsi təhlükəsizliyin təmin edilməsi tədbirlərini bilməsini seçmə üsulu ilə yoxlamalıdır;

3) YPX inspektorlarını xidmət aparılan ərazidə qəzalılıq vəziyyəti və əməliyyat şəraiti barədə yuxarı orqanların göstərişləri haqqında məlumatlandırmalıdır;

4) patrul post və marşrutlarını elan etməlidir;

5) ötən sutka ərzində işin nəticələri, qanunazidd hərəkətlərə yol verilməsi halları və xidmət aparılması qaydasını yol polisinin inspektor heyətinin diqqətinə çatdırmalıdır;

6) naryadların rəhbərlərini təyin etməlidir;

7) şəxsi heyətin təlimatlandırılmasının mütləq şərti vətəndaşlara diqqətli, ədəbli və nəzakətli münasibət, onların hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, hərəkətə nəzarət həyata keçirərkən zəruri yardımın göstərilməsi, şəxsi təhlükəsizlik tədbirlərinə riayət olunması haqqında məlumatların şəxsi heyətin diqqətinə çatdırılmasıdır.

8) xidməti post və patrul marşurutlarından çıxarılaraq dövlət əhəmiyyətli tədbirlərə əməkdaşların cəlb olunmaları barədə post cədvəlləri kitabına (Təlimata 4 saylı əlavə) qeydlər aparılmalıdır.

6.6. Xidmətə gedən YPX inspektorları səliqəli görünüşə, saz vəziyyətdə olan ləvazimat, mövsümə görə xidməti geyim, işığı əks etdirən təchizata, eləcə də döş nişanı, tabel silahı, jezl və digər xüsusi vasitələrə, post və ya patrul marşrutu vərəqi, xidməti kitabça (Təlimata 5 saylı əlavə), xidməti və sürücülük vəsiqəsinə, «Yol hərəkəti haqqında» AR Qanunu, İnzibati Xətalar Məcəlləsindən çıxarış, protokol blankları, inzibati cərimənin ödənilməsi üçün cərimə bildiriş blankları və digər zəruri prosessual sənədlərə, avtoqələm, karandaş, xətkeş, fit, elektrik cib fənəri, xidməti çantaya malik olmalıdır.

6.7. Təlimatlandırma nizami bölmə naryadlarının bölünməsi və xidmətə başlaması haqqında əmrin verilməsi ilə sona çatır.

6.8. Gündüz vaxtı şəhərdaxili post və marşrutlara 1 nəfərdən ibarət piyada, moto və ya avtopatrul naryadı təyin edilə bilər. Şəhərkənarı yollarda, stasionar postlarda və

sutkanın qaranlıq vaxtında xidmət aparılması üçün tərkibində iki nəfərdən az YPX inspektorunun olduğu naryadların təyin olunması qadağandır.

6.9. Nizami hissə komandirinin bölmədən uzaqda yerləşən postlarda xidmət aparan YPX inspektorları bölmə rəhbərliyinin icazəsi ilə təlimatlandırmaya həftənin müəyyən edilmiş günləri gələ bilərlər.

6.10. Xidmət yerinə gəlmiş YPX inspektoru xidmətə başlama haqqında növbətçiyə məruzə edir və ondan zəruri informasiya və göstərişlər alır. Şəhər və digər yaşayış məntəqələrində xidmət apardığı dövrdə YPX inspektorları növbətçini operativ vəziyyət haqqında saatda bir dəfə, şəhərkənarı yollarda isə iki saatda bir dəfədən az olmayaraq məlumatlandırır.

7. YPX-nin aparılması qaydası

7.1. Posta (patrul marşrutuna) çatdıqdan sonra YPX inspektoru:

1) texniki tənzimləmə vasitələrinin, xüsusi vasitələrin, rabitə vasitələrinin sazlığını, yol və küçələrin vəziyyətini, aparılan təmir-tikinti və digər işlərin həyata keçirilməsi şəraitini yoxlamalı, patrul postu, marşrutu ərazisində operativ şərait haqqında əvəz etdiyi əməkdaşdan xidmət yerində müvafiq məlumat almalıdır;

2) patrul postunun, marşrutunun, eləcə də patrul nəqliyyatının təhvil alınması və aşkarlanmış çatışmazlıqlar haqqında nizami hissənin növbətçi hissəsinə məruzə etməlidir;

3) YPX inspektoru hərəkətdə olan maneələrin aradan qaldırılması, hərəkət hissəsində nasazlıq və digər səbəblərdən saxlanmış nəqliyyat vasitələrinin kənar edilməsi, təhlükəli sahələrin işarələnməsi üçün tədbirlər görməli, hərəkət iştirakçılarına yolun vəziyyəti, hərəkətdə olan maneələr, YNH və digər qəzalar haqqında məlumat verməlidir;

4) hərəkət iştirakçıları ilə ünsiyyətdə cinayət faktlarına dair alınmış məlumatlar haqqında növbənin sonunda yuxarı vəzifəli şəxsə raportla məruzə etməli və informasiyanı təxirəsalınmadan müəyyən olunmuş qaydada daxili işlər orqanının növbətçi hissəsinə ötürməlidir.

7.2. Patrul marşrutunda (postda) xidmət aparan zaman YPX inspektoru hərəkət prossesinə nəzarət etməlidir. Bu zaman yol hərəkətinə nəzarət yol-nəqliyyat hadisələrinin baş verməsinə bilavasitə səbəb olan YHQ pozuntularının qarşısının alınması və xəbərdar edilməsinə yönəldilərək, nəqliyyat vasitələrinin səbəbsiz dayanması və hərəkətdə ləngimənin aradan qaldırılması üçün tədbirlər görülməlidir.

7.3. İki və daha artıq YPX inspektorundan ibarət naryadın rəhbəri xidmət apardığı dövrdə naryadın fəaliyyətinə rəhbərliyi həyata keçirməklə yanaşı aşağıdakı funksiyaları yerinə yetirir:

1) naryadda olan YPX inspektorunun işini təşkil etməli, yaranmış vəziyyətdən asılı olaraq, onların yerləşməsi və xidmət aparma qaydasına dəyişikliklərin edilməsi zərurəti haqqında taqım komandiri, növbətçi hissəyə məruzə etməlidir;

2) YPX inspektorlarının xidmət aparmasına nəzarəti həyata keçirməli və vəzifələrin yerinə yetirilməsi zamanı onlara əməli köməklik göstərməlidir;

3) xidməti sənədləşmənin aparılmasının keyfiyyətini, YNH və inzibati hüquq pozuntularına dair materialların keyfiyyətini yoxlamalı, aşkarlanmış çatışmazlıqların aradan qaldırılması üçün tədbirlər görməlidir;

4) əməliyyat-texniki, patrul nəqliyyatı və xüsusi vasitələrin istifadə olunması qaydalarına əməl edilməsinə nəzarət etməlidir.

7.4. Nəqliyyat vasitələrinin dayandırılması üçün əsaslar aşağıdakılardır:

1) nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxs tərəfindən yol hərəkəti qaydalarının və ya yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin edilməsi qaydalarının pozulduğu vizual şəkildə aşkar edildikdə və ya xüsusi texniki vasitələrdən istifadə etməklə müəyyən olunduqda, habelə nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxs tərəfindən inzibati xətanın törədilməsi barədə radio-cihaz vasitəsilə digər DYP əməkdaşından məlumat daxil olduqda;

2) nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxs və ya onunla birlikdə olan sərnişin tərəfindən cinayətin törədilməsi və ya cinayətin törədilməsində şübhələnilməsi haqqında dəqiq məlumat olduqda;

3) analoji nəqliyyat vasitəsinin (rənginə, markasına və xüsusi əlamətlərinə görə) axtarışda olması;

4) nəqliyyat vasitəsinin saxlanılması barədə məhkəmə və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarı olduqda;

5) sürücü və ya nəqliyyat vasitəsinin digər yol hərəkəti iştirakçıları və ya polis əməkdaşlarına yardım göstərilməsi üçün cəlb edilməsi zərurəti;

6) hərəkətin xarakteri sürücünün nəqliyyat vasitəsini idarə etmək qabiliyyətində olmasına şübhə doğurduqda (nəqliyyat vasitəsinin əsaslandırılmamış aşağı sürətlə idarə edilməsi, hərəkət zolağında düzgün yerləşdirilməməsi, o cümlədən, yolun çiyninə qismən çıxmaq, əsassız tormozlama və ya sürətləndirmə və digər hallar) və bu hal digər hərəkət iştirakçılarına təhlükə yaratmasını ehtimal etməyə əsas verdikdə;

7) nəqliyyat vasitəsinin texniki vəziyyətinin normalara uyğunsuzluğu müəyyən edildikdə, banının hissələrinin zədələri olduqda və daşınan yük dağıldıqda və ya hərəkət üçün təhlükə yaratdıqda;

8) nəqliyyat vasitəsinin alın şüşəsində müvafiq texniki baxış talonu olmadıqda;

9) xüsusi tədbirlər keçirildikdə (yaxalama, reyd və digər);

10) «Yol hərəkəti haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 37-ci maddəsinin I hissəsinin 1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş sənədlərin yoxlanılması məqsədilə yalnız stasionar YPX postlarında;

11) nəqliyyat vasitəsi və ya onun sahibi barədə mərkəzi məlumat sistemində olan məlumatların uyğunsuzluğu aşkar edildikdə.

7.5. Piyada xidmət aparan YPX inspektoru nəqliyyat vasitəsinin dayandırılması barədə tələbi fit və jezllə işarə verməklə edir. Patrul avtomobilində, motosikletində hərəkətə nəzarət zamanı nəqliyyat vasitəsinin dayandırılması tələbi xüsusi işıq və səs siqnallarından, səsgücləndiricidən istifadə etməklə yerinə yetirilir. Bu tələb nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxsin aydın görə və ya eşidə biləcəyi şəkildə edilməlidir. Yol hərəkətinin tənzimlənməsi zamanı xüsusi səs siqnallarından və səsgücləndiricidən əhalinin rahatlığına və sakitliyə riayət etmək şərti ilə istifadə edilə bilər.

7.6. Nəqliyyat vasitəsinin dayandırılması tələbi elə edilməlidir ki, sürücü nəqliyyat vasitəsini saxlayarkən digər hərəkət iştirakçılarına maneə yaratmasın.

7.7. Ekipajda iki YPX inspektorundan biri patrul avtomobilindən düşərək dayandırılmış nəqliyyat vasitəsinin sürücüsünə yaxınlaşır, özünü sürücüyə təqdim edir və bundan sonra dayandırılmanın səbəbini bildirməklə ondan aşağıdakı sənədlərin təqdim olunmasını tələb edir:

1) sürücülük vəsiqəsini;

2) sürücülük vəsiqəsi müəyyən edilmiş qaydada alındıqda, onu əvəz edən müvəqqəti icazə vərəqini və sürücünün şəxsiyyətini təsdiq edən sənədi;

3) fərdi nəqliyyat vasitəsinin sahibi olmadıqda, sürücünün nəqliyyat vasitəsini idarə etmək hüququna dair müəyyən edilmiş qaydada təsdiqlənmiş etibarnaməni;

4) nəqliyyat vasitəsinin qeydiyyat şəhadətnaməsini;

5) daşınan yükə dair sənədləri;

6) nəqliyyat vasitəsinin sahibinin mülki məsuliyyətinin icbari sığortası haqqında şəhadətnaməsini;

7.8. Nəqliyyat vasitəsinin dayandırılması tələbi sürücü tərəfindən yerinə yetirilmədikdə, pozuntunun vaxtı, yeri, xarakteri, nəqliyyat vasitəsinin markası, rəngi, hərəkət istiqaməti, dövlət qeydiyyat nişanı və digər mühüm əlamətləri göstərməklə YPX inspektoru qonşu patrul marşrutu və ya postda xidmət aparan YPX naryadına bu barədə radio-cihaz vasitəsi ilə məlumat verir və bundan sonra yazılı formada raport (Təlimata 14 saylı əlavə) tərtib edir.

7.9. Nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxs onun sərxoş vəziyyətdə olub-olmamasının müəyyən edilməsindən imtina etdikdə və onun sərxoşluq əlamətləri özünü aşkar büruzə verdikdə, belə şəxs məcburi qaydada tibbi müayinədən keçirilir. Sürücü tibbi müayinəyə aparılarkən tibbi müayinəyə göndərmə protokolu tərtib olunur (Təlimata 16 saylı əlavə).

7.10. Arzuolunmaz nəticələrin baş verməsinin qarşısının alınması üçün təxirəsalınmaz dayandırma zərurətinin olduğu hallar istisna olmaqla, nəqliyyat vasitəsinin yolun məhdud görüntülü hissələrində, döngədən əvvəl və ya sonra, bilavasitə yoxuşun sonundan əvvəl və ya sonra, yolayrıcının, piyada keçidlərinin qarşısında, dəmiryol keçidləri zonasında, tunellərdə, hərəkət istiqamətində 3-dən az hərəkət zolağı olan körpülərdə (yol ötürücülərində) və digər təhlükəli yerlərdə dayandırılması qadağandır.

7.11. Nəqliyyat vasitələrinin dayandırılması minimal müddətə və hərəkət üçün maneə yaratmayan yerlərdə həyata keçirilməlidir. Ümumi istifadədə olan nəqliyyat vasitəsinin sürücüsü yol hərəkəti qaydalarını pozduqda müntəzəm şəhərdaxili (rayondaxili) sərnişin daşımalarında ləngimələrin qarşısını almaq üçün DYP əməkdaşı dayandırılmış nəqliyyat vasitəsinin sürücüsünə yol verdiyi qayda pozuntusunu elan etdikdən və nəqliyyat vasitəsinin dövlət qeydiyyat nişanını qeydə aldıqdan sonra sürücü barəsində inzibati xəta haqqında protokolu sonuncu dayanacaqda da tərtib edə bilər. Nəqliyyat vasitələrinin səbəbsiz saxlanılması qadağandır. [13]

7.12. YPX-nın əməkdaşı tərəfindən yol hərəkətinə nəzarətin dislokasiya ilə müəyyən edilməmiş yerlərdə və iş qrafikinin və ya post cədvəlinə uyğun olmayan hallarda həyata keçirilməsi ehtimal olunduqda bu barədə növbətçiyə məruzə edilir və onun göstərişlərinə müvafiq olaraq hərəkət edilir. Növbətçi hissənin məlumatlandırılmasının mümkün olmadığı halda bu əməkdaşların şəxsiyyəti və

onların işlədikləri DİO-nun müəyyən edilməsi ilə bağlı məlumat toplayıb bu barədə xidmətin sonunda yuxarı vəzifəli şəxsə raportla məruzə edir.

7.13. Yol polisinin patrul avtomobilləri ilə müşayiət olunan, eləcə də xüsusi işıq və səs siqnalları verən mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsi və ya ayrı-ayrı xüsusi təyinatlı avtomobillərin keçdiyi zaman YPX inspektoru onların patrul post və ya marşrutu ərazisindən təhlükəsiz, maneəsiz keçməsi üçün tədbirlər görür.

7.14. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatlarının, Azərbaycan Respublikası Baş Nazirinin, Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə müvəkkilinin (Ombudsmanın), Məhkəmə-Hüquq Şurasının üzvlərinin və Azərbaycan Respublikası hakimlərinin şəxsiyyəti, həmin şəxslərin xidməti və şəxsi nəqliyyat vasitələri toxunulmaz olduğuna görə onların yoxlanılmasına və ya inzibati qaydada tutulmasına yol verilə bilməz.

7.15. Nəqliyyat vasitəsinin saxlanması haqqında qərar hər bir konkret halda YPX inspektoru tərəfindən qanun pozuntusunun davam etdirilməsini istisna edən konkret şərait nəzərə alınaraq müstəqil şəkildə qəbul edilir. Nəqliyyat vasitəsinin sürücüsünün sərxoş vəziyyətdə olduğunu ehtimal etmək üçün kifayət qədər əsas olan halda nəqliyyat vasitəsi saxlanılır. Nəqliyyat vasitəsinin idarə olunmasından kənarlaşdırma sürücünün sərxoşluq vəziyyətinə dair xüsusi texniki vasitələrin göstəricilərinə və ya tibbi müayinənin nəticələrinə uyğun olaraq həyata keçirilir. Tabesizlik göstərildikdə YPX inspektoru saxlanılmış nəqliyyat vasitəsinin sonrakı hərəkətinin mümkünlüyünü istisna edən tədbirlər görür, (təkərin fırlanmasının qarşısını alan, bloklayan, texniki qurğudan və ya digər vasitələrdən istifadə etməklə), bu barədə növbətçi hissəsini məlumatlandırır, şahidlərin iştirakı ilə qüvvədə olan qanunvericiliyə müvafiq olaraq polis əməkdaşının qanuni sərəncamı və ya tələbinə qərəzli tabesizliyə görə pozuntu haqqında raport tərtib edir, ~~zəruri hallarda~~ qanun pozuntusunu törətmiş şəxsin ən yaxın daxili işlər orqanına gətirilməsi üçün tədbirlər görür.[14]

7.16. Fiziki şəxslər aşağıdakı hallarda nəqliyyat vasitəsinin idarə olunmasından kənarlaşdırılır:

1) dayandırılmış nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxsdə və ya onunla birlikdə gedən sərnişinlərdən hər hansı birində sürücülük vəsiqəsi, nəqliyyat vasitəsinin qeydiyyat şəhadətnaməsi, habelə həmin nəqliyyat vasitəsini idarə etmək hüququ verən digər əsas olmadıqda;

2) nəqliyyat vasitəsinin saxlanılması barədə məhkəmə və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarı olduqda;

3) nəqliyyat vasitəsinin dövlət qeydiyyat nişanları və ya onlardan biri olmadıqda (saxta və ya qeyri-standart olduqda) və ya nəqliyyat vasitəsini başqa nəqliyyat vasitələrinə verilmiş dövlət qeydiyyat nişanları ilə idarə etdikdə;

4) dayandırılmış nəqliyyat vasitəsinin mühərrik, ban və şassi nömrəsi onu idarə edən şəxs tərəfindən təqdim edilmiş nəqliyyat vasitəsinin qeydiyyat şəhadətnaməsindəki rəqəmlərə uyğun gəlmədikdə;

5) dayandırılmış nəqliyyat vasitəsi alkoqoldan, narkotik vasitələr və ya güclü təsir göstərən digər maddələrin istifadə edilməsi nəticəsində sərxoş vəziyyətdə olan şəxs tərəfindən idarə olunduqda və onunla birlikdə gedən sərnişinlərdən birində müvafiq kateqoriyalı sürücülük vəsiqəsi olmadıqda;

6) nəqliyyat vasitəsində normativ tələblər pozulmaqla avadanlıq quraşdırıldıqda və ya dəyişdirildikdə, nəqliyyat vasitəsinin ban şüşələrinə qanunla tətbiqinə icazə verilməyən örtüklər çəkildikdə, nəqliyyat vasitəsi müvafiq icazə olmadan xüsusi səs (çoxavazlı) və ya sayrışan işıq siqnalları ilə təchiz edildikdə, bu pozuntuları yerində aradan qaldırmaq mümkün olmadıqda.

7.17. YPX inspektoru göstərilən səbəblər aradan götürülənədək müvəqqəti olaraq mühafizə olunan duracaqlarda saxlanılması üçün nəqliyyat vasitələrini müəyyən edilmiş qaydada oraya göndərir. Nəqliyyat vasitəsinin saxlanılması iki nüsxədə olan aktla rəsmiləşdirilir, onun birinci nüsxəsi inzibati protokola əlavə edilir, surəti isə nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxsə verilir. («Yol hərəkəti qaydaları və yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin edilməsi qaydaları əleyhinə olan inzibati xətalar haqqında işlər üzrə icraatın təşkilinə dair» Təlimata 8 saylı əlavə).

7.18. Nəqliyyat vasitəsinin saxlanma səbəbini üç saat ərzində yerində aradan qaldırmaq mümkün olduqda YPX inspektoru nəqliyyat vasitəsini yanında saxlayır. Belə səbəb aradan qaldırıldığı barədə lazımi sənədlər təqdim edildikdən, mübahisəli hallar araşdırıldıqdan və ya pozuntuya görə inzibati tənbeh tətbiq edildikdən dərhal sonra saxlanılan nəqliyyat vasitəsi sahibinə qaytarır.

7.19. Üç saat ərzində nəqliyyat vasitəsinin saxlanılması səbəbini yerində aradan qaldırmaq mümkün olmadıqda nəqliyyat vasitəsi mühafizə olunan duracağa gətirilir (göndərilir).

7.20. İnzibati xətanın törədilməsində alət və ya inzibati xətanın bilavasitə obyekti olmuş predmetlərin aşkarlanması məqsədilə YPX inspektoru Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 403-cü maddəsilə müəyyən edilmiş qaydada nəqliyyat vasitəsinə baxış, həmin Məcəllənin 402-ci maddəsinə uyğun olaraq şəxsi axtarış, fiziki şəxsin üzərində olan əşyalara baxış həyata keçirir.[15]

7.21. Baxış zamanı aşkar olunmuş, qanunazidd əməllərin törədilməsindən xəbər verən əşya və ya predmetlər, eləcə də onların sahibləri daxili işlər orqanının növbətçi hissəsinə gətirilir və həmin qanun pozuntusuna dair bütün materiallar növbətçi hissəyə təqdim olunur.

7.22. YPX inspektoru aşağıdakı hallarda hərəkət iştirakçısını nizami polis hissəsinin və ya DİO-nun növbətçi hissələrinə gətirir:

1) şəxs YPX inspektorunun qanuni sərəncamına və ya tələbinə qəsdən tabe olmadıqda;

2) inzibati xəta haqqında protokolu yerində tərtib etmək və ya YNH üzrə sənədləşməni aparmaq mümkün olmadıqda;

3) nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxsin şəxsiyyətini müəyyənləşdirmək məqsədilə;

4) daşınan yükün sənədləri olmadıqda

5) nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxsin cinayət və ya YNH törətməsində şübhə yarandıqda;

7.23. Yol hərəkəti qaydaları əleyhinə olan inzibati xəta haqqında protokol Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 410-cu maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada tərtib edilir və inzibati xəta törətmiş şəxsə dərhal protokolun surəti

və baxılmanın yeri və vaxtı barədə bildiriş verilir. Protokol xüsusi hazırlanmış və nömrə üzrə YPX inspektoruna ciddi hesabatla verilən blank formasında tərtib edilir. [16]

7.24. Yol hərəkəti qaydalarının pozuntusunun aşkar edilməsində xüsusi texniki vasitələrdən istifadə olunmuşdursa, protokolda onların göstəriciləri, habelə istifadə olunmuş xüsusi texniki vasitənin tipi, markası, modeli, yerləşdiyi yer, ölçmə vasitəsinin son dəfə müqayisəli dövlət yoxlamasından keçdiyi vaxt (bunu təsdiq edən sənədin nömrəsi, tarixi) və növbəti yoxlamanın keçirilməli olduğu vaxt barədə məlumatlar qeyd olunmalıdır. Yol hərəkəti qaydalarının pozulması nəticəsində şəxsin sağlamlığına yüngül zərər vurulmuşdursa və ya maddi zərər yetirilmişdirsə, bu hallar protokolda əksini tapmalıdır. [17]

7.25. Sürücü tərəfindən nəqliyyat vasitəsini idarə etmə hüququnun məhdudlaşdırılması növündə inzibati tənbehin tətbiq edilməsini nəzərdə tutan xətalar törədildikdə, inzibati xəta haqqında iş üzrə qərar çıxarılanadək onun sürücülük vəsiqəsi götürülür və həmin şəxsə nəqliyyat vasitəsini bir ay müddətində müvəqqəti idarə etmə hüququ verən, xüsusi hazırlanmış və YPX inspektoruna nömrə üzrə ciddi hesabatla verilən blank formasında tərtib edilmiş sənəd verilir, sürücülük vəsiqəsi inzibati protokola əlavə edilir. Nəqliyyat vasitəsini müvəqqəti idarə etmək hüququ verən sənədin qüvvədə olma müddəti nəqliyyat vasitəsini idarəetmə hüququnun məhdudlaşdırılması haqqında qərar qanuni qüvvəyə minənədək uzadılır.

7.26. Yol hərəkəti qaydalarını pozmuş şəxs inzibati xəta hadisəsinin mövcudluğu və tətbiq edilən inzibati cərimə tənbeh növü ilə razılaşdıqda, YPX inspektoru tərəfindən dərhal inzibati tənbeh vermə haqqında qərar qəbul edilir və inzibati xəta törətmiş şəxsə cəriməni YPX inspektorunda olan xüsusi texniki vasitədən (POS-terminal) istifadə etməklə, plastik kart vasitəsilə ödəmək imkanı verilir. Qəbul edilən qərar və təyin olunan cərimənin məbləği protokolda qeyd edilir.

7.27. Cərimə plastik kart vasitəsilə ödənildikdə iki nüsxədə qəbz çap olunur. Bir nüsxə protokola əlavə olunur, ikinci nüsxə isə protokolun surəti ilə birlikdə inzibati xəta törətmiş şəxsə verilir. İnzibati xəta törətmiş şəxsin plastik kart vasitəsilə cəriməni ödəmək imkanı olmadıqda, ona cərimənin bank, poçt və ya İnternet vasitəsilə ödənilməsi üçün bildiriş verilir və bu barədə protokolda qeyd aparılır. Cərimə bildirişi xüsusi hazırlanmış və YPX inspektoruna nömrə üzrə ciddi hesabatla verilən blank formasında tərtib edilir.

7.28. Yol hərəkəti qaydalarını pozmuş şəxs inzibati xəta hadisəsinin mövcudluğu ilə və ya tətbiq edilən inzibati tənbeh növü ilə razılaşmadıqda, inzibati xəta haqqında protokol inzibati xətalar haqqında işlər üzrə icraatın həyata keçirilməsi üçün 1 iş günü ərzində aidiyyəti üzrə müvafiq DYP orqanına göndərilir. Bu halda inzibati xəta törətmiş şəxsə dərhal və baxılmanın yeri və vaxtı barədə bildiriş verilir.

7.29. Nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxs yol hərəkəti qaydalarını pozmuşdursa o, qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada məsuliyyət daşıyır və YPX inspektoru ~~öz səlahiyyətləri daxilində~~ müvafiq sənədləşmə aparır. [18]

7.30. Nəqliyyat vasitəsi dayandırıldığı halda sürücünün sənədləri qaydasındadırsa və o, yol hərəkəti qaydasını pozmamışdırsa YPX inspektoru sənədləşmə aparmadan sürücüyə hərəkətini davam etməyə icazə verir.

7.31. Aşkar edilmiş yol hərəkəti qaydalarının pozuntusu faktı üzrə inzibati xəta haqqında protokol tərtib edir (qaydanı bir neçə şəxs pozmuşdursa, onlardan hər biri barədə ayrıca inzibati protokol tərtib edir). İnzibati xəta haqqında protokolda aşağıdakı məlumatlar göstərilir:

1) protokolun tərtib edildiyi tarix və yer;

2) protokolu tərtib etmiş şəxsin vəzifəsi, soyadı, adı, atasının adı;

3) barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat aparılan şəxs haqqında məlumat;

4) inzibati xətanın törədildiyi yer, vaxt və bu xətanın mahiyyəti;

5) inzibati xətaya görə məsuliyyət nəzərdə tutan İnzibati Xətalar Məcəlləsinin müvafiq maddəsi;

6) şahidlərin və zərər çəkmiş şəxslərin adı, atasının adı, soyadı və onların yaşadığı yerin ünvanı;

7) barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat aparılan fiziki şəxsin və ya hüquqi şəxsin nümayəndəsinin izahatları;

8) inzibati xətanın aşkar edilməsində xüsusi texniki vasitələrdən istifadə olunmuşdursa, onların göstəriciləri, habelə istifadə olunmuş xüsusi texniki vasitənin tipi, markası, modeli, yerləşdiyi yer, ölçmə vasitəsinin son dəfə müqayisəli dövlət yoxlamasından keçdiyi vaxt (bunu təsdiq edən sənədin nömrəsi, tarixi) və növbəti yoxlamanın keçirilməli olduğu vaxt barədə məlumatlar; [19]

9) inzibati xətanın törədilməsi nəticəsində şəxsin sağlamlığına yüngül zərər vurulmuşdursa və ya maddi zərər yetirilmişdirsə, bu hallar barədə qeydlər;

10) inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat üçün zəruri olan başqa məlumatlar.

7.32. Vətəndaşlardan YHQ pozulması barədə alınmış məlumatlar yoxlanılaraq təsdiqini tapdığı halda YPX inspektoru tərəfindən sənədləşdirilir.

7.33. Nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxsin və onunla birlikdə olan sərnişinlərin cinayət törətdiyi və ya törədilməsində şübhələnilməsi haqqında dəqiq məlumat olduqda, habelə YPX inspektorunun nəqliyyat vasitəsinin dayandırılması tələbini yerinə yetirməyən sürücü öz hərəkətləri ilə insan həyatına və sağlamlığına real təhlükə yaratdıqda nəqliyyat vasitəsi təhlükəsizlik şərtlərinə əməl edilməklə onun təqib olunmasına icazə verilir. Bu halda YPX inspektoru əvvəlcə DYP orqanının vəzifəli şəxsinə radio-cihaz vasitəsi ilə məlumat verməlidir.

7.34. Nəqliyyat vasitəsinin təqib olunması zamanı YPX inspektoru tərəfindən aşağıdakı tələblər yerinə yetirilməlidir:

1) təqib olunan nəqliyyat vasitəsini daim görünüş dairəsində saxlayır;

2) təqib olunanın bütün hərəkətlərini əvvəlcədən qiymətləndirir, onun gizlənməsinə imkan vermir;

3) bacarıq və ehtiyatla manevr edir;

4) təqib olunanın yaxalanması üçün ən qısa marşrut seçir;

5) təqib olunan nəqliyyat vasitəsinin sürücü və sərnişinlərinin hərəkətlərinə diqqət yetirir (nəqliyyat vasitəsindən atılan əşya, salonda yerdəyişmə və s.);

6) növbətçi hissəni təqib marşrutu barədə daim məlumatlandırır, nəqliyyat vasitəsinin yaxalanması məqsədi ilə əlavə qüvvə ayrılması üçün müraciət edir;

7) təqib olunan nəqliyyat vasitəsinə arxadan yaxınlaşaraq, səsgücləndirici vasitəsilə nəqliyyatın yol kənarında saxlanılmasını tələb edir.

7.35. Təqib zamanı YPX inspektoru özünün və hərəkətin digər iştirakçılarının təhlükəsizliyinin təmin olunması məqsədilə aşağıda göstərilən təhlükəsizlik tədbirlərini yerinə yetirməyə borcludur:

1) təqib vaxtı xüsusi səs və sayrışan işıq siqnallarını daim işlək vəziyyətdə saxlamaqla səsgücləndirici vasitəsi ilə hərəkət iştirakçılarını öz niyyəti barədə məlumatlandırmalıdır;

2) konkret şəraitdən asılı olaraq hərəkət sürəti seçməli, manevr etməzdən əvvəl onun təhlükəsizliyinə tam əmin olmalıdır;

3) təqib olunana və hərəkətin digər iştirakçılarına qarşı diqqətli olmalıdır;

4) hərəkət iştirakçılarının təhlükəsizlik tədbirlərinə riayət etmələri barədə onları məlumatlandırmalıdır;

5) təqib təhlükəli olduqda və ya onun bir nəticə verməməsi aydın olduqda təqibi dayandırmalıdır (növbətçinin razılığı əsasında, onunla rabitə olmadıqda bu qərarı YPX inspektoru özü qəbul edir).

7.36. Təqib zamanı nəqliyyat vasitəsində olan şəxslərin silahlı olduğu halda YPX inspektoru imkan daxilində bu barədə növbətçi hissəyə məruzə edir və bundan sonra növbətçinin göstərişinə əsasən və yaranan vəziyyətə uyğun olaraq hərəkət edir.

7.37. İri qabaritli, ağır çəkili və təhlükəli yüklərin daşınması qaydalarının pozulmasının aşkarlandığı halda YPX inspektoru nizami hissənin rəhbərliyi və ya növbətçidən müvafiq göstərişlər alınanadək göstərilən nəqliyyat vasitələrinin sonrakı hərəkətini qadağan edərək, belə nəqliyyat vasitələrinin yolun hərəkət hissəsindən kənara çəkilməsi və ya imkan daxilində qərar qəbul edilənədək onların ən yaxın YPX postuna, dayanacağa qədər müşayiət olunması üçün tədbirlər görür. Təhlükəli yüklər daşıyan avtomobilləri imkan daxilində təhlükəsizlik zolağının hüdudlarından kənara çəkmək lazımdır.

7.38. Patrul postu və ya marşrutunda xidmət apararkən YPX inspektoru avtomobil yollarının şərait və vəziyyətinə, texniki tənzimləmə vasitələrinin (svetoforlar, yol nişanları və s.) saz vəziyyətdə olmasına, eləcə də yolun hərəkət hissəsində işlərin həyata keçirilməsinə nəzarət edir. Svetofor obyektlərinin, digər texniki tənzimləmə vasitələrinin işinin effektivliyinin müəyyən edilməsi məqsədi ilə nəqliyyat axınlarına vizual müşahidəni həyata keçirir və yol hərəkəti qaydalarının pozulma səbəblərini müəyyən edir, sutkanın vaxtından asılı olaraq ərazidə yol hərəkətinin təşkilinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflər verir.

7.39. Çatışmazlıqlar aşkarladıqda YPX inspektoru bu barədə növbətçi hissəyə məlumat verir ki, o da bunları «Yol şəraiti, texniki tənzimləmə vasitələri və yol nişanlarının vəziyyətində müəyyən edilən çatışmamazlıqların uçotu» jurnalına qeyd edir (Təlimata 12 saylı əlavə). Nasazlıqlar və hərəkət üçün maneələr aradan qaldırılana qədər zəruri olduqda hərəkətin tənzimlənməsini həyata keçirir, yol hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün tədbirlər görür. [20]

7.40. Aşkar edilmiş inzibati xətalarla bağlı tərtib olunmuş bütün materiallar götürülmüş sənədlərlə birlikdə xidmətin sonunda xidmət rəhbərinə və ya növbətçi hissəyə təhvil verilir.

7.41. YPX inspektoru xidmət yerini yalnız nizami hissənin komandirinin, onun müavinləri və ya növbətçi inspektorun icazəsi və ya göstərişi ilə aşağıdakı hallarda tərk edə bilər:

1) qonşu marşrutlarda hərəkətdəki maneə və təhlükələrin aradan qaldırılması ilə bağlı təxirəsalınmaz tədbirlər görülməsi zamanı;

2) bu Təlimatın 7.24 bəndinə müvafiq olaraq vətəndaşların növbətçi hissəyə gətirilməsi;

3) saxlanılmış nəqliyyat vasitələrinin duracağa gətirilməsi;

4) digər polis naryadları, digər hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları tərəfindən xidməti vəzifələrin yerinə yetirilməsi ilə bağlı təxirəsalınmaz əməliyyat tədbirlərinin həyata keçirilməsinə yardım göstərilməsi;

5) bu Təlimatın 7.26 bəndinə müvafiq olaraq nəqliyyat vasitələrinin təqib olunması;

6) yol-nəqliyyat hadisələri, bədbəxt hadisələr və digər hadisələr zamanı xəsarət alanlara yardım göstərilməsi;

7) hadisə yerinin mühafizəsi;

8) yanğın və təbii fəlakətlərin nəticələrinin aradan qaldırılması üçün tədbirlərin görülməsi;

9) gözlənilmədən xəstələnmə;

10) müəyyən olunmuş vaxtda istirahət və qida qəbulu.

7.42. Patrul nəqliyyatında xidmət aparılması zamanı aşağıdakılar qadağandır:

1) kənar şəxs və yüklərin daşınması, eləcə də patrul nəqliyyatının nəzarətsiz qoyulması;

2) müəyyən xidməti vəzifələrin yerinə yetirilməsi zərurəti istisna olmaqla, yol hərəkəti qaydalarının pozulması, o cümlədən müəyyən olunmuş hərəkət sürətinin aşılması, təyin olunmuş marşrutdan özbaşına kənarlaşma, xidmətin aparılma qaydasının dəyişdirilməsi;

3) patrul nəqliyyatının idarə olunmasının kənar şəxsə verilməsi;

4) saxlanılmış şəxslərin patrul avtomobilində nəzarətsiz qoyulması;

5) YPX inspektoru tərəfindən xidmət aparılması zamanı post və marşrutlarda, patrul avtomobilində vətəndaşlarda ikrah hissi yaradan hərəkətlərə yol verilməsi;

6) müəyyən edilmiş iş qrafikindən və ya post cədvəlindən kənara çıxmaq.

7.43. Xidməti vəzifələrinin yerinə yetirilməsi ilə bağlı yol hərəkəti qaydalarının pozulması vəziyyəti yarandığı halda YPX inspektoru bu barədə digər hərəkət iştirakçılarını məlumatlandırmaqla qırmızı və ya göy sayrışan işıq siqnallarından istifadə etməlidir.

7.44. YPX nizami polis hissələrinin komandirləri, YPX baş inspektoru, YPX inspektoru, habelə yol hərəkətinə nəzarət işinə cəlb edilən DYP bölümlərinin orta rəis heyətinin aşağıdakı hüquqları vardır:

- nəqliyyat vasitələrini saxlamaq, sürücünün sənədlərini yoxlamaq;

- yol hərəkəti haqqında qanunvericiliyin tələblərini pozmuş şəxslərdən belə hərəkətlərə son qoyulmasını tələb etmək;

- nəqliyyat vasitələrini yol hərəkətində iştirakdan kənarlaşdırmaq və ya istismarını qadağan etmək (mühafizə olunan duracağa göndərmək);

- yol hərəkəti haqqında qanunvericiliyin tələblərini pozmuş şəxslərə səlahiyyəti daxilində xəbərdarlıq və inzibati cəza tədbirləri tətbiq etmək;

- inzibati protokol tərtib etmək;

~~- yol hərəkəti haqqında qanunvericiliyin tələblərini pozmuş şəxsləri 3 saatdan artıq olmayan müddət ərzində saxlamaq;~~ [21]

- yol hərəkəti haqqında qanunvericiliyin tələblərinin pozulması hallarının aşkar olunması məqsədilə texniki-nəzarət və ölçü cihazlarını tətbiq etmək;

- saxtalaşdırılma əlamətləri olan sənədləri almaq;

- yol hərəkəti haqqında qanunvericiliyin pozulması hallarının araşdırılması üçün ~~zəruri hallarda~~ pozuntuya yol vermiş şəxsləri və şahidləri yol polisi orqanlarına dəvət etmək və onlardan izahatlar almaq;

- sərxoş halda olan sürücülərin müayinəsini keçirmək, həmçinin tibbi müayinəsini təşkil etmək;

- nəqliyyat vasitələrinin məcburi saxlanılması üçün xüsusi vasitələri tətbiq etmək;

~~- diplomatik immunitetə malik əcnəbilərə məxsus nəqliyyat vasitələri istisna olmaqla nəqliyyat vasitələrindən YNH yerinə getmək məqsədilə istifadə etmək;~~

- yollarda təmir, təmir-tikinti və digər işlərin görülməsini məhdudlaşdırmaq və ya qadağan etmək;

- nəqliyyat vasitələrinin hərəkət istiqamətini dəyişdirmək;

- nəqliyyat vasitələrini müşayiət etmək;

- nəqliyyat vasitələrini təqib etmək;

- şəxsi mühafizə vasitələrindən istifadə etmək;

- cinayət və ya digər hüquq pozuntusu törətmiş və ya törətməkdə şübhəli şəxsi tutmaq;

- tabel silahını saxlamaq, gəzdirmək və tətbiq etmək.

7.45. YPX inspektoru patrul marşrutu və ya postu ərazisində ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinə və cinayət əməllərinin qarşısının alınmasına yönəlmiş tədbirləri də həyata keçirir. Bu məqsədlə o,:

1) şəxslər tərəfindən ictimai təhlükəsizliyin pozulmasına yönəlmiş hərəkətlərin qarşısını alır;

2) törədilmiş cinayətin izlərini aşkar etdikdə onların mühafizəsini təşkil edir;

3) yollarda nalayiq hərəkətlərə yol verən, sərxoş halda uzanıb qalan və ictimai qaydaları pozan şəxslərin aşkar olunub onların bu hərəkətlərinə son qoyulması üzrə tədbir görür;

4) kanalizasiya, su və qaz kəmərlərində, elektrik xətlərində nasazlıq aşkar etdikdə dərhal növbətçi hissəyə məlumat verir və mümkün olduqda müvafiq qəza-xilasetmə xidmətlərinə məlumat verilməsi üçün tədbirlər görür.

7.46. İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 158-1.1-ci və ya 158-1.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş inzibati xətanı törətmiş şəxs nəqliyyat vasitəsində olmadığı və nəqliyyat vasitəsinin mühafizə olunan duracağa aparılması mümkün olmadığı hallarda da inzibati xəta törətmiş şəxsin iştirakı olmadan inzibati xəta haqqında protokol tərtib edilir.

7.46-1. Bu halda inzibati xəta haqqında protokol Mərkəzi İnformasiya Sisteminin məlumatı əsasında müəyyən edilmiş nəqliyyat vasitəsinin istifadəçisi barədə foto və ya

video çəkiliş aparılmaqla tərtib edilir. İnzibati xəta hadisəsinin baş verməsini və hansı nəqliyyat vasitəsinin sürücüsü tərəfindən törədilməsini sübut edən foto və ya video materiallar bort-kompüter vasitəsilə dərhal elektron formada Mərkəzi İnformasiya Sisteminin mərkəzi serverinə ötürülür.

7.46-2. Mərkəzi serverdə məlumatlar xüsusi hazırlanmış proqram üzrə emal olunaraq, Mərkəzi İnformasiya Sisteminin məlumatları əsasında həmin anda elektron sənəd formasında inzibati xətalar haqqında protokol tərtib edilir və müvafiq xidmət rəisinin və ya onu əvəz edən vəzifəli şəxsin elektron imzası ilə təsdiqlənməklə müəyyən edilmiş seriya ilə avtomatik olaraq nömrələnir. İnzibati xəta hadisəsinin baş verməsini və hansı nəqliyyat vasitəsinin sürücüsü tərəfindən törədilməsini sübut edən foto və ya video materiallar əlavə olunmaqla həmin protokolun bir surəti nəqliyyat vasitəsinin ön şüşəsinə qoyulur, bir surəti isə barəsində inzibati xəta haqqında protokol tərtib edilmiş şəxsə xətanın törədildiyi vaxtdan 2 gün müddətində DİN-nin 12.01.2012-ci il tarixli Q1-001-12 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş «Yol hərəkəti qaydaları və yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin edilməsi qaydaları əleyhinə olan inzibati xətalar haqqında işlər üzrə icraatın təşkilinə dair» Təlimatın 3-1.8-3-1.10-cu bəndlərində nəzərdə tutulmuş rəsmi qaydada verilir.[22]

8. Yol-nəqliyyat hadisələri zamanı yol polisi əməkdaşının hərəkətləri

8.1. YPX inspektoru ona məlum olmuş, patrul postundan və ya marşrutundan kənarda baş verənlər də daxil olmaqla, YNH barədə nizami hissənin və ya daxili işlər orqanının növbətçi hissəsinə məlumat verməli və aldığı göstərişlərə müvafiq olaraq hərəkət etməlidir.

8.2. Hadisə barədə məlumatın bilavasitə hərəkət iştirakçısından aldığı zaman YPX inspektoru onu diqqətlə dinləməli və aşağıdakıları qeyd etməlidir:

1) hadisə haqqında məlumat vermiş şəxsin soyadı, adı, atasının adı, ünvanı və telefon nömrəsi, hadisənin şahidləri barədə məlumatları;

2) hadisənin yeri, vaxtı, növü və hallarını;

3) xəsarət alanlar haqqında məlumatları;

4) xəsarət alanlara tibbi yardımın göstərilməsi haqqında məlumatı;

5) xəsarət alanların hansı müalicə müəssisələrinə və kim tərəfindən göndərilməsini;

6) xəsarət alanların göndərildiyi nəqliyyat vasitələrinin tipi, markası, rəngi və dövlət qeydiyyat nişanı haqqında məlumatları;

7) hadisəyə aidiyyəti olan nəqliyyat vasitələri xəsarət almayan sürücülər, sərnişinlər, piyadalar və yol hərəkətinin digər iştirakçıları haqqında məlumatları.

8.3. İnsanların xəsarət alması və ya həlak olması ilə nəticələnən YNH yerinə çatdıqda YPX inspektoru əməliyyat-istintaq qrupu gələnədək:

1) xəsarət alanların sayını müəyyənləşdirir, onların vəziyyətinin ağırlıq dərəcəsini qiymətləndirir, təcili tibbi yardım çağırır, o gələnədək və ya çağırmaq imkanının olmadığı halda xəsarət alana şəxsən ilk tibbi yardım göstərir və zəruri olduqda onların tibb müəssisələrinə çatdırılmasını təşkil edir, xəsarət alanların soyadı, adı, atasının adı, yaşayış yeri (iş yeri) barədə məlumatları toplayır;

2) nəqliyyat vasitələri, hadisədə iştirak etmiş sürücüləri və hadisəyə aidiyyəti olan digər şəxsləri müəyyənləşdirir, müəyyən olunmuş qaydada hadisə iştirakçılarının sürücülük sənədlərini yoxlayır;

3) əməliyyat-istintaq qrupu gələnədək göstərilən şəxslərin hadisə yerində qalmasını təmin edir;

4) hadisənin şahidlərini müəyyən edir və onların hadisə barədə məlumatlarını qeyd edir;

5) hadisəyə aidiyyəti olan maddi sübutların, izlərin, əmlak və digər əşyaların tamlığı və qeydə alınması üçün tədbirlər görür;

6) hadisə yerinə gəlmiş əməliyyat-istintaq qrupunun rəhbərinə (prokurora, müstəntiqə, dindirməni həyata keçirən əməkdaşa) hadisəyə aidiyyəti olan şəxslər və şahidlər haqqında məlumatı məruzə edir, maddi sübutları ona təqdim edir və sonradan onun göstərişi ilə hərəkət edir;

7) ~~zəruri hallarda~~ nəqliyyatın dolayı yolla hərəkətini təşkil edir, bunun mümkün olmadığı halda isə hadisə iştirakçıları və iki hal şahidinin iştirakı ilə nəqliyyat vasitələrinin yeri, hadisənin izlərini və aidiyyəti olan digər əşyaları qeydə alıb, bundan sonra hərəkətin bərpa olunması üçün tədbirlər görür;

8) yol nəqliyyat hadisələrinin iştirakçısı olan sürücü nəqliyyat vasitəsilə hadisə yerindən qaçmışsa, onun ehtimal olunan hərəkət istiqamətini, nəqliyyat vasitəsinin markası, tipi, dövlət qeydiyyat nişanı, rəngi, eləcə də nəqliyyat vasitəsi və sürücünün xüsusi əlamətləri barədə məlumatları toplayır. YPX inspektoru hadisə yerinə baxış və şahidlərin verdiyi məlumatlar, hadisə yerindən qaçmış sürücü və nəqliyyat vasitəsi haqqında toplanmış məlumatları dərhal nizami hissənin və ya daxili işlər orqanının növbətçisinə məruzə edir və bundan sonra onun göstərişlərinə müvafiq olaraq hərəkət edir;

9) içərisində diplomatik immunitetlər və imtiyazlardan yararlanan şəxslərin olduğu nəqliyyat vasitəsinin iştirak etdiyi YNH ilə bağlı materialların rəsmiləşdirilməsi zamanı (tibbi yardıma ehtiyacları olmadıqda) YPX inspektoru sürücüyə həmin hadisə ilə bağlı materialların tərtib olunmasında iştirak etməyi təklif edir. Diplomatik immunitetə malik şəxs materialların tərtib olunması zamanı iştirak etmək istəmədiyini bildirərsə, YPX inspektoru hadisə iştirakçıları haqqında zəruri məlumatları qeyd edir və onların getməsinə icazə verir. Belə hallarda hadisə yerinə baxış protokolunda sürücünün iştirak etməməsinin səbəbi haqqında qeyd aparılır və protokolu tərtib edən və iki hal şahidi tərəfindən imzalanır.

8.4. Ağır nəticəli YNH baş verdikdə və yaxud təxirəsalınmaz hallarda növbətçi hissəyə dərhal məlumat vermək imkanı olmadıqda, YPX inspektoru hadisə yerinə gedir, zərərçəkənlərə tibbi yardım göstərilməsi üçün yubanmadan tədbirlər görür, digər DYP əməkdaşından, yaxud şəxslərdən növbətçi hissəyə məlumat verilməsini xahiş edir.

8.5. Yol hərəkəti qaydalarının pozulması nəticəsində nəqliyyat vasitələri, yüklər, yollar, yol qurğuları və digər əmlakın zədələnməsinə səbəb olmuş və yalnız maddi ziyanla nəticələnən hallarda hadisənin rəsmiləşdirilməsi növbətçinin göstərişi ilə və ya YPX inspektoru tərəfindən müstəqil şəkildə daxili işlər orqanlarında müəyyən olunmuş

inzibati xətalara dair işlər üzrə icraat qaydası və yol hərəkəti sahəsində qüvvədə olan digər normativ-hüquqi aktlara müvafiq olaraq həyata keçirilir.

8.6. YPX inspektoru ilk növbədə hadisə yerinə baxış keçirir və bundan sonra sürücülərdən məlumatlar toplayır. İzahatlar alınanda hadisə vaxtı nəqliyyat vasitəsinin yeri və vəziyyəti, hərəkət sürəti, görünüşü, hadisəni törədənlərin hadisəyə qədər və hadisə zamanı hərəkətləri və sair suallar dəqiqləşdirilir.

8.7. Hadisə yerinə baxış keçiriləndən və hadisəni törətmiş şəxslər, habelə şahidlər dinlənəndən sonra aşağıdakı sənədlər tərtib olunur:

1) inzibati xəta haqqında protokol;

2) YNH yerinin sxemi;

3) hadisə iştirakçılarının və şahidlərin izahatları;

4) yol-nəqliyyat hadisəsinin uçot qaydaları ilə müəyyən edilmiş qeydiyyat vərəqəsi;

5) hadisə yerindən sürücünün nəqliyyat vasitəsi ilə birgə yayındığı halda onun axtarışı üçün keçirilmiş ilkin tədbirlər barədə sənədlər və raport.

8.8. Sürücünün hadisə yerindən yayınmış nəqliyyat vasitəsi tapıldıqda DYP əməkdaşı ona baxış keçirir, nəqliyyat vasitəsinin texniki vəziyyəti yoxlanılmaqla nəticəsi ilə bağlı protokol tərtib edilir.

9. Nəqliyyat vasitələrinin və yol hərəkəti iştirakçılarının axtarışı işi

9.1. YPX inspektoru qaçırılmış, oğurlanmış nəqliyyat vasitələrinin, YNH yerindən qaçıb gizlənmiş yol hərəkəti iştirakçılarının axtarılması ilə bağlı tədbirlər görür.

9.2. Patrul post və marşrutlarında xidmət aparan zaman YPX inspektoru markasına, rənginə və xarakterik əlamətlərinə görə axtarışda olanlara bənzəyən nəqliyyat vasitələrini saxlayır, tipini, modelini, dövlət qeydiyyat nişanını, eyniləşdirmə nömrəsini, şassi (rama), ban və mühərrikin nömrəsini nəqliyyat vasitəsinin qeydiyyat şəhadətnaməsində yazılanlarla tutuşdurur və ya mərkəzi məlumat bazasına qoşulmuş kompüter vasitəsilə yoxlayır.

9.3. Axtarılan nəqliyyat vasitəsi tapıldığı halda YPX inspektoru dərhal bu barədə nizami hissə və ya daxili işlər orqanının növbətçi hissəsinə məruzə edir, nəqliyyat vasitəsinin və onun içində olan şəxslərin saxlanması üçün tədbirlər görür. Bu zaman şəxsi təhlükəsizliyin, yol hərəkəti iştirakçılarının təhlükəsizliyinə riayət olunması üçün bütün zəruri tədbirlər, eləcə də izlər, cinayət alətləri, digər maddi sübutların tamlığının qorunması üçün tədbirlər görülür.

9.4. YPX inspektoru axtarışda olan nəqliyyat vasitəsini aşkar etdiyi halda baxış haqqında protokol (Təlimata 17 saylı əlavə) tərtib edir.

9.5. Axtarılan nəqliyyat vasitələrinin və cinayət əməlləri törətmiş şəxslərin saxlanması, eləcə də təqdim olunmuş sənədlərin, dövlət qeydiyyat nişanlarının saxtalaşdırılması, nəqliyyat vasitələrinə istehsalçı zavodlar tərəfindən vurulmuş markanın dəyişdirildiyi, məhv edildiyi, aqreqatların nömrələrinin qeydiyyat sənədlərinə, uçot məlumatlarına müvafiq olmadığının aşkarlanması, itirilmişlər (oğurlanmışlar) arasında olan sənədlərin aşkar olunması zamanı materialların rəsmiləşdirilməsi cinayət-prosessual qanunvericiliyin normalarına müvafiq olaraq

həyata keçirilir. Toplanmış ilkin məlumatlar, nəqliyyat vasitələri pozuntunun aşkarlandığı (törədildiyi) yer üzrə daxili işlər orqanına təhvil verilir.

9.6. Təlimat zamanı axtarışda olan nəqliyyat vasitəsi və şəxs barədə məlumat alan YPX inspektoru bu barədə xidməti kitabçasında (Təlimata 5 saylı əlavə) qeyd edir, xidmət zamanı nəqliyyat vasitələri arasında onları axtarır.

9.7. «Yaxalama» planı və digər axtarış tədbirlərinin keçirilməsi barədə əmr aldıqda bu plana uyğun yerini tutur və hərəkəti haqqında növbətçi hissəyə məruzə edir.

9.8. Axtarışı elan edilmiş və yaxud cinayət törətməkdə şübhəli bilinən şəxsi yaxalamaq mümkün olmadıqda YPX inspektoru dərhal növbətçi hissəyə onun hərəkət istiqaməti və ehtimal olunan gizlənə biləcəyi yer barədə məlumat verir.

9.9. «Yaxalama» təxirəsalınmaz əməliyyat-axtarış tədbirləri planının və ya daxili işlər orqanlarının digər əməliyyat planlarının həyata keçirilməsi zamanı DYP əməkdaşları sipər postlarına cəlb olunur və əlamətlərinə görə axtarılanlara bənzəyən nəqliyyat vasitələrinin yoxlanmasını həyata keçirir.

10. Stasionar YPX postunda xidmətin aparılması

10.1. Stasionar YPX postlarında xidmət aparan YPX inspektorlarının üzərinə aşağıdakı vəzifələr qoyulur:

1) yol hərəkətinə nəzarət, inzibati xətaların qarşısının alınması və önlənməsi, sərəncamverici-tənzimləyici fəaliyyətin həyata keçirilməsi;

2) şəxslər tərəfindən yol verilən qanunazidd hərəkətləri aşkar etmək məqsədilə nəqliyyat vasitələri, yüklər, qeydiyyat və sürücülük sənədləri, müşayiətedici nəqliyyat sənədlərinin yoxlanması;

3) təhqiqat, istintaq və məhkəmə orqanlarından gizlənən, cəzasının çəkilməsindən yayınan şəxslərin axtarışı və saxlanması;

4) qeyri-qanuni silah, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr, narkotiklər və narkotik tərkibli maddələri daşıyan, eləcə də digər cinayətlərin törədilməsində şübhəli bilinən şəxslərin aşkarlanması;

5) hərəkət iştirakçılarının yolların vəziyyəti, yol şəraiti, gecə vaxtı yolun hərəkət hissəsində saxlanmış nəqliyyat vasitələri ilə bağlı sorğu olunması;

6) vətəndaşların həyat və sağlamlığı üçün təhlükə yaradan təbii fəlakətlər və hava şəraitinin pisləşməsi zamanı, habelə gecə vaxtı dayanmaq üçün nəqliyyat vasitələrinin sürücülərinə yardım göstərilməsi;

7) şəxslərin, nəqliyyat vasitələrinin, qeydiyyat və sürücülük sənədlərinin, o cümlədən qaçırılmış və oğurlanmış nəqliyyat, yol polisinin itirilmiş və oğurlanmış xüsusi məhsullarının (sürücülük vəsiqəsi blankları, nəqliyyat vasitələrinin qeydiyyat şahadətnamələri, dövlət qeydiyyat nişanları və tanınma nişanları), axtarılan şəxslər üzrə məlumat bazasına əsasən yoxlanması, nəqliyyat vasitələrinə baxış keçirilməsi, əməliyyat-profilaktik tədbirlərin keçirilməsi zamanı daxili işlər orqanlarının əməkdaşlarına yardım göstərilməsi;

8) yolların vəziyyəti, buraxıcılıq qabiliyyəti, hava şəraiti, nəqliyyat vasitələrinin dayanması və saxlanmış nəqliyyat vasitələri haqqında zəruri informasiyanın toplanması və gündəlik olaraq onun növbətçi hissəyə ötürülməsi.[23]

10.2. Stasionar postlarda xidmət aparan YPX inspektorları aşağıdakılara xüsusi diqqət yetirməlidirlər:

1) yol-nəqliyyat hadisəsində iştirakı olan nəqliyyat vasitələrinin axtarışı;

2) axtarışda olan nəqliyyat vasitələri və şəxslərin, eləcə də cinayət məqsədi ilə istifadə olunan nəqliyyat vasitələrinin aşkar olunması;

3) yol hərəkəti təhlükəsizliyinə təhlükə yaradan nasazlıqları olan avtomobillərin müəyyən olunması.

10.3. Nəqliyyat vasitələri və vətəndaşların axtarışda olmasının yoxlanması mərkəzi məlumat bazasına qoşulmuş kompüterdən istifadə etməklə həyata keçirilir.

10.4. Xüsusi ilə günün qaranlıq vaxtı sərnişin daşımalarını həyata keçirən avtobus və digər nəqliyyat vasitələrinin sükan arxasında yorulmaq və yuxulamaq ehtimalı olan sürücülərinin qısa müddətə daimi postda dayanaraq nəqliyyat vasitəsini idarə etmək qabiliyyətində olması üçün YPX inspektoru tərəfindən köməklik göstərilir.

10.5. Stasionar post və hər iki istiqamətdə avtomobil yolu müəyyən məsafədə işıqlandırılır və qorunan müvəqqəti duracaqla təmin edilir.

11. Yol hərəkəti iştirakçıları ilə qarşılıqlı münasibət

11.1. YPX inspektorunun yol hərəkəti iştirakçıları ilə qarşılıqlı münasibəti qanunçuluğa ciddi riayət olunması, öz vəzifələrinin dəqiq icra olunması, qanun pozuntularının qarşısının alınması və aradan qaldırılmasında möhkəmlik, qətiyyət və prinsipiallığın vətəndaşlara qarşı diqqətli, hörmətli və xeyirxah münasibətlə uyğunlaşmasına əsaslanmalıdır.

11.2. Yol hərəkəti iştirakçılarına müraciət edərkən YPX inspektoru sağ əlini baş geyiminə yaxınlaşdıraraq, hərbi təzim qaydasında salam verib öz vəzifəsini, xüsusi rütbəsi və soyadını deməklə, özünü təqdim etməli, nəqliyyat vasitəsinin saxlanması səbəbini bildirməlidir. Vətəndaşların müraciət etdiyi halda, əməkdaş eyni tələbləri yerinə yetirərək ~~, öz səlahiyyətləri çərçivəsində~~ yardım göstərməli, ~~zəruri hallarda isə~~ qoyulmuş məsələnin həlli üçün hara müraciət etməyin lazım gəldiyini izah etməlidir. [24]

11.3. Vətəndaşlarla söhbət zamanı yol polisi əməkdaşları sakitlik və təmkin nümayiş etdirməli, mübahisələrə girməməli, soyuqqanlılığını itirməməli, kobudluğa kobudluqla cavab verməməlidir.

11.4. YPX inspektorunun hərəkətləri yol hərəkəti iştirakçılarına aydın olmalı, sürücülərə siqnallar isə onların məcburən digər nəqliyyat vasitələrinin hərəkətinə maneələr yaratmasına yol verməmək üçün (qəflətən əyləcin basılması, manevr etmək zərurəti) vaxtında verilməlidir.

11.5. YPX inspektoru nəqliyyat vasitəsini saxladıqda yubanmadan sürücüyə yaxınlaşmalı və saxlama səbəbini izah etməli və bundan sonra saxlama səbəblərindən, yol hərəkəti iştirakçılarının vəziyyəti və davranışından asılı olaraq hərəkət etməlidir.

11.6. YPX inspektoru aşağıdakı hallarda sürücüyə nəqliyyat vasitəsinin kabinəsindən (salonundan) çıxmağı təklif edə bilər:

1) nəqliyyat vasitəsinin texniki nasazlığının və ya yükün daşınması qaydalarının pozulması hallarının aradan qaldırılması üçün;

2) sürücünün sərxoş vəziyyətdə olduğunu ehtimal etmək üçün kifayət qədər əsasın olduğu halda;

3) nəqliyyat vasitəsinin aqreqat və detallarının nömrələrinin qeydiyyat sənədlərindəki qeydlərlə sürücünün iştirakı ilə tutuşdurulması üçün;

4) nəqliyyat vasitəsi və yükə baxış keçirilməsi üçün;

5) sürücü və ya sərnişinlərin cinayət törətməsində şübhəli bilindiyi halda;

6) sürücülərin zəruri sənədlərin rəsmiləşdirilməsi və ya digər yol hərəkəti iştirakçılarına yardım göstərilməsində köməyinin tələb edildiyi digər hallarda.

11.7. Nəqliyyat vasitəsinin sürücüsü onu qaçırmaqda və ya YNH törətməkdə, habelə sərxoş vəziyyətdə olduqda və ya sürücü və sərnişinlərin cinayət törədilməsində şübhəli bilindiyi digər hallarda nəqliyyat vasitəsinin saxlanmasının əsl səbəbini bildirməməlidir. Bu zaman YPX inspektoru öz niyyətinin həqiqi xarakterini büruzə vermədən sürücü ilə danışmaq üçün bəhanə tapmalıdır.

11.8. Sərəncamlar qısa və aydın verilməli, onların ünvanlandığı vətəndaşlar tərəfindən yanlış və ya ikimənalı başa düşülməsinin mümkünlüyü istisna olmalıdır.

11.9. Yol hərəkəti qaydalarını pozan şəxsə onun hərəkətlərinin qeyri-qanuni olmasını öyüd-nəsihətsiz, xeyirxahlıqla, inandırıcı şəkildə və aydın, Azərbaycan Respublikasının «Yol hərəkəti haqqında» Qanununun müvafiq tələblərinə və yol hərəkəti sahəsində qüvvədə olan digər normativ-hüquqi aktlara istinad etməklə izah edilməlidir.

11.10. Yanında uşaqlar olan şəxslərə iradları elə bildirmək lazımdır ki, uşaqlar bunu eşitməsin. DYP əməkdaşı yeniyetmələrlə də böyüklərlə olduğu kimi nəzakətlə davranmalıdır. Uşaqlara iradlar onların yaşı və inkişaf səviyyəsini nəzərə almaqla tutulmalıdır.

11.11. Yoxlama zamanı sənədlərlə səliqəli davranmaq, onlarda hər hansı bir qeydlər etmək qadağandır. Sənədlərin arasına pul və qiymətli kağızlar qoyulubsa, sənəd sahibinə onları özünün götürməsini təklif etmək lazımdır. Tərtib olunmuş materiallara əlavə olunan sənədlər cildsiz qəbul edilir.

11.12. Azərbaycan Respublikasının «Yol hərəkəti haqqında» Qanununun tələblərinin pozulmasına görə inzibati məsuliyyətə cəlb edərkən YPX inspektoru qaydanı pozan şəxsə Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 371-ci maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş hüquqlarını izah etməlidirlər:

1) işin materialları ilə tanış olmaq, izahatlar vermək, sübutlar təqdim etmək, vəsatət və etirazlar vermək;

2) işə baxılarkən müdafiəçinin hüquqi yardımından istifadə etmək;

3) inzibati xətalar haqqında işlər üzrə icraatın təmin edilməsi tədbirlərinin tətbiqindən və iş üzrə qərardan şikayət vermək;

4) ana dilində çıxış etmək və icraatın aparıldığı dildə danışa bilmirsə tərcüməçinin xidmətlərindən istifadə etmək;

11.13. Münaqişəli vəziyyətlər, iddiaların yarandığı halda və ya yol hərəkəti iştirakçılarının tələbi ilə əməkdaş döş nişanının nömrəsini bildirir və əlindən verməmək şərti ilə xidməti vəsiqəsini təqdim edir, hüquqlarını və hərəkətlərindən şikayət edilməsi qaydasını izah edir, vətəndaşa yazılı formada öz narazılığını bildirməyi təklif edir.

Bütün bunlar barədə inzibati hüquq pozuntuları haqqında protokolda qeyd aparılır və əlavə tərtib edilmiş materiallar əsas materiala (protokola) əlavə olunur.

11.14. Protokol onu tərtib etmiş şəxs, barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat aparılan fiziki şəxs və ya hüquqi şəxsin nümayəndəsi tərəfindən imzalanır. Barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat aparılan fiziki şəxs və ya hüquqi şəxsin nümayəndəsi protokolu imzalamaqdan imtina etdikdə, bu barədə protokolda müvafiq qeyd aparılır. Barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat aparılan fiziki şəxsin və ya hüquqi şəxsin nümayəndəsinin izahatlar və protokolun məzmunu barəsində öz mülahizələrini təqdim etmək, habelə protokolu imzalamaqdan imtina etməsinin səbəblərini göstərmək hüquqları vardır. Onların bu izahatları və mülahizələri protokola əlavə olunur.

11.15. Barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat aparılan fiziki şəxsin və ya hüquqi şəxsin nümayəndəsinin, habelə zərər çəkmiş şəxsin:

1). inzibati xəta haqqında protokolun surətini;

2). inzibati xəta hadisəsinin baş verdiyi yer videomüşahidə vasitələrinin (videokameraların) nəzarəti altındadırsa, hadisənin görüntülərinin elektron daşıyıcıda surətini;

3) YHQ əleyhinə törədilən inzibati xəta xüsusi texniki vasitələrin köməyi ilə aşkar edildikdə, nəqliyyat vasitəsinin dövlət qeydiyyat nişanının nömrəsi, inzibati xəta sürət həddinin aşılması ilə əlaqədar olduqda sürətölçən cihazın göstəricisi, inzibati xətanın törədilmə yeri və tarixi barədə məlumatlar göstərilməklə, inzibati xətanın törədildiyi anın fotoşəklini almaq hüququ vardır.

11.16. İnzibati xəta haqqında protokol tərtib olunarkən inzibati materialın baxılması yeri haqqında qaydanı pozan şəxsin vəsatəti nəzərə alınmaqla protokolda və müvəqqəti icazə vərəqində onun baxılma yeri göstərilməlidir. Belə materiallar qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada və müddətdə baxılması üçün protokolda qeyd olunan ərazi polis orqanlarına göndərilməlidir.

11.17. Qanun pozuntusunun sənədləşdirilməsi zamanı hərəkət iştirakçısı YPX inspektorunun qanuni tələbini icra etməkdən imtina etdikdə, habelə əsassız iddialar və tələblər irəli sürməklə konfliktli vəziyyət yaratdıqda rəhbər vəzifəli əməkdaşın hadisə yerinə dəvət olunması məqsədi ilə YPX inspektoru növbətçi hissəyə məlumat verir.

11.18. Tərtib edilmiş protokola əlavə olunmuş sürücülük vəsiqəsinin əvəzinə sürücüyə bir ay müddətinə müvəqqəti icazə vərəqi verilir. Sürücü müvəqqəti icazə vərəqini götürməkdən və protokol ilə tanış olmaqdan imtina etdikdə iki hal şahidinin iştirakı ilə protokolda müvafiq qeydlər edilməlidir. Bu halda YPX inspektoru sürücünün avtomobili idarə edərək getməsinə icazə verməməli, sürücülük vəsiqəsi əvəzinə müvəqqəti icazə vərəqini mütləq qaydada götürülməsinin vacibliyini izah etməli, əks halda nəqliyyat vasitəsinin yol hərəkətindən kənarlaşdırılması barədə sürücüyə məlumat verməlidir.

Qeyd: sürücülük vəsiqəsinin, o cümlədən təqdim olunan müvəqqəti icazə vərəqinin etibarlılıq müddəti 1 aydan tez bitdiyi halda müvəqqəti icazə vərəqi həmin müddətə verilir.

11.19. Yol hərəkəti qaydalarının pozuntularının qarşısının alınması zamanı YPX inspektorları vətəndaşların təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, onların qanuni hüquq və

azadlıqlarının müdafiəsi ilə bağlı üzərinə qoyulmuş vəzifələrdən, yol verilmiş qanun pozuntusunun ciddiliyi və mümkün nəticələrindən çıxış etməlidirlər.

11.20. Zəruri olduğu hallarda YPX inspektoru vətəndaşlara aşağıdakılarla bağlı yardım göstərməlidir:

1) yol-nəqliyyat hadisəsində xəsarət alanlara ilk tibbi yardımın göstərilməsi və ya onların müalicə müəssisələrinə çatdırılması;

2) şəxslərin həyat və sağlamlığına təhlükə yaradan qəsdlərdən müdafiə, eləcə də onların mülkiyyətinin mühafizəsi;

3) xidmət aparılan ərazidə davranış və avtomobillə hərəkət xüsusiyyətlərinin izah olunması;

4) nəqliyyat vasitələrinin texniki nasazlıqlarının mümkün qədər aradan qaldırılması və zədələnmiş nəqliyyat vasitələrinin daşınması.

11.21. YPX inspektorlarının hərəkət iştirakçılarından hər hansı bir qiymətli əşya və ya hədiyyə qəbul etməsi qadağandır.

11.22. YPX inspektoru yolda məcburi dayanmış hərəkətə maneə yaradan nəqliyyat vasitəsi sürücülərinə dayanmanın səbəblərinin aradan qaldırılmasında kömək etməli, lazım gəldikdə digər hərəkət iştirakçılarını da yardım göstərilməsinə cəlb edə bilər. Ümumi istifadədə olan nəqliyyat vasitəsi texniki nasazlıq səbəbindən dayandıqda onun sərnişinlərini eyni istiqamətdə gedən nəqliyyat vasitələri ilə yola salmalıdır.

11.23. YPX inspektoru yolu keçmək istəyən qocalara, əlillərə və uşaqlara köməklik göstərməlidir. Uşaqların tədris müəssisələrinə və geriyə hərəkəti zamanı yolun qəza təhlükəli sahələrində olmalı, onların təhlükəsizliyini təmin etməlidir.

12. Əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslərlə qarşılıqlı münasibət

12.1. Əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər Azərbaycan Respublikasının ərazisində törətdikləri inzibati xətalara görə ümumi əsaslarla inzibati məsuliyyətə cəlb olunurlar.

12.2. Yol hərəkətinə nəzarəti həyata keçirən YPX inspektoru diplomatik immunitetlərə malik olan şəxslər, xarici ölkə vətəndaşları və vətəndaşlığı olmayan digər şəxslərlə münasibətdə aşağıdakıları rəhbər tutur:

1) xarici vətəndaşlar və vətəndaşlığı olmayan şəxslər onların gəlməsi reqlamentləşdirilən ərazilər istisna olmaqla Azərbaycan Respublikası ərazisində sərbəst hərəkət edə bilərlər;

2) xarici vətəndaşlar və vətəndaşlığı olmayan şəxslər Azərbaycan Respublikası ərazisində avtomobildə hərəkət edərkən onların üzərində aşağıda göstərilən sənədlər olmalıdır:

a) şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd - Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi tərəfindən verilmiş diplomatik (konsul) və ya xidməti karta və ya şəxsiyyət vəsiqəsi (xarici səfirlik və konsulluğunun əməkdaşları, inzibati-texniki və xidməti personalı, Xarici İşlər Nazirliyində akkreditə olunmuş Beynəlxalq təşkilatların əməkdaşları üçün), Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən verilmiş qeydiyyat vəsiqəsi (xarici vətəndaşlar və vətəndaşlığı olmayan şəxslər üçün Azərbaycan Respublikasına 30 gündən artıq müddətə gəldiyi halda);

c) avtomobili idarə etmək üçün sənədlər - 8 noyabr 1968-ci ildə qəbul edilmiş Yol hərəkəti haqqında Beynəlxalq Vyana Konvensiyasının tələblərinə cavab verən beynəlxalq və ya Milli sürücülük vəsiqəsi, yaxud Azərbaycan Respublikası DİN Baş DYP İdarəsinin Qeydiyyat imtahan bölümləri tərəfindən verilmiş sürücülük vəsiqəsi;

d) nəqliyyat vasitəsinə aid qeydiyyat sənədləri,

Qeyd: Diplomatik immunitet və imtiyazlardan yararlanan şəxslərə aşağıda göstərilən dövlət qeydiyyat nişanları verilir:

«SFR» seriyası diplomatik nümayəndəliklərin başçılarının xidməti və şəxsi nəqliyyat vasitələrinə;

«D» seriyası xarici diplomatik (səfirliklər, ticarət nümayəndəlikləri, hərbi attaşe, iqtisadi əlaqələr üzrə məsləhətçilər aparatı, həmçinin diplomatik və konsul nümayəndəliklərinin tərkib hissəsi olan digər bölmələr), yaxud konsul nümayəndəlikləri, səfir ranqına bərabər sayılan digər beynəlxalq təşkilatlar, həmçinin bu nümayəndəliklərin diplomatik səviyyəli (ranqlı) təşkilatlarının əməkdaşlarının və onların ailə üzvlərinin nəqliyyat vasitələrinə;

«T» seriyası diplomatik və konsul nümayəndəliklərinin, digər beynəlxalq təşkilatların inzibati-texniki və xidmət personalının, onların əməkdaşlarının ailə üzvlərinin nəqliyyat vasitələrinə.

12.3. Diplomatik vərəqələr, diplomatik pasportlar, habelə xidməti vəsiqələrində onların diplomatik imtiyazları olması barədə qeyd olan əcnəbilər diplomatik immunitetə malikdir. Belə şəxslər Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyində qeydiyyatdan keçirlər.

12.4. Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə əsasən, Azərbaycan Respublikasında toxunulmazlıq hüququndan istifadə edən əcnəbilərin Azərbaycan Respublikasının ərazisində törətdikləri inzibati xətalara görə məsuliyyət məsələsi beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olaraq həll edilir. Diplomatik immunitet və imtiyazlar hüququndan istifadə edən şəxslərin yol hərəkəti qaydalarının pozuntusuna görə inzibati məsuliyyətə cəlb edilməsi, inzibati qaydada tutulması, şəxsi axtarış aparılması və üzərində olan əşyaların yoxlanılması, nəqliyyat vasitəsinə baxış keçirilməsi, şahid ifadələrinin verilməsinə cəlb edilməsi qanunla qadağan olunur.

12.5. Diplomatik immunitetə malik olan şəxslərin yol hərəkəti sahəsində törətdiyi inzibati xətaya görə YPX inspektoru tərəfindən müəyyən olunmuş qaydada inzibati xəta haqqında protokol tərtib edilir, bu halda həmin şəxsin sürücülük vəsiqəsi alınmır.

12.6. YPX inspektoru nəqliyyat vasitəsinin diplomatik immunitetə malik olan əcnəbi tərəfindən sərxoş vəziyyətdə idarə edilməsindən şübhələndikdə, ona müayinədən keçməyi təklif edir. Əcnəbi buna etiraz etdikdə YPX inspektoru onu nəqliyyat vasitəsini idarə etməkdən kənarlaşdırır və bu barədə növbətçi hissəyə məlumat verir. Daha sonra o, inzibati protokol tərtib edərək əcnəbinin tibbi müayinədən yayınmasını qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada sənədləşdirir.

12.7. YPX inspektoru nəqliyyat vasitəsinin idarə etməkdən kənarlaşdırdığı diplomatik immunitetə malik olan əcnəbiyə, mənsub olduğu dövlətin respublikamızdakı nümayəndəliyinə məlumat verməsi üçün telefon danışığı aparmağa imkan yaratmalıdır.

12.8. YPX inspektoru diplomatik immunitetə malik olan əcnəbinin razılığı əsasında, sürücülük vəsiqəsi olan və əcnəbi ilə eyni nəqliyyat vasitəsində hərəkət edən şəxsə saxlanmış nəqliyyat vasitəsini idarə etməyə icazə verməlidir.

12.9. Sürücüsü yol hərəkətində iştirakdan kənarlaşdırılmış nəqliyyat vasitəsi müvafiq xarici dövlətin respublikamızdakı səfirliyinin nümayəndəsinə təhvil verilir.

12.10. Diplomatik immunitetə malik olan şəxsin xidməti və şəxsi nəqliyyat vasitələri təxliyyə avtomobili vasitəsilə müvəqqəti saxlanması üçün duracağa aparıla bilməz. Belə nəqliyyat vasitəsi hərəkətə maneə törətdiyi hallarda onların yerini evakuatorla dəyişmək olar.

12.11. Diplomatik immunitetə malik olan şəxslərin xidməti və şəxsi nəqliyyat vasitələrində təcili tibbi yardım göstərmək, habelə təbii fəlakət yerlərinə getmək, həmçinin nəqliyyat vasitələrinin daşınması üçün istifadə oluna bilməz.

13. Şəxsi təhlükəsizliyin təmin olunması tədbirləri

13.1. Yol hərəkətinə nəzarət edərkən YPX inspektoru aşağıdakı əsas şəxsi təhlükəsizlik tədbirlərinə riayət etməlidir:

1) xidmət aparılması yerini elə seçmək lazımdır ki, yol hərəkəti iştirakçıları üçün aydın görünən olsun və qanun pozuntularının qarşısını vaxtında almaq imkanına malik olsun;

2) sutkanın qaranlıq vaxtında və ya məhdudiyyətli görünmə şəraitində xidməti yolun işıqlandırılmış sahələrində aparmaq, işıq verən jezl və işığı əks etdirən ləvazimata malik olmaq;

3) yol örtüyünün sürüşkən sahələrində dayanmaqdan çəkinmək;

4) sutkanın qaranlıq vaxtında nəqliyyat vasitəsinin dayandırılması məqsədilə yolun işıqlı sahəsini seçmək, bunun mümkün olmadığı halda patrul nəqliyyatının xarici işıq siqnallarından istifadə etməklə yanaşı qırmızı və ya göy sayrışan işıq siqnalını işlək vəziyyətdə saxlamalı;

5) dayandırılmış nəqliyyat vasitəsinin yanında elə dayanmaq lazımdır ki, sürücünün sərt şəkildə qapını açmaqla və ya gözlənilmədən hərəkətə başlamaqla YPX inspektoruna zərbə vurmasının mümkünlüyü istisna olunsun;

6) nəqliyyatın hərəkəti üçün maneə və ya şəxsi təhlükəsizlik üçün təhlükə yaratdığı hallarda yolun hərəkət hissəsində qanun pozuntusunun araşdırılmasına və ya sənədləşdirilməsinə yol verməmək;

7) nəqliyyat vasitələrinin saxlandığı halda hərəkət edən patrul nəqliyyatında xüsusi səs və işıq siqnallarından istifadə etmək.

13.2. Patrul nəqliyyatını saxlanılan nəqliyyat vasitəsinin arxasında saxlamaq, saxlanılmış nəqliyyat vasitəsinin önündə və ya arxasında durmaq tövsiyə olunmur.

13.3. Sənədlərin yoxlanması prosesində YPX inspektoru özü və sürücü arasında təhlükəsiz məsafə seçməli, arxasını ona çevirməməli, nəqliyyat vasitəsində və onun yanında olan şəxslərə nəzarət etməlidir. Naryadda olan digər YPX inspektoru onlara nəzarəti təmin etməyə imkan verən mövqe tutmalıdır.

13.4. Axtarışda olan nəqliyyat vasitəsinin, cinayət törədilməsində şübhəli bilinən şəxslərin aşkarlandığı halda naryadda olan əməkdaşlar konkret vəziyyətdən asılı

olaraq, silahın və ya digər əşyaların aşkar olunması məqsədilə nəqliyyat vasitəsinə baxış və ya saxlanılanlara şəxsi baxış keçirilməsi zamanı zəruri ehtiyat tədbirləri görməlidirlər.

13.5. Nəqliyyat vasitəsinə baxışı sürücü və sərnişinlərin avtomobilin salonunu tərk etməsindən və onların davranışına yol-patrul xidməti inspektorlarından biri tərəfindən nəzarətin edilməsindən sonra həyata keçirmək lazımdır.

13.6. Hadisə yerinə baxış keçirilən zaman yol hərəkəti qaydalarında nəzərdə tutulmuş qəza siqnal vasitələrinin qoyulmasını təmin etmək, zəruri olduqda əlavələrini qoymaq, eləcə də xüsusi işıq siqnallarını yandırmaq, naryadın tərkibində olan əməkdaşlar bir-birinin qarşılıqlı təhlükəsizliyini təmin etməlidirlər.

14. Xüsusi şəraitdə nizami polis hissələrinin və DYP bölümlərinin fəaliyyətinin təşkili

14.1. Kütləvi tədbirlərin keçirilməsi və fövqəladə vəziyyət rejiminin təmin edilməsi zamanı hərəkət təhlükəsizliyi və ictimai asayişin təmin edilməsi yol polisi tərəfindən polisin post-patrul xidmətinin nizamnaməsinə müvafiq olaraq və DİN-in, ərazi daxili işlər orqanlarının xüsusi planlarına əsasən həyata keçirilir. Planlaşdırılmış tədbirlərin həyata keçirilməsi zamanı DYP-nin qüvvə və vasitələrinin bölüşdürülməsi nizami hissələrin (ərazi polis orqanlarının) rəhbərliyi tərəfindən əməliyyat planlarına müvafiq olaraq həyata keçirilir.

14.2. Razılaşdırılmamış kütləvi tədbirlər keçirilərkən, o cümlədən avtomobil yolları və digər obyektlərin bağlanması ilə müşayiət olunan hərəkətlər, həmçinin kütləvi iğtişaşlar zamanı zəruri sayda yol polisi naryadlarının ayrılmasını daxili işlər orqanlarının rəisi (əməliyyat qərargahının rəhbəri) müəyyən edir.

14.3. Yaranan şəraiti nəzərə alaraq, patrul post və marşrutlarının dislokasiyasına fövqəladə vəziyyət rejiminin təmin edilməsinə görə cavabdehlik daşıyan rəhbərlə razılaşdırılmaqla dəyişikliklər edilə bilər.

14.4. Təbii fəlakətlər, epizotiyalar, iri istehsalat qəzaları, yanğın və digər fövqəladə hadisələr zamanı yol polisi əməkdaşları əməliyyat, qəza-xilasetmə xidmətləri avtomobillərinin maneəsiz keçməsinə yardım edir, ictimai asayişin bərpa olunması və qorunması, insanlar və əmlakın xilas edilməsi, xəsarət alanlara zəruri yardımın göstərilməsi, sahibsiz qalmış əmlakın mühafizəsi ilə bağlı tədbirlər həyata keçirir.

14.5. Təbii fəlakətlər nəticəsində yol hərəkətində yaranmış maneələr zamanı YPX inspektoru bu barədə növbətçi hissəyə məruzə edir, sürücülərin təhlükə haqqında xəbərdar olunması üçün tədbirlər görür. Zəruri olduqda müvəqqəti olaraq hərəkəti məhdudlaşdırır və ya qadağan edir, nəqliyyat vasitələrini təhlükəli sahənin yanından keçməklə istiqamətləndirilməsini, xəsarət alanlara yardım göstərilməsini təşkil edir.

14.6. Təhlükəli yük daşıyan nəqliyyat vasitəsinin iştirakı ilə baş vermiş YNH yerində YPX inspektoru ilk növbədə hadisənin yeri və vaxtı, onun səbəbi və nəticələri (nəqliyyat vasitəsinin texniki nasazlığı, qablaşdırılmış yükün dağılması, təhlükəli yükün yerləşdirildiyi qabın zədələnməsi), zərərçəkənlərin sayı, onların aldığı xəsarətlərin xarakteri, təhlükəli yükün sinfi və miqdarı barədə növbətçi hissəyə

məlumat verir və bundan sonra onun göstərişinə uyğun hərəkət edir və imkan daxilində bu barədə aidiyyəti dövlət qurumlarına məlumat verir.

14.7. Avtomobil yolunda və ya ona bitişik ərazidə yanğın baş verdikdə YPX inspektoru dərhal növbətçi hissəyə və imkan olduqda Fövqəladə Hallar Nazirliyinə məlumat verir, mümkün olduqda yanğının söndürülməsi üçün tədbirlər görür, nəqliyyat vasitələrinin yanğın baş verdiyi ərazidən kənarlaşdırılmasını və yanğınsöndürən avtomobillərin maneəsiz gəlişini təmin edir.

15. Nəqliyyat vasitələrinin müşayiət olunması qaydası

15.1. Mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin patrul avtomobilləri ilə müşayiət olunması DİN, BDYPİ, Bakı şəhər BPİ DYP İdarəsinin rəhbərliyi tərəfindən müəyyən olunur.

15.2. Mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin müşayiəti müəyyən edilmiş rəngləmə sxemləri, yazılar və tanınma nişanlarına malik, eləcə də xüsusi səs və işıq siqnalları ilə təchiz olunmuş patrul avtomobilləri vasitəsilə həyata keçirilir.

15.3. Müşayiət tapşırığı aldıqdan sonra nizami hissə komandiri:

1) müşayiət üçün zəruri olan patrul avtomobilinin sayını müəyyən edir;

2) mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin hərəkət marşrutunu, hərəkətin təşkilinin xüsusiyyətlərini, patrul post və marşrutlarının dislokasiyasını, rabitə sistemini və müşayiəti həyata keçirən ekipajın heyətinin müşayiət olunanla qarşılıqlı əlaqəsini öyrənir;

3) müşayiətin tərkib və rəhbərini təyin edir, onu təlimatlandırır. Müşayiəti həyata keçirən patrul avtomobilinin heyəti~~, bir qayda olaraq~~ iki əməkdaşdan ibarət olmalıdır; [25]

4) müşayiət üçün ayrılmış nəqliyyat vasitələrinin və mövcud radio-rabitə vasitələri, xüsusi işıq və səs siqnallarının sazlığının yoxlanmasını təşkil edir.

15.4. Müşayiəti həyata keçirən nəqliyyat vasitələrinin sürücülərinin təlimatlandırılmasını müşayiətin rəhbəri həyata keçirir.

15.5. Mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsi bir patrul avtomobili vasitəsi ilə müşayiət zamanı o, müşayiət olunan nəqliyyat dəstəsinin önündə, onların hərəkət təhlükəsizliyini təmin edən məsafədə ~~, bir qayda olaraq~~ verilmiş istiqamətdə hərəkət üçün nəzərdə tutulmuş kənar sol zolaqla hərəkət etməlidir.

15.6. Mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsi iki patrul avtomobili vasitəsi ilə müşayiət zamanı onlardan biri Təlimatın 15.5 bəndində göstərildiyi kimi hərəkət edir (aparıcı), ikincisi isə hərəkət istiqamətində bir hərəkət zolağı olan yollarda və digər təhlükəli yerlərdə digər nəqliyyat vasitələrinin mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinə qoşulmasının qarşısını almaq üçün müşayiət olunan mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin arxasınca hərəkət edir.

15.7. Mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsi üç patrul avtomobili vasitəsi ilə müşayiət zamanı onlardan biri (aparıcı) müşayiət olunan mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin önündə, müşayiət təhlükəsizliyini təmin edən məsafədə, ikincisi (siqnal) təhlükəsiz və maneəsiz hərəkətin təmin olunması üçün mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin önündə tədbirlərin görülməsi, naryadların müşayiət olunan nəqliyyat vasitələrinin yaxınlaşması haqqında xəbərdar edilməsi və aparıcı patrul avtomobili vasitəsi heyətinin

hərəkət şəraiti haqqında məlumatlandırılması məqsədilə aparıcı avtomobilin önündə, 200-400 metr məsafədə verilmiş istiqamətdə hərəkət üçün nəzərdə tutulmuş kənar sol zolaqla hərəkət edir. Üçüncü patrul avtomobili (sonuncu) mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin arxasınca hərəkət edir.

15.8. Müşayiət zamanı hərəkət sürətini müşayiətin rəhbəri yol şəraitindən, nəqliyyat vasitələri və piyadaların hərəkət intensivliyindən, müşayiət olunan nəqliyyat vasitələrinin xarakteristikalarından asılı olaraq müəyyən edir. Bu zaman sürət DİN-in 04.11.1999-cu il tarixli 018 saylı əmri ilə təsdiq edilmiş, «Xüsusi təyinatlı avtomobillərin təhlükəsiz hərəkətinin təmin olunması haqqında» Əsasnamədə nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, yol hərəkəti qaydaları ilə müəyyən edilmiş həddi aşmamalıdır.

15.9. Müşayiət olunan mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin hərəkət sürəti yol hərəkəti qaydaları ilə icazə verilmiş sürətdən az olarsa, yol şəraiti isə eyni istiqamətdə hərəkət edən nəqliyyat vasitələrinə onu ötməyə imkan verməzsə, müşayiət rəhbəri onun arxasında yığılan nəqliyyatın buraxılması üçün tədbirlər görür.

15.10. Hüquqi və yaxud fiziki şəxslərə məxsus nəqliyyat vasitələrinin yol polisinin patrul avtomobilləri vasitəsi ilə müşayiət olunması həmin nəqliyyat vasitələrinin sahibləri ilə bağlanmış müvafiq müqavilələrdə nəzərdə tutulmuş vəsait hesabına həyata keçirilir.

16. Nizami polis hissələrinin və DYP bölümlərinin xidməti fəaliyyətinə nəzarətin təşkili və həyata keçirilməsi

16.1. YPX-nin aparılmasına nizami polis hissələrinin komandirləri, onun müavinləri, DYP bölümlərinin rəisləri, DİN BDYPİ-nin, Bakı şəhər BPİ DYP İdarəsinin funksional vəzifələrində nəzərdə tutulmuş əməkdaşları və DİN rəhbərliyinin tapşırığı ilə digər xidmətlərin əməkdaşları tərəfindən açıq və gizli yoxlamaların keçirilməsi yolu ilə nəzarət edilir.

16.2. Yoxlama keçirən şəxs əməkdaşların qarşısında duran vəzifələri, xidmətin təşkili və aparılması qaydasını, eləcə də yoxlanmalı olan patrul postu və ya marşrutunun ərazisindəki əməliyyat vəziyyətini bilməlidir.

16.3. Açıq yoxlamalar zamanı yoxlama keçirən özünü təqdim etməli, xidməti vəsiqəsini göstərməlidir. Yoxlanılan əməkdaşlar yoxlama keçirənin gəlməsi haqqında dərhal növbətçi hissəyə məruzə edir.

16.4. YPX inspektorlarının xidməti fəaliyyətini yoxlayan əməkdaşlar aşağıdakılara xüsusi diqqət yetirməlidirlər:

1) əməkdaşın xarici görünüşü, təchizat (xidməti vəsiqənin, silahın, əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin, jezlin, fitin, xidməti sənədlərin, ekipirovkasının tamlığının və s. olması);

2) xidməti vəzifələri, təlimatlandırma zamanı və xidmət aparılması prosesində alınmış göstərişlər ilə bağlı bilgilər və onların yerinə yetirilməsinin vəziyyəti;

3) xidmət aparılan patrul postu, marşrutunda əməliyyat şəraitini, qəzalılıq vəziyyətini və həmin sahədə xidmət aparılmasının xüsusiyyətləri ilə bağlı məlumatlara malik olması;

4) YPX inspektorlarının fəaliyyətini nizamlayan hüquqi aktlarla bağlı bilgilər, onların müddəalarını rəhbər tutmaq bacarığı;

5) təhkim edilmiş patrul nəqliyyatının mövcudluğu, saz vəziyyətdə olması və xarici görünüşü;

6) xüsusi texniki vasitələrdən istifadə etmək bacarığı;

7) patrul postu və marşrutunda əməkdaşın işinin təşkili və effektivliyi;

8) hərəkətə nəzarətin forma və metodlarının optimal seçimi, yol hərəkəti iştirakçıları tərəfindən törədilmiş qanun pozuntularının aşkarlanması və qarşısının alınması ilə bağlı taktiki üsulların tətbiqi;

9) texniki vasitələrin köməyi ilə yol hərəkətinin tənzimlənməsini təmin etmək bacarığı;

10) mürəkkəb yol və əməliyyat şəraitində hərəkət etmək bacarığı;

11) inzibati hüquq pozuntuları haqqında tərtib olunmuş inzibati materialların tamlığı və qanunauyğunluğu;

12) hərəkət iştirakçıları ilə qarşılıqlı münasibəti;

13) hərəkəti əl ilə nizamlamaq bacarığı.

16.5. Aşkar yoxlama zamanı xidmətin aparılmasında çatışmazlıqların aşkarlandığı halda yoxlayan şəxs yerində onların aradan qaldırılması üçün tədbirlər görməli və əməkdaşa (naryada) əməli köməklik göstərməlidir. Yoxlamanın nəticələri ilə bağlı müəyyən olunmuş qaydada arayış və ya raport tərtib edilir.

16.6. Aşkar yoxlama aşağıdakı müddətlərdə aparılır:

1) alay və bölük komandirləri, onların xidmət üzrə müavinləri tərəfindən rübdə bir dəfədən az olmayaraq;

2) taqım komandirləri, DYP bölümlərinin rəisləri tərəfindən gündəlik;

3) DİN BDYPİ rəhbərliyi tərəfindən tələbata uyğun olaraq məhdudiyyət qoyulmur.

16.7. Gizli yoxlama zamanı yoxlayıcı inspektorların hərəkətinə gizli nəzarət edir. Bu zaman yoxlamanın müddəti kifayət qədər uzun olmalıdır ki, YPX inspektorunun yol hərəkətinə nəzarət, xidmətin qanunauyğun aparılması müəyyənləşdirilə bilsin. ~~Belə yoxlamalarda texniki vasitələrdən (videokamera, diktafon və s.) istifadə edilə bilər.~~ [26]

16.8. Gizli yoxlamalar DİN-in və BDYPİ-nin rəhbərliyinin göstərişinə müvafiq olaraq həyata keçirilir.

16.9. Yoxlamaların nəticələri ~~mütəmadi olaraq~~ təlimatların keçirilməsi zamanı əməkdaşların diqqətinə çatdırılır, eləcə də ayda bir dəfədən az olmayaraq xidməti müşavirələrdə müzakirə olunur.

16.10. YPX-nin aparılmasının yoxlamaları~~, bir qayda olaraq~~ planlı qaydada və yuxarı vəzifəli şəxs tərəfindən təsdiq olunmuş xidməti tapşırığa müvafiq olaraq həyata keçirilir. Yoxlamanın nəticəsi barədə arayış tərtib olunaraq xidməti tapşırığı təsdiq edən yuxarı vəzifəli şəxsə məruzə olunur.

17. YPX-nin işinin qiymətləndirilməsi

17.1. YPX nizami polis hissələrinin, DYP bölümlərinin və hər bir əməkdaşının xidməti fəaliyyəti aşağıdakı əsas istiqamətlər üzrə qiymətləndirilir:

1) qanuniliyə riayət olunması;

2) qanunlar və digər normativ-hüquqi aktların tələblərini, əməliyyat şəraitini, öz hüquq və vəzifələrini bilməsi;

3) cinayətlərin açılmasında əməkdaşların rolu, yol-nəqliyyat və digər hadisələrə reaksiya verilməsi operativliyi;

4) naryada daxil edilmiş qüvvə və vasitələrin operativ idarə edilməsinin təmin olunması;

5) axtarış və idarəetmə informasiyasının qəbulu, işlənməsi və ötürülməsinin keyfiyyəti;

6) cinayətlər və YNH haqqında daxil olan məlumatların, ərizələrin uçotunun vaxtlı-vaxtında aparılması;

7) xidməti sənədləşmənin aparılmasının düzgünlüyü;

8) vətəndaşların müraciətlərinin nəticələrinə görə qəbul edilən qərarların qanuniliyi və əsaslılığı;

9) texniki vasitələrdən istifadənin effektivliyi;

10) silah, döyüş sursatı, əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin, rabitə, mühafizə vasitələrinin, operativ və kriminalistik texnikanın, xidməti sənədlərin mühafizəsi;

11) vətəndaşlar və daxili işlər orqanlarının əməkdaşları ilə davranma mədəniyyəti;

12) əməkdaşların xarici görünüşü, xidməti binalar, nəqliyyat və növbətçi hissəyə təhkim olunmuş digər əmlakın saxlanması vəziyyəti.

17.2. Yol hərəkətinə nəzarət üzrə fəaliyyət hər ay və hər rüb nizami hissə komandiri tərəfindən ümumiləşdirilir və təhlil olunur. Nəticələr əməliyyat müşavirələri, təlimatlandırmalarda yol polisi əməkdaşlarının diqqətinə çatdırılır, eləcə də xidməti binadakı stendlərdə işıqlandırılır.

17.3. YPX inspektorlarının işi onların birbaşa komandirləri (taqım, bölük komandiri) və ya DYP bölümlərinin (DYP idarə, şöbə, bölmə, qrup rəhbərləri) tərəfindən aşağıdakı əsas istiqamətlər üzrə qiymətləndirilir:

1) YPX inspektorlarının fəaliyyətini tənzimləyən hüquqi aktları, əməliyyat şəraitini, öz hüquq və xidməti vəzifələrini bilmə;

2) xidmət apardığı ərazidə qəzalılıq vəziyyəti, yol nəqliyyat hadisələrinin baş verməsinə bilavasitə şərait yaradan yol hərəkəti qaydalarının pozuntularının qarşısının alınması sahəsində fəaliyyəti;

3) hərəkətə nəzarət zamanı qanuniliyə riayət olunması, DİN-in, BDYPİ-nin yol hərəkətinə nəzarətin həyata keçirilməsi sahəsində qərar, əmr və göstərişlərinin tələblərinin yerinə yetirilməsi;

4) xidmət aparılması zamanı əməkdaş tərəfindən yol verilmiş xidməti intizamın və qanun pozuntularının sayı;

5) əməkdaşın hərəkətlərindən daxil olmuş, o cümlədən təsdiqlənmiş şikayətlərin sayı;

6) vətəndaşlarla ünsiyyətdə etik davranış qaydalarına riayət olunması;

7) inzibati xətalar haqqında materialların rəsmiləşdirilməsinin keyfiyyəti;

8) yol-nəqliyyat şəraitinin çətinləşdiyi hallarda hərəkətin tənzimlənməsi sahəsində əməkdaşın professionallığı;

9) əllə hərəkətlərlə yol hərəkətini tənzimləmək bacarığı;

10) cinayətlər və inzibati hüquq pozuntularının qarşısının alınması və aradan qaldırılmasında, cinayətlərin açılmasında, cinayətkarların saxlanmasında iştirakı;

11) təhkim olunmuş patrul nəqliyyatının, əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin saz vəziyyətdə saxlanması və onlardan istifadə etmək bacarığı;

12) xidməti və fiziki hazırlığı;

13) sıra hazırlığı və xarici görünüşü.

17.4. YPX-nin nizami polis hissəsinin bütövlükdə fəaliyyəti aşağıdakı istiqamətlər üzrə qiymətləndirilir:

1) xidmət aparılan ərazidə qəzalılığın vəziyyəti, inzibati-hüquqi fəaliyyətin yol-nəqliyyat hadisələrinin törədilməsinə səbəb olan yol hərəkəti qaydalarının kobud şəkildə pozulmasının qarşısının alınmasına yönəldilməsinin vəziyyəti;

2) şəxsi heyət arasında nizam-intizamın vəziyyəti və əməkdaşlar tərəfindən qanunçuluğa riayət olunması;

3) fövqəladə hallar və digər ekstremal vəziyyətlərdə hərəkət etmək hazırlığı;

4) sosioloji sorğular, vətəndaşların müraciətlərinin nəticələrinə əsasən əhalinin nizami hissənin fəaliyyətinə münasibəti;

5) patrul nəqliyyatının saz vəziyyətdə saxlanması və onun təyinatı üzrə istifadə olunması, əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin tətbiqinin səmərəliliyi.

18. YPX-nin qüvvə vasitələri ilə operativ idarəetmənin təşkili

18.1. YPX-nin qüvvə vasitələri ilə operativ idarəetmə nizami polis hissəsinin komandiri (DYP bölümünün rəisi) növbətçi hissə vasitəsilə, o olmadıqda isə ərazi DİO-nun növbətçi hissələri vasitəsilə həyata keçirilir.

18.2. Növbətçi hissə DİN-in Növbətçi Hissələri Operativ İdarəetmə Xidmətinin operativ tabeliyinə daxildir.

18.3. Növbətçi hissənin qarşısında duran vəzifələrin həyata keçirilməsi üçün növbətçi hissənin rəisindən, məsul növbətçidən, növbətçi köməkçisindən və növbətçi hissənin ştat cədvəlinə uyğun olaraq digər əməkdaşlardan ibarət sutkalıq naryad təyin edilir.

18.4. Nizami polis hissələrinin növbətçi hissələri DİN-in 02.01.2002-ci il tarixli «DİO-nun operativ növbətçi hissələrinin işinin təşkilinə dair Təlimatın təsdiq edilməsi barədə» əmrini, yol hərəkəti, içtimai asayişin qorunması sahəsində digər normativ-hüquqi aktları və bu Təlimatı xidməti fəaliyyətində rəhbər tuturlar.

18.5. Növbətçi hissəyə aşağıdakı vəzifələrin icrası həvalə edilir:

1) fasiləsiz olaraq xidmət aparılan ərazilərdə (yollarda) operativ şəraiti (və ya hərəkətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı) məlumatları toplamaq, onu təhlil etmək və qiymətləndirmək;

2) yollarda fasiləsiz və təhlükəsiz hərəkətin təmin olunması, nəqliyyat axınlarının nizamlanması, hərəkət zamanı maneələrin və tıxacların aradan qaldırılması məqsədi ilə qüvvə və vasitələrin operativ idarə olunması;

3) yol-nəqliyyat hadisələri, cinayətlər və digər hüquq pozuntuları haqqında məlumatları və müraciətləri qəbul etmək və uçota almaq;

4) yol-nəqliyyat hadisələrinin sənədləşdirilməsi və hadisənin nəticəsi ilə əlaqədar təxirəsalınmaz tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün əməliyyat-istintaq qrupunun hadisə yerinə göndərilməsini təmin etmək;

5) hadisə yerindən qaçıb gizlənən şəxslərin və onların nəqliyyat vasitələrinin, qaçırılmış və ya oğurlanmış nəqliyyat vasitələrinin axtarılmasını təşkil etmək və onların uçotunu aparmaq;

6) iri qabaritli, ağır çəkili və təhlükəli yüklərin nəqliyyat vasitələrində daşınmasına nəzarət etmək;

7) növbətçi hissəyə gətirilmiş şəxslərlə ilkin araşdırma aparmaq;

8) növbətçi hissədə saxlanılan silah, sursat və digər xüsusi vasitələri şəxsi heyətə vermək və onlardan qəbul etmək;

9) verilmiş sərəncamların vaxtında və tam şəkildə yerinə yetirilməsinə nəzarət etmək;

10) inzibati binada və onun yardımçı tikililərində daxili qaydaların yerinə yetirilməsinə, yanğın əleyhinə təhlükəsizlik qaydalarına riayət olunmasına nəzarət etmək;

11) informasiya-məlumat işini həyata keçirmək;

12) rəhbərlik olmadıqda vətəndaşları qəbul etmək;

13) avtonəqliyyat vasitələrinin verilmiş sərəncam, o cümlədən müqavilə əsasında müşayiət olunmasını təşkil etmək.

18.6. Məsul növbətçinin hüquqları:

1) xidmət aparılan ərazidə hərəkətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsində xidmətə cəlb edilmiş əməkdaşlara rəhbərlik etmək;

2) xidmətə cəlb edilmiş qüvvə və vasitələrin yerləşdirilməsində müvəqqəti dəyişikliklər etmək, qəbul edilmiş qərar haqqında sonradan rəhbərliyə məruzə etmək;

3) verilən sərəncamların vaxtında və tam şəkildə yerinə yetirilməsinə nəzarət etmək;

4) operativ şərait mürəkkəbləşdikdə qüvvə və vasitələrlə təcili yardım göstərilməsi məqsədilə, habelə lazımi informasiya almaq üçün DİN-nin Növbətçi hissələri operativ idarəetmə xidmətinə və rayon-şəhər polis orqanlarının növbətçi hissələrinə müraciət etmək;

5) nizami hissənin komandiri və ya DİN-in Növbətçi hissələri operativ idarəetmə xidmətinin sərəncamına əsasən şəxsi heyətin toplanmasını elan etmək;

6) cinayət törətməkdə şübhəli bilinən şəxsləri qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada saxlamaq, onları müvafiq polis orqanlarına təhvil vermək;

7) qüvvədə olan normativ aktlarda nəzərdə tutulmuş hallarda əl qandallarından və digər xüsusi vasitələrdən istifadə etmək;

8) qanunvericiliklə və bu Təlimatla müəyyən edilmiş hallarda və qaydada başqa tədbirlər görmək.

18.7. Məsul növbətçinin vəzifələri aşağıdakılardır:

1) xidmətə çıxan əməkdaşlara xidməti silahı və döş nişanını, habelə xidməti nəqliyyat və xüsusi texniki vasitələri verib və qəbul etmək, onların komplekt və saz olmasını yoxlamaq, bu barədə müvafiq jurnallarda qeydlər aparmaq;

2) xidmətə gəlməyən və naməlum səbəblərdən xidmətdən qayıtmayan əməkdaşlar barəsində nizami hissənin komandirinə dərhal məruzə etmək və onun göstərişi ilə hərəkət etmək;

3) YNH, cinayətlər, hadisə yerindən yayınmış şəxslər, qaçırılmış və oğurlanmış nəqliyyat vasitələri, həyata keçirilən və nəzərdə tutulan kütləvi, ictimai-siyasi, idman və digər tədbirlər, hava şəraitinin dəyişməsi, avtomobil yollarının, yol qurğularının və yol hərəkətini nizamlayan texniki vasitələrin vəziyyəti, yol hərəkətinə, operativ şəraitə, qüvvə və vasitələrin yerləşdirilməsinə təsir göstərə bilən başqa amillər haqqında məlumatları qəbul edib təhlil etmək, qiymətləndirərək aidiyyəti üzrə məlumat vermək;

4) xidmətdə olan əməkdaşların fasiləsiz idarə olunmasını, onların öz arasında və daxili işlər orqanlarının digər xidmət sahələri əməkdaşları ilə qarşılıqlı əlaqəsini, yol-nəqliyyat hadisələrinin profilaktikasında, ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsində fəallığını təmin etmək;

5) xidmət aparılan ərazidə əməliyyat şəraitindəki dəyişikliklər, habelə xidmətlə bağlı yuxarı DYP orqanlarının göstərişlərini şəxsi heyətə çatdırmaq.

18.8. Məsul növbətçi qüvvə və vasitələrin idarə olunması sahəsində aşağıdakı funksiyaları həyata keçirir:

1) şəxsi heyətin dislokasiyaya uyğun olaraq fasiləsiz idarə olunmasını, şəraitin dəyişməsi ilə əlaqədar onların birgə fəaliyyətini, aktivliyini və manevr etməsini təmin edir;

2) xidmətdə olan əməkdaşlarla daima əlaqə saxlayır, onlardan vəziyyətin dəyişməsi ilə əlaqədar məlumat və digər informasiyaları qəbul edir;

3) şəraitin təhlükəli olaraq dəyişməsi zamanı komandirin icazəsi ilə, qüvvə və vasitələrin yerdəyişməsini aparır, o olmadıqda ehtiyat qüvvələrdən istifadə edir və digər təxirəsalınmaz tədbirlər görür;

4) nəqliyyatın hərəkətində yaranan tıxacların aradan qaldırılması üçün həmin ərazidə və ona yaxınlıqda xidmət aparan əməkdaşları oraya göndərir, əgər bu ərazidə nəqliyyatın hərəkətinə mane olan digər hallar varsa onların aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görür;

5) hava şəraitinin nəqliyyatın normal hərəkətinə təhlükə yaradacaq dərəcədə pisləşməsi gözlənildikdə, hərəkət iştirakçılarının bu barədə xəbərdar edilməsi üçün şəxsi heyətə müvafiq sərəncamlar verir;

6) nəqliyyatın və ya piyadaların böyük hərəkət intensivliyi nəticəsində yol hərəkətinin çətinləşdiyi hallarda əməkdaşlara hərəkətin tənzimlənməsi üçün müvafiq sərəncamlar verir;

7) texniki tənzimləmə və radio-cihaz vasitələrinin sıradan çıxması barədə məlumat aldıqda bu barədə qeydiyyat apararaq, texniki əməkdaşlara təxirəsalınmadan müvafiq göstəriş verir;

8) yolların hərəkət hissəsində müvafiq icazə olmadan qazma və digər təmir işləri aparılması barədə məlumat aldıqda, bu işləri dayandıraraq nəqliyyatın normal hərəkətini təmin edir.

18.9. Şəxsi heyət xidməti başa vurduqdan sonra məsul növbətçinin hərəkətləri:

1) xidməti başa vurmuş əməkdaşlardan silah, sursat və digər texniki vasitələri, xidməti avtomotonəqliyyatı qəbul edir, onların tam komplekt formasını və sazlığını yoxlayır;

2) hadisə və yol hərəkəti qaydalarının pozuntuları barədə tərtib edilmiş materialları qəbul edir və onları aidiyyəti üzrə təhvil verir;

18.10. Cinayət hadisələri, inzibati xətalar və digər hadisələr barədə məlumat və müraciətlərin qəbulu və baxılması ilə əlaqədar məsul növbətçinin hərəkətləri:

1) növbətçi bütün növbə ərzində yol-nəqliyyat və cinayət hadisələri, inzibati xətalar barədə məlumat və müraciətləri qəbul edir və vaxtında aidiyyəti üzrə rəhbərliyə məruzə edir;

2) vətəndaşlar müraciət edən zaman növbətçi onlara qarşı diqqətli və nəzakətli olmalı, özünü təqdim etməli və müvafiq izahatlar verməlidir.

19. Məlumatların toplanması və qiymətləndirilməsi sahəsində məsul növbətçinin hərəkətləri

19.1. Məsul növbətçi xidmət aparılan ərazidə məlumatların gündəlik və artım üzrə toplanmasını, təhlil edilməsini və qiymətləndirilməsini təmin edir.

19.2. Növbətçi növbə ərzində aşağıdakı məlumatlara malik olmalıdır:

1) baş vermiş yol-nəqliyyat və təhlükəli cinayət hadisələri barədə;

2) aşkar olunmuş YHQ pozuntuları barədə;

3) hadisə yerindən yayınmış sürücülər, qaçırılmış və oğurlanmış nəqliyyat vasitələri, axtarılan cinayətkarlar barədə;

4) nəzərdə tutulan və həyata keçirilən kütləvi ictimai-siyasi, idman və digər tədbirlər, bu tədbir yerlərində şəxsi heyətin iştirak dərəcəsi barədə;

5) xüsusi təyinatlı avtomobillərin, mühafizə olunan şəxslərin, habelə rəsmi nümayəndə heyətlərinin müşayiət olunması barədə;

6) hava şəraitinin dəyişməsi, avtomobil yollarının vəziyyəti, yol qurğularının və yol hərəkətini nizamlayan texniki vasitələrin vəziyyəti barədə;

7) əməliyyat şəraitinə, qüvvə və vasitələrin yerləşdirilməsinə təsir göstərə biləcək digər amillər barədə.

19.3. Məsul növbətçi daxil olmuş məlumatları sistemləşdirir və ümumiləşdirərək DYP İdarəsinin rəisinə və onun müavinlərinə, nizami hissənin komandirinə, habelə bu Təlimatla və digər normativ-hüquqi aktlarda nəzərdə tutulduğu hallarda DİN-in Növbətçi Hissələri operativ idarəetmə xidmətinə məruzə edir.

19.4. YNH barədə məlumat daxil olduqda məsul növbətçi aşağıdakı məlumatları dəqiqləşdirir:

1) hadisənin yeri və baş vermə vaxtı, onun xarakteri (növü), şəraiti və nəticəsi;

2) zərər çəkənlər barədə məlumat (soyadı, adı, atasının adı, yaşı, ünvanı, iş yeri, telefonu və s.);

3) zərər çəkənlərə tibbi yardım göstərilməsi, onların göndərildiyi tibb müəssisəsinin ünvanı, təsadüfi nəqliyyat vasitələri ilə göndərildiyi halda həmin nəqliyyat vasitəsinin markası və dövlət qeydiyyat nişanı barədə məlumatları;

4) hadisəyə aidiyyəti olan nəqliyyat vasitələrinin markası və dövlət qeydiyyat nişanları, onların sürücüləri barədə məlumatları;

5) məlumat verənin soyadı, adı, atasının adı, ünvanı, telefonu, vəzifəsi.

19.5. Xidmət aparılan ərazi xaricində baş vermiş YNH barədə məlumat daxil olduqda bununla əlaqədar ərazi üzrə müvafiq polis orqanlarının operativ növbətçi hissələrinə məlumat verilir.

19.6. Cinayət hadisəsinin baş verməsi barədə məlumat daxil olduqda onun yeri, vaxtı, şəraiti, nəticəsi, zərərçəkənlər, dəymiş ziyan, oğurlanmış əşyaların əlamətləri, hadisənin şahidləri, cinayətkarların əlamətləri və onlar haqqında məlumatlar dəqiqləşdirilir.

19.7. İctimai təhlükəsizliyin qrup halında pozulması və digər hüquq pozuntuları barədə məlumat daxil olduqda onun yeri və vaxtı, iştirakçıların sayı, fəallar, baş vermə səbəbi və nəticələri dəqiqləşdirilir.

19.8. YNH barədə daxil olmuş məlumat əvvəlcə iş kitabına, dəqiqləşdirildikdən sonra «Yol-nəqliyyat hadisələrinin qeydiyyatı» kitabına (DİN-in 326-99 əmrinə 4 saylı əlavə) qeyd edilir. Hadisə barədə nizami hissənin komandirinə və nəzərdə tutulmuş hallarda DİN-in Növbətçi Hissələrin operativ idarəetmə xidmətinə məruzə edilir.

19.9. YNH barədə məlumat aldıqdan sonra məsul növbətçi:

1) zərər çəkənlərə yardım göstərilməsi, hadisənin izlərinin saxlanması üçün əməliyyat-istintaq qrupunun gəlməsinə qədər hadisə yerinə ərazidə xidmət aparan əməkdaşları göndərir;

2) hadisə nəticəsində xəsarət alanlara tibbi yardım göstərilməsi üçün tədbirlər görür;

3) nəqliyyat vasitəsi yandığı halda yanğından mühafizə və xilasetmə orqanlarının əməkdaşlarını hadisə yerinə çağırır;

4) hadisə yerində olan nəqliyyat vasitələrinin, onlarda olan yükün və vətəndaşların şəxsi əmlakının qorunması üçün müvafiq sərəncam verir;

5) əməliyyat-istintaq qrupunun hadisə yerinə getməsi üçün tədbirlər görür (əməliyyat-istintaq qrupunun tərkibi yol-nəqliyyat hadisəsinin nəticəsindən asılı olaraq nizami hissənin və daxili işlər orqanının məsul növbətçiləri tərəfindən birgə müəyyənləşdirilir);

19.10. Deputatlar, hakimiyyət orqanlarının rəhbər işçiləri, görkəmli elm, mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin həlak olması və yaxud xəsarət alması ilə nəticələnən YNH haqqında məlumat alındıqdan dərhal sonra DİN-in Növbətçi Hissələri operativ idarəetmə xidmətinə məlumat verilir.

19.11. Xidmət aparılan ərazidə ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi üçün məsul növbətçi:

1) YPX əməkdaşlarını ictimai təhlükəsizliyin təmin olunmasına cəlb edir;

2) şəhər-rayon polis orqanlarının növbətçiləri vasitəsi ilə yollarda sərxoş şəxslərin saxlanılaraq polis orqanına təhvil verilməsini təmin edir.

19.12. Nəqliyyat vasitələrinin müşayiət edilməsi zamanı məsul növbətçinin hərəkətləri:

1) xüsusi təyinatlı nəqliyyat vasitələrinin müşayiəti zamanı məsul növbətçi DİN-in müvafiq normativ aktının tələblərini rəhbər tutur;

2) müşayiət marşrutu üzrə xidmət aparan əməkdaşları əvvəlcədən məlumatlandırır, müşayiət olunanların təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün YPX inspektorlarının vəzifələrini dəqiqləşdirir;

3) marşrut üzrə xidmət aparan YPX inspektorları ilə yerli polis orqanlarının əməkdaşlarının birgə fəaliyyəti üçün müvafiq tədbirlər görür;

4) texniki və ya digər səbəblərdən müşayiət olunan nəqliyyat vasitələrinin dayanması zamanı bu səbəblərin aradan qaldırılması və hərəkətin davam etdirilməsi üçün müvafiq tədbirlər görür.

19.13. İri həcmli, ağır çəkili və təhlükəli yüklərin nəqliyyat vasitələrində avtomobil yolları ilə razılaşdırılmış daşınması zamanı məsul növbətçi DİN-in bu barədə normativ aktının tələblərini rəhbər tutur.

19.14. Növbətçi hissəyə gətirilmiş şəxslərlə araşdırma zamanı məsul növbətçinin hərəkətləri:

1) yol hərəkəti ilə əlaqədar pozuntulara görə, ictimai təhlükəsizliyin pozulmasında, habelə cinayət törətməkdə şübhəli bilinən şəxs növbətçi hissəyə gətirilmiş şəxslərlə araşdırmanı məsul növbətçi özü aparır.

2) gətirilmənin əsasını və qanunauyğunluğunu, gətirilmiş şəxsin şəxsiyyətini, onun vəziyyətini (sərxoş, xəstə olub-olmadığını) müəyyən edir, gətirilmiş şəxsin hüquqlarını izah edir;

3) gətirilmiş şəxs barədə araşdırmanı mümkün qədər qısa müddətdə aparır (3 saatdan çox olmayaraq);

4) sərxoş vəziyyətdə qaydanı pozan şəxslərin tibbi müayinəsini təşkil edir;

5) yol hərəkəti qaydalarını pozduğuna görə növbətçi hissəyə gətirilmiş şəxsin Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin deputatı və ya hakim olduğu aydınlaşdırıldıqda dərhal onu azad edir və bu barədə nizami hissənin komandirinə və DİN-in Növbətçi Hissələri operativ idarəetmə xidmətinə məlumat verir;

6) diplomatik immunitetə malik olmayan əcnəbilər ilə araşdırmanı ümumi əsaslarla aparır və bu barədə nizami hissənin komandirinə məlumat verir;

7) şəxsin növbətçi hissəyə əsassız gətirilməsi aydın olduqda ondan üzr istəyərək, dərhal azad edir, öz səlahiyyətlərini aşmış əməkdaş barədə nizami hissənin komandirinə məlumat verir.

19.15. Silah, əməliyyat-texniki, xüsusi və nəqliyyat vasitələrinin verilib-alınması və saxlanması sahəsində məsul növbətçinin hərəkətləri:

1) silahlar, döyüş sursatları, əməliyyat-texniki və xüsusi, radio-rabitə vasitələri silah otağındakı dəmir şkaflarda açarla bağlı və möhürlənmiş vəziyyətdə saxlanılır;

2) məsul növbətçi silah otağının açarını öz köməkçisindən başqa heç kəsə verə bilməz. Açarların verilməsi xüsusi qeyd aparılmaqla və möhürün nömrəsi göstərilməklə edilir. Açarlar geriyə alınarkən məsul növbətçi möhürlərin pozulmasını aşkar edərsə təhvil-təslim nizami hissənin komandirinin təyin etdiyi komissiyanın iştirakı ilə aparılır;

3) Xidməti borcunu yerinə yetirən əməkdaşlara təhkim edilmiş silah bir sutkadan artıq olmayan müddətə əvəzedici vərəqə əsasında silah, əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin təhvil verilməsi və alınması jurnalında (Təlimata 6 saylı əlavə) qeydiyyat aparılmaqla verilir və qəbul edilir;

4) nəqliyyat vasitələri hasarlanmış həyətdə, duracaq və ya qarajlarda məsul növbətçinin nəzarəti altında saxlanılır;

5) məsul növbətçi və onun köməkçisi növbətçi hissəyə verilmiş sənəd, əşya və digər maddi sübutların məsul şəxslərə verilməsinə qədər növbətçi hissədə saxlanmasına məsuliyyət daşıyırlar.

6) hüquqi aktlar və məlumat xarakterli sənədlər, məxfi jurnal və blanklar, alınmış qiymətli əşyalar ayrıca metal şkaflarda saxlanılır.

19.16. Məlumat-informasiya işini təmin etmək sahəsində məsul növbətçinin hərəkətləri:

1) dövlət yol polisinin, daxili işlər orqanlarının başqa xidmət sahələrinin fəaliyyəti ilə bağlı vətəndaşlar və ya vəzifəli şəxslər növbətçi hissəyə müraciət etdikdə, növbətçi ətraflı izahat verir (gizli və ya məxfi xarakter daşıyan məlumatlar istisna olmaqla), ~~zəruri hallarda~~ araşdırma aparır;

2) müraciət edənlər tərəfindən axtarılan şəxsin və ya nəqliyyat vasitəsinin yol-nəqliyyat hadisəsi iştirakçısı olub-olmaması ilə əlaqədar növbətçi müvafiq yoxlama aparır və müraciət edənə məlumat verir;

3) müstəqil və ya nizami hissənin komandirinin razılığı ilə növbətçi son dərəcə nəzakətli və taktiki olaraq YNH zamanı həlak olanların və yaralıların yaxın qohumlarına bu barədə xəbər verilməsini təmin edir;

4) məsul növbətçi nəqliyyat vasitələri və onların sahibləri barədə daxili işlər orqanları əməkdaşlarının sorğularına cavab verir.

20. Növbətçi hissənin işinin qiymətləndirilməsi

20.1. Növbətçi hissənin sutka ərzində xidmətdə olan əməkdaşlarının işi DYP İdarəsinin rəhbərliyi, nizami hissənin komandiri və qərargah rəisi tərəfindən aşağıdakı meyarlar əsasında qiymətləndirilir:

1) növbə ərzində xidmət aparılan ərazidə qəzaların vəziyyəti;

2) növbətçi hissə əməkdaşlarının əməliyyat şəraitinə, öz vəzifə və hüquqlarına, yol-patrul xidmətinin fəaliyyətini nizamlayan normativ aktların tələblərinə bələd olması;

3) yol hərəkətinə nəzarətə cəlb olunmuş qüvvə və vasitələrlə operativ idarə olunmanın səviyyəsi;

4) Yol nəqliyyat hadisələri barədə daxil olmuş məlumatların tam həcmdə və vaxtında alınması;

5) daxil olmuş məlumatların həcmi və onlarla əlaqədar görülmüş tədbirlərin keyfiyyəti;

6) vətəndaşların müraciətlərinə baxılması, növbətçi hissəyə gətirilmiş və tutulub saxlanılmış şəxslərlə iş zamanı qanunçuluğa riayət edilməsi və vətəndaşlarla davranışın vəziyyəti;

7) yol hərəkətində və başqa qeyri-standart (ekstremal) vəziyyətlərdə qəbul edilən qərarların düzgünlüyü;

8) hadisə yerindən yayınan sürücülərin, qaçırılan və oğurlanan nəqliyyat vasitələrinin axtarışı, cinayətkarların yaxalanması, ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi üzrə YPX əməkdaşlarının xidməti fəaliyyətinin təşkil edilməsi;

9) silahdan, mövcud texniki və rabitə vasitələrindən və məlumat materiallarından istifadə etmək bacarığı;

10) silah-sursatın, xüsusi texniki və xidməti nəqliyyat vasitələrinin mühafizəsi;

11) xidməti sənədlərin vəziyyəti, növbətçi hissədə xidmət aparan əməkdaşların zahiri görkəmi və növbətçi otaqlarının səliqəli saxlanılması.

21. YPX nizami hissəsinin komandirinin nümunəvi vəzifələri

21.1. Nizami hissənin komandiri müvafiq dövlət yol polisi orqanının rəisinə tabedir və bu nizami hissənin əməliyyat xidməti fəaliyyətinin təşkili və vəziyyətinə görə şəxsi məsuliyyət daşıyır. Nizami hissənin komandirinin vəzifələri aşağıdakılardır:

1) nizami hissənin qüvvə və vasitələrinin idarə edilməsinə dair əməliyyat şəraitinin təhlili əsasında təkliflər hazırlamaq və müvafiq DYP orqanının rəisinə təqdim etmək;

2) şəxsi heyətin təlimatlandırılmasını təşkil edərək onun keçirilməsində iştirak etmək, şəxsi heyətin xidmət aparmalarına daim nəzarət etmək, onların sıra hazırlığına, xarici görünüşünə, geyim formasına nəzarət etmək;

3) yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin edilməsində və cinayətkarlıqla mübarizədə digər DİO ilə qarşılıqlı fəaliyyətini təmin etmək, hüquq pozuntularının qarşısının alınması və onun nəticələrinin aradan qaldırılmasının forma və üsulları üzrə təlimin keçirilməsində onlara metodiki və əməli köməklik göstərmək;

4) xidmət aparılması zamanı əməkdaşlar tərəfindən şəxsi təhlükəsizliyin təmin edilməsi üçün zəruri tədbirlərə, eləcə də tabel silahından, texnikadan və xüsusi vasitələrdən istifadə qaydalarına riayət olunmasına nəzarət etmək;

5) nizami hissənin xidməti fəaliyyətinin nəticələrinin bütövlükdə və hər bir əməkdaş üçün ayrılıqda uçotunun aparılmasını təşkil etmək, naryadların xidməti fəaliyyətinin konkret nəticələrini gündəlik olaraq təhlil etmək, yol hərəkəti sahəsində təhlükəsizliyin təmin olunması və yol hərəkəti sahəsində mövcud qanunvericiliyin tələblərinin tətbiq olunmasında onların rolunun artırılması üçün tədbirlər görmək;

6) neqativ halları, nizami hissənin xidməti fəaliyyətindəki nöqsanları və onların səbəblərini aşkar etmək və aradan qaldırılması üçün əməli tədbirlər görmək;

7) daxili işlər orqanlarının hissə və xidmətləri ilə qarşılıqlı əlaqədə axtarılan nəqliyyat vasitələrinin aşkar edilməsi və tutulması üzrə işi təşkil etmək, aylıq olaraq bu sahədə nəticələri təhlil edərək xidməti fəaliyyətin səmərəliliyinin artırılmasına dair təkliflər hazırlamaq;

8) YPX inspektor heyətinin seçilməsini həyata keçirmək, tabeliyində olan əməkdaşların işgüzar və mənəvi keyfiyyətlərini bilmək, onların funksional vəzifələrini işləyib hazırlamaq;

9) şəxsi heyətlə döyüş, xidməti və fiziki hazırlıq təlimlərinin keçirilməsini təşkil etmək, tabeliyində olan əməkdaşların təlim və tərbiyəsi işinə şəxsən rəhbərlik etmək,

şəxsi heyət tərəfindən intizamın və qanunçuluğun pozulması hallarının qarşısının alınması üçün tədbirlər görmək;

10) nizami hissə üçün xidməti bina və lazımi avadanlıq (texniki vasitələr) ayrılması barədə DYP-nin rəhbərliyinə təkliflər vermək;

11) şəxsi heyətin ehtiyac və tələbatını bilmək, onların həlli üçün vaxtında tədbirlər görmək, yaşayış, məişət və digər sosial məsələlərin həllində onlara köməklik göstərmək;

12) xüsusi təyinatlı avtomobillərin hərəkət təhlükəsizliyi tədbirlərinin həyata keçirilməsində şəxsən iştirak etmək, keçirilən belə tədbirlərin qüvvə və vasitələrlə təmin olunmasını təşkil etmək.

22. Nizami hissənin komandir müavini - qərargah rəisinin nümunəvi vəzifələri

22.1. Nizami hissənin komandir müavini - qərargah rəisinin vəzifələri aşağıdakılardır:

1) nizami hissənin iş planını işləyib hazırlayır və onun icrasına, nizami hissədə olan qüvvə və vasitələrin istifadəsinə nəzarət etmək;

2) DİN-in normativ sənədlərinin tələblərinə müvafiq olaraq nizami hissədə xidmətin qarşısında duran əsas vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün əhəmiyyətli olan məlumatların qeydiyyatını, uçotunu, analizini təşkil etmək;

3) şəxsi heyət tərəfindən xidmətin aparılması qaydalarına əməl olunması və qanunvericiliyin tələblərinin düzgün tətbiq olunmasına riayət olunmasını öyrənmək, neqativ halları aşkar etmək məqsədilə təsdiq edilmiş iş planına və ya tapşırığa uyğun olaraq xidməti yoxlamaları təşkil etmək, ~~zəruri halda~~ şəxsən həmin yoxlamalarda iştirak etmək; [27]

4) rəhbərlik tərəfindən daxil olan və nəzarətə götürülən müraciətlərin baxılmasını təmin etmək, sistematik təhlil nəticəsində şikayət doğuran səbəblərin aşkar edilməsi və aradan qaldırılması istiqamətində təkliflər hazırlamaq, əməli tədbirlər görmək;

5) nizami hissənin kargüzarlıq işinin təmin olunmasını təşkil etmək;

6) nizami hissənin xidməti ərazisində əməliyyat vəziyyətini təhlil etmək, qüvvə və vasitələrin səmərəli istifadəsi məqsədilə təkliflər hazırlamaq, patrul post və marşrutların dislokasiyasının layihəsini hazırlamaq;

7) növbətçi hissənin işini təhlil etmək, növbətçilərin funksional vəzifələrinin icrasına nəzarət etmək;

8) aparılan axtarış, təhqiqat işləri üzrə materialların icrasına və baxılma müddətlərinə nəzarət etmək;

9) inzibati təcrübə sahəsində xidməti fəaliyyəti təşkil etmək, onun nəticələrinin təhlili əsasında bu işin təkmilləşdirilməsi üçün təkliflər hazırlamaq;

10) yol hərəkəti sahəsində mövcud qanunvericiliyin tətbiqi ilə bağlı icra intizamına nəzarətin həyata keçirilməsi üçün tədbirlər işləyib hazırlamaq;

11) xüsusi təyinatlı avtomobillərin hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin olunmasında şəxsən iştirak etmək;

12) xidmətdə fərqlənən əməkdaşların mükafatlandırılması üçün təkliflər vermək.

Qeyd: Nizami hissələrin digər əməkdaşlarının vəzifələri müvafiq normativ-hüquqi aktların tələblərinə uyğun olaraq müəyyənləşdirilir.

23. Nizami hissənin xidmət üzrə müfəttişinin (baş müfəttişinin) nümunəvi vəzifələri

23.1 Nizami hissənin xidmət üzrə müfəttişinin (baş müfəttişinin) vəzifələri aşağıdakılardır:

1) nizami polis hissəsinin (baş müfəttişin) xidmət apardığı ərazidə baş verən yol-nəqliyyat hadisələrinin uçotunu aparmaq;

2) Yol nəqliyyat hadisələrinin təhlilini aparmaq, hadisələrin baş vermə səbəb və şəraitini müəyyənləşdirib müvafiq informasiya və arayışlar hazırlayıb nizami polis hissəsinin komandirinə təqdim etmək;

3) YPX inspektor heyətinin xidmətə hazırlığına, onların xidməti fəaliyyətinə aşkar və gizli formada nəzarət edir, xidmətin aparılmasının vəziyyəti və yoxlanması barədə arayış və hesabatlar hazırlayıb nizami polis hissəsinin komandirinə məruzə edir;

4) rəhbərliyin göstərişi əsasında şəxsi heyət tərəfindən yol verilən qanun pozuntusu hallarını araşdıraraq xidməti yoxlamalar aparıb arayışlar hazırlamaq;

5) YPX inspektorları tərəfindən həyata keçirilən nəzarətin forma və metodlarının təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflər işləyib hazırlamaq;

6) xidmətin aparılmasına və təşkilinə dair sənədlərin işlənib hazırlanmasında iştirak etmək;

7) şəxsi heyət barədə daxil olan müraciətlərə baxmaq, rəy və arayışlar hazırlamaq.

24. Dövlət yol polisi idarə, şöbə, bölmə rəislərinin yol-patrul xidmətinə rəhbərlik üzrə nümunəvi vəzifələri

24.1. Dövlət yol polisi idarə, şöbə, bölmə rəislərinin yol-patrul xidmətinə rəhbərlik sahəsində vəzifələri aşağıdakılardır:

1) qüvvə və vasitələrinin yerləşməsinə və istifadə olunmasına nəzarət etmək, xidmət ərazisində qəzaların, habelə hərəkət iştirakçıları tərəfindən qanunçuluğa riayət edilməsi vəziyyətindən asılı olaraq xidməti fəaliyyəti təhlil etmək və qiymətləndirmək;

2) şəxsi heyətinin peşə hazırlığı səviyyəsinin artırılması məqsədilə təlim-tədris məşğələlərini keçirmək;

3) nizami hissələrin rəhbərliyinin təkliflərinə baxmaq və şəxsi heyətin xidmət şəraitinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilmiş qərarlar qəbul etmək;

4) şəxsi heyət arasında nizam-intizamın möhkəmləndirilməsinə yönəlmiş tədbirlər görmək;

5) vətəndaşların müraciətləri, kütləvi informasiya vasitələrinin məlumatları əsasında araşdırmalar aparılmasını təmin etmək, şəxsi heyət tərəfindən qanunçuluğa riayət olunmasına xüsusi diqqət yetirmək və əməkdaşlara maddi-mənəvi həvəsləndirmə tədbirləri tətbiq etmək;

6) intizam tənbeh xidməti fəaliyyətinin forma və metodlarını təkmilləşdirmək, maddi-texniki təminatını yaxşılaşdırmaq, xidməti fəaliyyətlə bağlı metodiki tövsiyyələr işləyib hazırlamaq, müsbət iş təcrübəsini yaymaq;

7) nizami hissələrin rəhbərliyinə xidməti vəzifələrinin icrasında köməklik göstərmək;

8) bu Təlimatın tələblərinə uyğun olaraq xidmətin təşkilinə və aparılmasına nəzarət etmək.

“Yol-patrul xidməti haqqında
Təlimata 1 saylı əlavə

«Təsdiq edirəm»

____

____

(vəzifə, rütbə, soyadı)

____

(nizami hissənin adı)

Yol-patrul xidməti marşrut və postlarının
DİSLOKASİYASI

№	postun, marşrutun №-si	post, marşrutda xidmətin aparılması forması və növbəliyi	postun, marşrutun yerləşdiyi ərazi	rabitə əlaqəsi	Xüsusi vəzifələr
1	2	3	4	5	6

Qeyd: 1. 2 sütunda postun, marşrutun nömrəsilə yanaşı, xidməti ərazinin uzunluğu (m, km), sərhədləri və mərkəzi göstərilir.
2. 3 sütunda postda (marşrutda) xidmətin aparılması forması (avto, moto və ya piyada) və növbəliyi (daimi, bir növbəli, iki növbəli və ya üç növbəli) göstərilir.
3. 4 sütunda şəhərlərin, yaşayış məntəqələrinin, küçə və Meydanların, avtomobil yollarının adları göstərilir.
4. 5 sütunda naryadın növbətçi hissə və digər naryadlar ilə rabitə əlaqəsinin yaradılması qaydaları, rabitə əlaqəsi təmin olmayan ərazilər göstərilir.
5. 6 sütunda YPX inspektoruna həvalə olunmuş xüsusi vəzifələr göstərilir.

____

(nizami hissənin adı)
komandiri

____

(rütbə, soyad)

“______”_______________ - il
(tarix)

/üz tərəfi/

"Yol-patrul xidməti haqqında"
Təlimata 2 saylı əlavə

Patrul marşrutu və YPX postunun
VƏRƏQİ

Marşrutun, postun №-si________

1. Marşrutun, postun xüsusiyyətləri:

1.1. Marşrutda, postda qəza təhlükəli yerlər ___________________________________

____

1.2. Yolayrıcları ____

(yeri, postu)

____

1.3. Yol istismar idarəsi ____

(yeri, postu)

____

1.4. Marşrut və postda yerləşən:

- polis orqanlarının növbətçi hissələri ______________________________________

____

(yeri, telefon nömrəsi, orqanın adı)

- tibb müəssisələri ____

____

(yeri, telefon nömrəsi)

- yol istismar sahələri ____

(yeri, telefon nömrəsi)

____

təhsil, tamaşa və idman müəssisələri ___________________________________

(yeri)

/arxa tərəfi/

2. Marşrutun, postun sxemi

Qeyd: Sxemdə yolayrıcıları, qəza təhlükəli yerlər, yol nişanları, yaşayış zonaları və s. qeyd edilir.

3. Əlahiddə vəzifələr____

(hərəkətin istiqamətinin dəyişilməsi,

xüsusi təyinatlı nəqliyyata yol verilməsi, kütləvi tədbirlərdə xidmətin

aparılması və s.)

(nizami hissənin adı)

komandiri

(rütbə, soyad

“Yol-patrul xidməti haqqında”
Təlimata 3 saylı əlavə

“Təsdiq edirəm”

____
(nizami hissənin adı)
komandiri

____
(rütbə, soyad)

____
(imza)

«______» __________________ il
(tarix)

____
/nizami hissənin adı/

şəxsi heyətinin ________ilin___________________ ayı üçün

Xidmət qrafiki

Əməkdaşın rütbəsi soyadı, adı.	Postun marşrutun nömrəsi	Ayın günləri											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Ayın günləri																		
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

Qeyd: Cədvəldə əməkdaşların növbələri və istirahət günləri göstərilir.

«Razıyam»

____
(nizamı hissənin adı)
Qərargah rəisi

____
(rütbə, soyad)

____
(imza)

____
(nizamı hissənin adı)
komandiri

____
(rütbə, soyad)

____
(imza)

(üz tərəfi)

“Yol-patrul xidməti haqqında”
Təlimata 4 saylı əlavə

____
(nizamı hissənin adı)

POST CƏDVƏLLƏRİ

KİTABI

Başlanmışdır: “____”__________ il

Qurtarmışdır: “____”___________il

Kitab səhifələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməlidir.

(kitabın tərkibi)

"Təsdiq edirəm"

____

(nizami hissənin adı)

komandiri

____

(rütbə, soyad)

____

(imza)

«_____» ________________ il
(tarix)

«_____» _______________ il üçün
(tarix)

Yol-patrul xidməti naryadlarının
Post cədvəli

1. Qüvvə və vasitələrin sayı
1.1. Xidmətə başlayan əməkdaşların sayı:
- mütləq norma ___________
- faktiki _________________

1.2. Patrul avtomotonəqliyyatı:
- mütləq norma ___________
- faktiki _________________

2. Xidmətə cəlb edilən əlavə qüvvələr ______________________ (nəfər).

3. Naryadların növbə üzrə yerləşməsi.

№	post, marşrut №	əməkdaşların soyadı, adı.	verilib			fasiləyə çıxma vaxtı (saat, dəq.)	xidmətə başlama haqda imza
			silah	əməliyyat-texniki və xüsusi vasitə	xidmətin növü (patrul) n/v-nin döv. qey.nişanı		
1	2	3	4	5	6	7	8

4. Təlimatı apardı ____
(vəzifəsi, rütbəsi, soyadı, adı)
____

5. Xidmətin aparılmasının yoxlanılması ________________________________

(yoxlama tarixi, vaxtı, yoxlayıcının vəzifəsi, rütbəsi,)

(soyadı, xidmət barədə qeydlər, görülən tədbirlər, imza)

6. Növbənin təhvil verilməsi və qəbul edilməsi barədə qeydlər.

(nizami hissənin adı)

növbətçisi

(rütbə, soyad)

(üz tərəfi)

"Yol-patrul xidməti haqqında"
Təlimata 5 saylı əlavə

____
(nizami hissənin adı)

Yol-patrul xidməti inspektorunun

XİDMƏTİ KİTABÇASI

____
(inspektorun soyadı, adı, atasının adı)

____
(döş nişanının №-si)

Qeyd: Kitabça 15x204 sm ölçüdə hazırlanır.
Kitabça 3 ay müddətinə verilir.

(xidməti kitabçanın tərkibi)

1. Ünvan və telefon nömrələri

№	Adı	Ünvanı	Telefon nömrəsi
1	2	3	4

2. Xidmət aparılmasının uçotu

№	Xidmətə başlama və qurtarma tarixi, vaxtı	Postun, marşrutun nömrəsi
1	2	3

3. Təlimatlandırma vaxtı verilən göstərişlər, xidmət aparmanın xüsusiyyətləri

№	Göstəriş və xüsusiyyətlər
1	2

4. Xidmətin aparılmasının yoxlanılması

№	Yoxlama tarixi, vaxtı	marşrutun, postun №-si	yoxlama zamanı aşkar olunanlar	göstərişlər	Yoxlama aparan şəxsin vəzifəsi, rütbəsi, soyadı
1	2	3	4	5	6

5. Qaçırılmış nəqliyyat vasitələri barədə məlumat

№	elan edilmə tarixi, vaxtı	nəqliyyat vasitəsinin				axtarışın təşəbbüskarı	Qeyd
		markası	qeydiyyat nömrəsi	rəngi	VİN		
1	2	3	4	5	6	7	8

(xidməti kitabçanın tərkibi)

6. Növbətçi hissələrə gətirilən şəxslər barədə məlumat

№	gətirilmə tarixi, vaxtı	gətirilən şəxsin soyadı, adı, atasının adı	gətirilmə səbəbi	Hansı DİO-nun növbətçi hissəsinə gətirilib	məsul növbətçinin rütbəsi, soyadı	gətirilmənin nəticəsi
1	2	3	4	5	6	7

7. «Yol hərəkəti haqqında» Qanunun tələblərinin pozuntularına dair məlumat

№	pozuntunun tarixi, vaxtı	«Yol hərəkəti haqqında» Qanunun maddəsi	pozuntu törədən şəxsin soyadı, adı, atasının adı	nəqliyyat vasitəsinin dövlət qeydiyyat nömrəsi	Tərtib olunmuş sənədin nömrəsi		xəbərdarlıq edilib	pozuntu üzrə raport tərtib edilmişdir	Qəbul edən vəzifəli şəxsin imzası
					protokolun	cərimə qəbzinin			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

8. Xidməti ərazidə qeydə alınmış yol-nəqliyyat hadisələri

№	tarixi, vaxtı	yeri	növü	iştirak edən nəqliyyat vasitəsi		xəsarət alan		maddi ziyan yetirilən əmlak	tərtib edilən inzibati protokol nömrəsi
				markası	qeydiyyat nişanı	ölən	yaralı		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

9. Qeydlər

№	Qeydlər
1	2

"Yol-patrul xidməti haqqında"
Təlimata 6 saylı əlavə

____
(nizami hissənin adı)

Silah, əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin təhvil verilib alınması

J U R N A L I

Başlanmışdır: "______"____________ il

Qurtarmışdır: "______"_____________il

Jurnal səhifələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməlidir.

(jurnalın tərkibi)

1. Əməkdaşlara silahın təhvil verilməsi və alınmasının uçotu

verilmə tarixi	silah alan əməkdaşın soyadı, adı	Silahın Növü	verilib			təhvil alınıb			
			silahın nömrəsi	sursatın sayı	qəbul haqda imza	təhvil alınma tarixi	saz, nasaz	sursatın sayı	təhvil alanın imzası
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2. Əməkdaşlara əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin təhvil verilməsi və alınmasının uçotu

verilmə tarixi	əməkdaşın soyadı, adı	verilən xüsusi vasitənin dövrü nömrəsi	verilib		təhvil alınıb			
			sayı	qəbul haqda imza	təhvil alınma tarixi	Sayı	saz, nasaz	təhvil alanın imzası
1	2	3	4	5	6	7	8	9

3. Məsul növbətçi tərəfindən silahların, əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin təhvil alınması və verilməsinin uçotu

Tarix	təhvil alanın	silahın növü			sursatın növü		
		silahların markası üzrə					
	soyadı, adı	təhvil alınır ədəd	şkafda	istifadədə	təhvil alınır ədəd	şkafda	İstifadədə

Süngü bıçağı	radiostansiya	sürət ölçən	alkotestr	YHQ pozuntusu aşkar edən cihaz	qazanalizator	nəqliyyatın məcburi işlənilmə qurğusu	digər xüsusi vasitələr	təhvil verənin imzası	təhvil alanın imzası

(üz tərəfi)

“Yol-patrul xidməti haqqında”
Təlimata 7 saylı əlavə

____
(nizami hissənin adı)

_________ saylı yol-patrul xidməti postunun təhvil-təslim

J U R N A L I

Başlanmışdır: “______”_____________ il

Qurtarmışdır: “______”_______________il

Jurnal səhifələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməlidir.

(jurnalın tərkibi)

№	Tarix, vaxt	Postun təhvil-təslim olunan maddi və material qiymət işləri, əmlakı	Postda saxlanılan nəqliyyat vasitələrinin qeydiyyat nişanları	Təhvil verən əməkdaşın soyadı, imzası	Təhvil alan əməkdaşın soyadı, imzası	Aşkar olunan çatışmamazlıqlar
1	2	3	4	5	6	7

Qeyd:

1. Postun təhvil-təslimi postda xidmət aparan naryadların başçıları (baş yol polisi müfəttişləri) tərəfindən yerinə yetirilir.

2. Çatışmamazlıq və ya əmlaka ziyan vurması aşkar olunduqda müvafiq qaydada aktlaşdırılır və nizami hissənin komandirinə raportla məruzə olunur.

(üz tərəfi)

“Yol-patrul xidməti haqqında”
Təlimata 8 saylı əlavə

____
(nizami hissənin adı)

Daxil olmuş göstərişlərin uçotu

J U R N A L I

Başlanmışdır: “_____”_____________ il

Qurtarmışdır: “_____”______________il

Jurnal səhifələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməlidir.

(jurnalın tərkibi)

Daxil olmuş göstərişlər

№	daxil olma vaxtı, tarixi	göstəriş verən vəzifəli şəxsin soyadı, rütbəsi	göstərişin məzmunu	göstəriş ötürən şəxsin vəzifəsi, rütbəsi, soyadı	göstərişi qəbul edən şəxsin vəzifəsi, rütbəsi, soyadı	göstərişin icrası barədə qeyd
1	2	3	4	5	6	7

(üz tərəfi)

“Yol-patrul xidməti haqqında”
Təlimata 9 saylı əlavə

____
(nizami hissənin adı)

Axtarışı elan edilmiş nəqliyyat vasitələrinin uçotu

J U R N A L I

Başlanmışdır: “_____”_____________ il

Qurtarmışdır: “_____”______________il

Jurnal səhifələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməlidir.

(jurnalın tərkibi)

№	axtarış barədə məlumatın daxil olma tarixi, vaxtı	axtarışı elan edilən nəqliyyat vasitəsinin				axtarış barədə məlumat verən orqan	axtarışın təşəbbüskarı	axtarışın dayandırılması barədə məlumatın daxil olma tarixi, vaxtı	axtarışın dayandırılması barədə məlumat verən orqan
		markası	dövlət qeydiyyat nişanı	VİN	banın rəngi				

(üz tərəfi)

“Yol-patrul xidməti haqqında”
Təlimata 10 saylı əlavə

____

(nizami hissənin adı)

Nəqliyyat vasitəsinin saxlanca qəbul edilmə

J U R N A L I

Başlanmışdır: “_____”______________ il

Qurtarmışdır: “_____”_______________il

Jurnal səhifələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməlidir.

(jurnalın tərkibi)

№	Tarix, vaxt	n/v markası, dövlət nömrə nişanə	n/v sahibinin soyadı, adı, atasının adı	n/v olan əlavə avadanlıq	n/v banın xarici əzintiləri	n/v qəbul edən şəxsin imzası	Sahibinin n/v təhvil alması		Əlavə qeydlər
							tarix	imza	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

(üz tərəfi)

“Yol-patrul xidməti haqqında”
Təlimata 11 saylı əlavə

____

(nizami hissənin adı)

Sürətölçənin göstəricilərinin uçotu

K İ T A B I

Başlanmışdır: “_____”_____________ il

Qurtarmışdır: “_____”______________il

Kitab səhifələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməlidir.

(kitabın tərkibi)

Nəzarət ölçü cihazlarının göstəricilərinin qeydiyyatı

№	cihazın tətbiq edilmə tarixi, vaxtı	cihazın tipi, markası, modeli və yerləşdiyi yer	seriya nömrəsi	ölçmə vasitəsinin son dəfə müqayisəli dövlət yoxlamasından keçdiyi vaxt (bunu təsdiq edən sənədin nömrəsi, tarixi) və növbəti yoxlamanın keçirilməli olduğu vaxt barədə məlumatlar	şəhadətnamənin nömrəsi	aşkar edilən qanun pozuntusu, cihazın göstəricisi	qanun pozuntusu törətmiş sürücünün soyadı, adı, atasının adı	nəqliyyat vasitəsi		Cihazı tətbiq edən müfəttişin rütbəsi, soyadı
								markası	dövlət qeydiyyat nişanı	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

(üz tərəfi)

“Yol-patrul xidməti haqqında”
Təlimata 12 saylı əlavə

____
(nizami hissənin adı)

Yol şəraiti, texniki tənzimləmə vasitələri və yol nişanlarının vəziyyətində müəyyən edilən çatışmamazlıqların uçotu

J U R N A L I

Başlanmışdır: “_____”______________ il

Qurtarmışdır: “_____”_______________il

Jurnal səhifələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməlidir.

(jurnalın tərkibi)

№	Tarix	Marşrutun postun №-si	Aşkar edilmiş çatışmamazlıq	çatışma-mazlığın yeri, (km, m)	çatışma-mazlığı aşkar edən müfəttişin rütbəsi, soyadı	çatışmamazlığın aradan qaldırılması üçün görülən tədbir	çatışmamazlığın aradan qaldırıldığı tarix
1	2	3	4	5	6	7	8

“Yol-patrul xidməti haqqında”
Təlimata 13 saylı əlavə

Nizamlayıcının siqnalları

1. Bütün nəqliyyat vasitəsi sürücülərinə və piyadalara aid olan siqnallar.

1.1. **Nizami duruş** (şəkil 1-3) – dabanlar bir-birinə söykənmiş, ayaq ucları arasında bir pəncə eni qədər məsafə saxlamaqla, ayaqlar dizdən bükülməklə sinə bir qədər qaldırılmış və qollar yana salınmış (sağ əldə jezl olmaqla) irəli baxmaq vəziyyətində düz dayanmalı.

1.2. **Diqqət** (şəkil 4) – nizami duruşda sağ qol jezllə ön tərəfdə yuxarıya qaldırılır və bu vəziyyətdə tutulur (şəkil 7-8). Bu siqnal verilərkən sağ qol dirsək alın səviyyəsində olmaq şərtilə bükülür. Əlin iç tərəfi arxaya yönəldilir, baş və göstərici barmaqlar jezlə söykənir, jezl şaquli vəziyyətdə tutulur.

1.3. **Sola dönmə** (şəkil 5) – nizami duruşda sağ qol ön tərəfdən irəli uzadılır. Əlin iç tərəfi aşağı yönəldilir, baş və göstərici barmaqlar jezlə söykənir, jezl üfüqi vəziyyətdə tutulur (şəkil 10-12).

1.4. **Düz istiqamətdə hərəkət və sağa dönmə** (şəkil 6) – nizami duruşda sol qol yana qaldırılaraq sağ qol sinə önündə dirsək çiyin səviyyəsində bükülür, jezl sol istiqamətdə üfüqi vəziyyətə gətirilir və dərhal açılaraq çiyin səviyyəsində saxlanılır. Sol əlin barmaqları birləşdirilməklə əlin içi irəli sağ əlin içi isə aşağı yönəldilir (şəkil 13-18).

2. Konkret nəqliyyat vasitəsi sürücüsünə aid olan siqnallar.

2.1. **Sürəti azaldın** – nizami duruşda sağ qol yan tərəfdən dirsəkdən bükülməməklə çiyin səviyyəsinə qaldırılaraq saxlanılır, jezl biləkdən aşağı yuxarı hərəkət etdirilir (şəkil 16).

2.2. **Sürəti artırın** - nizami duruşda sol qol dirsəkdən bükülərək sinə önündə çiyin səviyyəsində qaldırılır və sol əlin içi aşağı yönəlməklə saxlanılır, sağ qol isə dirsəkdən bükülərək bel səviyyəsində yana açılır, jezl biləkdən dairəvi hərəkət etdirilir (şəkil 17).

2.3. **Dayanın** - nizami duruşda sağ qol 45° bucaq altında yana qaldırılır və bu vəziyyətdə bir an saxlanılaraq həmin bucaq altında önə gətirilir (şəkil 18-19).

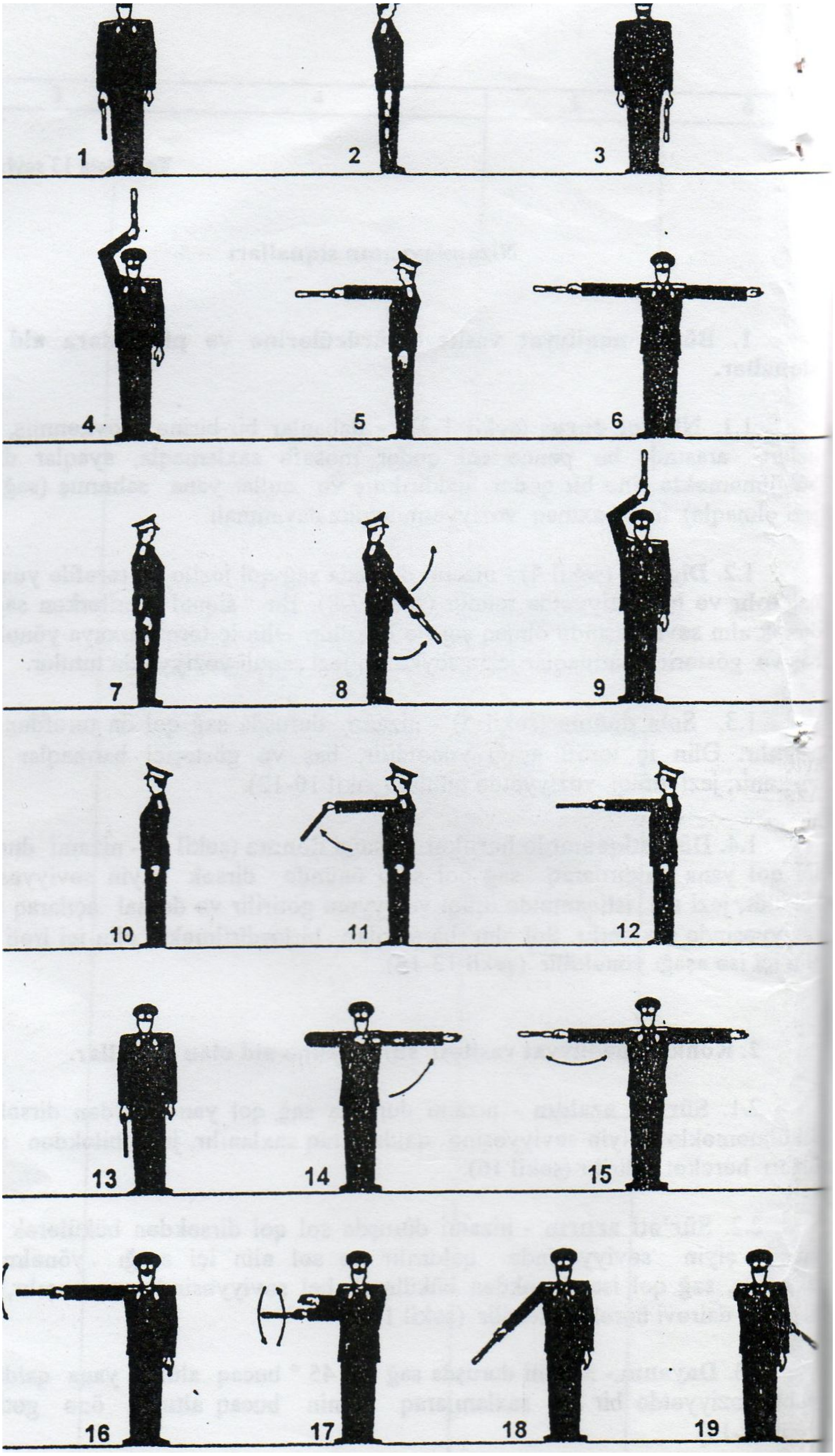
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

“Yol-patrul xidməti haqqında”
Təlimata 14 saylı əlavə

____
(nizami hissənin adı)
komandiri
____
(rütbəsi, soyadı)

R A P O R T

Məruzə edirəm ki, yol hərəkəti qaydalarına riayət olunmasına nəzarət edərkən

“________”____ tarixdə

saat_____________________________ dəqiqədə____
(qayda pozuntusu yeri dəqiq

____
göstərilməlidir)

___________________ markalı_________________________________ dövlət qeydiyyat nişanlı

____avtomobilin (avtobusun, motosiklin)

sürücüsü “Yol hərəkəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun

____________________________ maddəsinin ________________________________hissəsinin

tələblərini pozmuş, yəni____

____
(qanun pozuntusunun mahiyyəti və şəraiti)

____
(istifadə edilmiş xüsusi texniki vəsiqənin adı və №-si,

____
Saxlama barədə işarəyə tabe olmamaq və s.)

Bununla da AR İnzibati Xətalar Məcəlləsinin _________________________________ maddəsində məsuliyyət nəzərdə tutulmuş inzibati xətaya yol verilmişdir.

Qeyd olunanları nəzərə alaraq, qanun pozuntusuna yol vermiş sürücünün inzibati məsuliyyətə cəlb edilməsi barədə müvafiq sərəncam vermənizi xahiş edirəm.

İmza: _______________________________________
(DYP əməkdaşının soyadı,
____
adı, atasının adı,
____
vəzifəsi, rütbəsi)

“_______”____________________il.
(tarix)

“Yol-patrul xidməti haqqında”
Təlimata 15 saylı əlavə

Nəqliyyat vasitəsinin duracağa göndəriş

VƏRƏQƏSİ № _____

“Yol hərəkəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 85-ci maddəsinin 10-cu hissəsinə və İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 407.1 maddəsinə müvafiq olaraq, _________________ markalı, _____________________dövlət qeydiyyat nişanlı avtomobil “_______” ____________________ il tarixdə, saat _____- da _______________ şəhəri ________________ küçəsində qadağan olunan sahədə dayandığına (durduğuna) görə müvəqqəti saxlanılması üçün evakuatorla DYPİ-nin ______________________ duracağına göndərilir.

Nəqliyyat vasitəsinin banında olan zədələr_______________________________________
____
____
____

İmza: ________________________________
(DYP əməkdaşının vəzifəsi,
____
xidmət etdiyi nizamı hissə,
____
rütbəsi, soyadı, döş nişanın
____
nömrəsi)

“Yol-patrul xidməti haqqında”
Təlimata 16 saylı əlavə

Nəqliyyat vasitəsini idarə etməkdən kənarlaşdırma və sərxoşluq vəziyyətini müəyyən etmək üçün tibbi müayinəyə göndərilmə barədə

P R O T O K O L № ______

________________________________ “__________”________________________________ il
(tərtib edildiyi yer) (tarix)

Mən, ____
(DYP bölməsinin adı, vəzifəsi, rütbəsi, soyadı, adı, atasının adı)

____

bu protokolu İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 406-cı maddəsinə müvafiq olaraq ona görə tərtib etdim ki,

____
(tibbi müayinəyə göndərilən şəxsin soyadı)

__________________________ ____
(adı) (atasının adı)

____
(tibbi müayinəyə göndərilmə səbəbi: danışıq zamanı -

____
dili topuq vurması, üzünün qızarması, hərəkətlərinin -

____
səlist olmaması, kəskin alkoqol iyi və s.)

səbəbindən tibbi müayinəyə göndərilir.

Tibbi müayinəyə göndərilən şəxsin anadan olduğu tarix “________” _____________ il.

ünvanı

____

iş yeri, vəzifəsi ____

Tibbi müayinəyə göndərilən şəxsin idarə etdiyi nəqliyyat vasitəsinin markası_________

tipi_____________________________ modeli _____________________________

dövlət qeydiyyat nişanı ____

sahibi ____

duracaq yeri ____

nəqliyyat vasitəsinin qeydiyyatda olduğu DYP orqanı ___________________________

Protokolu tərtib edən DYP əməkdaşının imzası_________________________________

Protokolun surətini aldım ____
(tibbi müayinəyə göndərilən şəxsin imzası)

“Yol-patrul xidməti haqqında”
Təlimata 17 saylı əlavə

Nəqliyyat vasitəsinə baxış haqqında

P R O T O K O L

Mən, ____
(DYP bölməsinin adı, vəzifəsi, rütbəsi, soyadı, adı, atasının adı)
bu protokolu İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 403-cü maddəsinin tələbinə müvafiq olaraq ona görə tərtib etdim ki, tərəfimdən______________________________________
(nəqliyyat vasitəsi
____
Sahibinin soyadı, adı, atasının adı, ünvanı)
və 1.____
(hal şahidlərinin soyadı, adı, atasının adı, ünvanı)
2.____

hal şahidlərinin iştirakı ilə____
(baxış keçirilməsi üçün əsas)
səbəbilə _________________ markalı, _________________________tipli,

______________ modeli ______________ dövlət qeydiyyat nişanlı,

____________________________ VİN olan nəqliyyat vasitəsinə baxış keçirdim.

Baxış zamanı fotoşəkil, videoyazı (lazım olmayanın üstündən xətt çəkilsin) tətbiq olundu.

Baxış zamanı aşkar olunan əşyaların növü _________________________
____
sənədlərin növü ____
rekvizitləri ____
Protokolu tərtib edən şəxsin imzası ___________________________________

Hal şahidlərinin imzası: 1.________________________________
2.________________________________

Nəqliyyat vasitəsinin sahibinin imzası: __________________________

İSTİFADƏ OLUNMUŞ MƏNBƏ SƏNƏDLƏRİNİN SİYAHISI

1. 10 iyul 2012-ci il tarixli **Q13-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı

2. 03 oktyabr 2012-ci il tarixli **Q50-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı

3. 03 aprel 2013-cü il tarixli **Q4-001-13** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı

QƏRARA EDİLMİŞ DƏYİŞİKLİK VƏ ƏLAVƏLƏRİN SİYAHISI

---

[1] 03 oktyabr 2012-ci il tarixli Q50-001-12 nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 1.2-ci bənddə «**texniki nəzarətetmə vasitələrinin**» sözləri «**xüsusi texniki** vasitələrin» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[2] 03 oktyabr 2012-ci il tarixli **Q50-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 12.3-cü bənddə və 17.3-cü bəndin 3-cü yarımbəndində «**əmr**» sözündən əvvəl «**qərar**,» sözü əlavə edilmişdir, 3.5-ci bəndin ikinci abzasından isə «**vilayət**,» sözü çıxarılmışdır.

[3] 03 oktyabr 2012-ci il tarixli **Q50-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 3.7-ci, 6.4-cü bəndlərdə «**kitabında**» sözündən, 6.5-ci bəndin 8-ci yarımbəndində isə «**kitabına**» sözündən sonra «(**Təlimata 4 saylı əlavə**)» sözləri əlavə edilmişdir.

[4] 10 iyul 2012-ci il tarixli **Q13-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 4.6-cı bəndin 1-ci yarımbəndindən, 16.9-cu bənddən «**mütəmadi olaraq**» sözləri çıxarılmışdır.

[5] 10 iyul 2012-ci il tarixli **Q13-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 4.9-cu bəndin ikinci cümləsindən «**müstəsna hallarda**» sözləri çıxarılmışdır, «**qısaldıla bilər**» sözləri «**qısaldılır**» sözü ilə əvəz edilmişdir.

[6] 03 oktyabr 2012-ci il tarixli **Q50-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 4.13-cü bənddə «**Postda olan əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin təhvil verilib alınması jurnalı**» sözləri «**Silah, əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin təhvil verilib alınması jurnalı» «(Təlimata 6 saylı əlavə**)» sözləri, «**çatışmazlıqların**» sözü isə «çatışmamazlıqların» sözü ilə əvəz edilmişdir.

[7] 03 oktyabr 2012-ci il tarixli **Q50-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı yeni məzmunda 5.2-1-ci bənd əlavə edilmişdir.

[8] 03 oktyabr 2012-ci il tarixli **Q50-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 5.3-cü bəndin 2-ci yarımbəndində «**göstərməli**» sözündən sonra **«(törədilən xəta avtomatik rejimdə işləyən foto və ya video qeydiyyat funksiyalarına malik xüsusi texniki vasitələrin köməyi ilə aşkar edildikdə istisna olmaqla)**» sözləri əlavə edilmişdir və bu bəndin 3-cü yarımbəndi çıxarılmışdır.

[9] 03 aprel 2013-cü il tarixli **Q4-001-13** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə «Yol-patrul xidməti haqqında Təlimat»ın 5.3-1 bəndində «**151.3-1**,» rəqəmlərindən sonra «**151.3-2**,» rəqəmləri, **«151-1.3**» rəqəmlərindən sonra «, **151-1.4»** rəqəmləri əlavə edilmişdir.

[10] 03 oktyabr 2012-ci il tarixli **Q50-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə yeni məzmunda 5.3-1-ci və 5.3-2-ci bəndlər əlavə edilmişdir.

[11] 03 oktyabr 2012-ci il tarixli **Q50-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 5.5-ci bənddə «**Hər bir nəzarət ölçü cihazı üçün istifadə uçotu jurnalı**» sözləri «**Hər bir nəzarət ölçü cihazı üçün «Sürətölçənin göstəricilərinin uçotu kitabı**» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[12] 03 oktyabr 2012-ci il tarixli **Q50-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 5.13-cü bənddən **«(Bu məqsədlə həmin yerə evakuator çağırılır. Nəqliyyat vasitəsinin sahibi ilə evakuator sürücüsü arasında təxliyə haqqının ödənilməsi ilə bağlı razılıq əldə edilərək nəqliyyat vasitəsi duracağa evakuasiya olunur.)»** sözləri çıxarılmışdır.

[13] 03 oktyabr 2012-ci il tarixli **Q50-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 7.11-ci bəndin ikinci cümləsi yeni redaksiyada verilmişdir.

əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

~~Vətəndaşların həyat və sağlamlığı üçün real təhlükə yaradan hallar istisna olmaqla şəhər ictimai nəqliyyatını hərəkət marşrutunda saxlamaq qadağandır, şəhərkənarı yollarda onları 5-10 dəqiqədən artıq olmayan müddətə inzibati xəta haqqında protokol tərtib etmək üçün saxlamağa icazə verilir~~.

[14] 10 iyul 2012-ci il tarixli **Q13-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 7.15-ci bəndin dördüncü cümləsindən, 7.44-cü bəndin doqquzuncu və 8.3-cü bəndin 7-ci yarımbəndlərindən, 19.16-cı bəndin 1-ci yarımbəndindən «**zəruri hallarda**» sözləri çıxarılmışdır.

[15] 10 iyul 2012-ci il tarixli **Q13-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 7.20-ci bənd yeni redaksiyada verilmişdir.

əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

7.20. YPX inspektoru Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 403-cü maddəsi ilə müəyyən olunmuş qaydada inzibati xətanın törədilməsində alət və ya inzibati xətanın bilavasitə obyekti olmuş predmetlərin aşkarlanması məqsədilə nəqliyyat vasitəsinə baxış keçirə bilər. Zəruri hallarda, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 402-ci maddəsinə müvafiq olaraq şəxsi axtarış, fiziki şəxsin üzərində olan əşyalara baxış keçirilə bilər.

[16] 03 oktyabr 2012-ci il tarixli **Q50-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 7.23-cü bənddə «**onun surəti barəsində protokol tərtib edilmiş şəxsə dərhal verilir**» sözləri «**inzibati xəta törətmiş şəxsə dərhal protokolun surəti və baxılmanın yeri və vaxtı barədə bildiriş verilir**» sözləri ilə əvəz edilmişdir, 7.28-ci bənddə isə «**protokolun surəti**» sözlərindən sonra «**və baxılmanın yeri və vaxtı barədə bildiriş**» sözləri əlavə edilmişdir.

[17] 03 oktyabr 2012-ci il tarixli **Q50-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 7.24-cü bənddə «**texniki nəzarət etmə vasitələrindən**» sözləri «**xüsusi texniki vasitələrdən**» sözləri ilə əvəz edilmişdir, «**göstəriciləri**» sözündən sonra isə «**, habelə istifadə olunmuş xüsusi texniki vasitənin tipi, markası, modeli, yerləşdiyi yer, ölçmə vasitəsinin son dəfə müqayisəli dövlət yoxlamasından keçdiyi vaxt (bunu təsdiq edən sənədin nömrəsi, tarixi) və növbəti yoxlamanın keçirilməli olduğu vaxt barədə məlumatlar**» sözləri əlavə edilmişdir, habelə Təlimata 11 saylı əlavənin «Nəzarət ölçü cihazlarının qeydiyyatı»nın 3-cü sütununda «**növü, markası**» sözləri «**tipi, markası, modeli və yerləşdiyi yer**» sözləri, 5-ci sütununda isə «**son dövlət yoxlamasından keçmə tarixi, istifadə müddəti**» sözləri «**ölçmə vasitəsinin son dəfə müqayisəli dövlət yoxlamasından keçdiyi vaxt (bunu təsdiq edən sənədin nömrəsi, tarixi) və növbəti yoxlamanın keçirilməli olduğu vaxt barədə məlumatlar**» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[18] 10 iyul 2012-ci il tarixli **Q13-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin

qərarı ilə 7.29-cu bənddən «**öz səlahiyyətləri daxilində**» sözləri çıxarılmışdır.

[19] 03 oktyabr 2012-ci il tarixli **Q50-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 7.31-ci bəndin 8-ci yarımbəndi yeni redaksiyada verilmişdir.

əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

~~inzibati xətanın aşkar edilməsində texniki nəzarət etmə vasitələrindən istifadə olunmuşdursa, onların göstəriciləri;~~

[20] 03 oktyabr 2012-ci il tarixli **Q50-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 7.39-cu bənddə «**Küçə və yolların vəziyyətindəki çatışmazlıqlar, texniki tənzimləmə vasitələrinin nasazlıqlarının**» sözləri «**Yol şəraiti, texniki tənzimləmə vasitələri və yol nişanlarının vəziyyətində müəyyən edilən çatışmamazlıqların**» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[21] 03 oktyabr 2012-ci il tarixli **Q50-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 7.44-cü bəndin yeddinci və on üçüncü abzasları çıxarılmışdır.

[22] 03 oktyabr 2012-ci il tarixli **Q50-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə yeni məzmunda 7.46-cı, 7.46-1-ci və 7.46-2-ci bəndlər əlavə edilmişdir.

[23] 10 iyul 2012-ci il tarixli **Q13-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 10.1-ci bəndin 8-ci yarımbəndində «**mütəmadi**» sözü «**gündəlik**» sözü ilə əvəz edilmişdir.

[24] 10 iyul 2012-ci il tarixli **Q13-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 11.2-ci bənddən «, **öz səlahiyyətləri çərçivəsində**» və «**zəruri hallarda isə**» sözləri çıxarılmışdır.

[25] 10 iyul 2012-ci il tarixli **Q13-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 15.3-cü bəndin üçüncü yarımbəndindən, 15.5-ci bənddən və 16.10-cu bənddən «, **bir qayda olaraq**» sözləri çıxarılmışdır.

[26] 10 iyul 2012-ci il tarixli **Q13-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 16.7-ci bəndin üçüncü cümləsi çıxarılmışdır.

[27] 10 iyul 2012-ci il tarixli **Q13-001-12** nömrəli Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin qərarı ilə 22.1-ci bəndin 3-cü yarımbəndində «**məqsədilə**» sözündən sonra «**təsdiq edilmiş iş planına və ya tapşırığa uyğun olaraq**» sözləri əlavə edilmişdir, «**zəruri halda**» sözləri çıxarılmışdır.